ਮਾਸਕ ਪੱਤ੍ਰ

ਸੂਰਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ AMRITSAR

ਹਮ ਇਹ ਕਾਜ ਜਗਤ ਮੋ ਆਏ ॥ ਧਰਮ ਹੇਤ ਗੁਰਦੇਵ ਪਠਾਏ ॥
ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਤੁਮ ਧਰਮ ਬਿਥਾਰੋ ॥ ਦੁਸ਼ਟ ਦੋਖੀਅਨ ਪਕਰਿ ਪਛਾਰੋ ॥੪੨॥
ਯਾਹੀ ਕਾਜ ਧਰਾ ਹਮ ਜਨਮੰ ॥ ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਸਾਧੂ ਸਭ ਮਨਮੰ ॥
ਧਰਮ ਚਲਾਵਨ ਸੰਤ ਉਬਾਰਨ ॥ ਦੁਸ਼ਟ ਸਭਨ ਕੋ ਮੂਲ ਉਪਾਰਨ ॥੪੩॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ

(ਭਾ: ਗੁਰਦਾਸ)

ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

JAN 1934

ਜਨਵਰੀ ੧੯੩੪

www.AKJ.Org

ਤਤਕਰਾ

ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ	੩	ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿੱਖਿਆ	੪	ਭਾ: ਸਾ: ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਾਜੇ ਨਿਵਾਜੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ	੬	ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਜੀਵਨ-ਝਲਕੀਆਂ ਡਾ: ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (੪)	੧੨	— —
ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ ਸੱਚੀ ਦਾੜ੍ਹੀ	੧੫	ਕਾਕਾ ਓਅੰਕਾਰ ਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ (ਕਵਿਤਾ)	੧੬	ਸ: ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਧੰਨ ਤੇਰੀ ਗੁਰਸਿਖੀ, ਖੰਨਿਓਂ ਤਿਖੀ (,,)	੧੬	ਭਾਈ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ! ਤੂੰ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ (,,)	੧੬	ਸ: ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ (,,)	੧੭	ਗਿ: ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਿੱਤਰ
ਰਣ-ਭੂਮੀ ਚਮਕੌਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ (,,)	੧੮	ਗਿ: ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਚਲੋ ਗੁਰ ਚਾਲੀ	੧੯	ਸ: ਚੰਚਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮਦਰਦ
ਸਿਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਰੋਲ	੨੨	ਸ: ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਮਾਜ-ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ	੨੪	ਸ: ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮਦਰਦ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ ੧੦ ਜਨਵਰੀ

ਸੂਰਾ ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ ਤੇ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਪੁਜੀ ਸਹਾਇਤਾ

ਸ: ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ ਜਬਲਪੁਰ	ਲੜਕੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	੫-੦੦
ਭਾ: ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ	ਸਿੰਘਣੀ ਚਿਤਵੰਤ ਕੌਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਭੋਗ ਸਮੇਂ	੧੦੧-੦੦
ਸ: ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਲੀਪੁਰ ਜਹਾਂਗੀਰ	ਬੱਚੀ ਦੇ ਅਨੰਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਆਦਿ	੫੬-੦੦
ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ	ਭੁਜੰਗੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	੫੦-੦੦
J.W.O. ਟੀ. ਐਸ. ਬਾਂਸਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	ਬੱਚੀ ਦੇ ਅਨੰਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	੧੧-੦੦
ਬੀਬੀ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਓਦਪੁਰ	ਸੂਰਾ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ	੨੮-੦੦
ਸ: ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿਵੀਆ ਯੂ. ਕੇ.	ਸੂਰਾ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ	੩੦-੦੦
ਸ: ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੱਗੂ ਗਲਾਸਗੋ	,, ,, ,,	੨੧-੦੦
ਸ: ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਾ ਸਹਾਰਨਪੁਰ	,, ,, ,,	੨੧-੦੦
ਸ: ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ	ਭੁਜੰਗੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	੧੦-੦੦
ਸ: ਕੇਵਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ	ਸੂਰਾ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ	੧੧-੦੦
ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਭਾ: ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬੱਲ	ਭਾ: ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਰਸੀ ਸਮੇ	੩੧-੦੦
ਸ: ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲੋਕੇ	ਭਾ: ਗੁਰਸੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਨੰਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	੩੧-੦੦
ਬੀਬੀ ਗਿਆਨ ਕੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ	ਪਤੀ ਸ:ਜਾਗੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ	੧੦੦-੦੦
ਸ: ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਪੋਤਰੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	੧੧-੦੦
ਸ: ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ	੫੦-੦੦
ਸ: ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਦਿੱਲੀ	ਦੋਹਤਰੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	੫੧-੦੦
ਸ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਯੂ. ਕੇ.	ਸੂਰਾ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ	੭੫-੦੦
ਸ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਲਾਚੀਨ ਕੈਨੇਡਾ	,, ,, ,, ,,	੫੧-੦੦
ਸ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਪਾਥਰਡੀਹ	ਬੀਬੀ ਇੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਭੋਗ ਸਮੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾ	੫੧-੦੦
ਸ: ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ	ਸੂਰਾ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ	੧੧-੦੦
ਸ: ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਸਹਿਗੇ	,, ,, ,,	੫-੦੦
ਬੀਬੀ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਓਦਪੁਰ	,, ,, ,,	੨੧-੦੦
ਬੀਬੀ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਧਨੌਲਾ	ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਨੌਕਰੀ ਲਗਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ	੧੦੫-੦੦
ਭਾ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਊਥਾਲ	ਸੂਰਾ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ	੨੮-੦੦
ਬੀਬੀ ਸੰਤ ਕੌਰ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਪਤੀ ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਯਾਦ ਵਿਚ	੧੦੧-੦੦
ਭਾਈ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਪੂਰਨ ਜੀ	ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਆਦਿ	੮੧-੦੦
ਭਾਈ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ	'ਸੂਰਾ' ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ	੧੦-੦੦

ਭਾ: ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਪਿਤਾ ਮਿਸਤ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ੬੭-੦੦

www.AKJ.Org

ਜਾ ਕਉ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਗੋ ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸੋ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਸੂਰਾ ॥

ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹ

ਸੂਰਾ

ਮਾਸਕ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੱਤਰ

ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ

ਦੇਸ ੧੫-੦੦
ਇਕ ਪਰਚਾ ੧-੫੦

ਪਰਦੇਸ
ਸਮੁੰਦਰੀ ਡਾਕ ੩੦-੦੦
ਹਵਾਈ ਡਾਕ
ਅਰਬ, ਮਲਾਇਆ ੪੫-੦੦
ਯੂ. ਕੇ., ਅਫ਼ਰੀਕਾ ੬੦-੦੦
ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ੭੦-੦੦

ਅਮਾਨਤੀ
ਲਾਈਫ਼ ਮੈਂਬਰ

ਦੇਸ ੧੫੦-੦੦
ਪਰਦੇਸ ੩੦੦-੦੦
ਹਵਾਈ ਡਾਕ
ਯੂ. ਕੇ. ਅਫਰੀਕਾ ੬੫੦-੦੦
ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ੭੫੦-੦੦
ਅਰਬ ਮਲਾਇਆ ੫੦੦-੦੦

ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ ਵਲੋਂ ਨਿਰੋਲ ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ

ਜਿਲਦ ੧੮ ਜਨਵਰੀ ੧੯੮੪ ਅੰਕ ੧

ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ

ਮੀਰ ਪੀਰ ਸਭ ਛਪ ਗਏ ਸਭ ਮਜ਼ਹਬ ਉਲਟਾਨਾ ॥
ਮਲਵਾਨੇ ਕਾਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹ ਥਕੇ ਕੁਛ ਮਰਮ ਨ ਜਾਨਾ ॥
ਲਖ ਪੰਡਿਤ ਬ੍ਰਹਮਨ ਜੋਤਕੀ ਬਿਖ ਸਿਉ ਉਰਝਾਨਾ ॥
ਫੁਨ ਪਾਥਰ ਦੇਵਲ ਪੂਜ ਕਰ ਅਤਿ ਹੀ ਭਰਮਾਨਾ ॥
ਇਉਂ ਦੋਨੋ ਫਿਰਕੇ ਕਪਟ ਮੋਂ ਰਚ ਰਹੇ ਨਿਦਾਨਾ ॥
ਇਹ ਤੀਸਰ ਮਜ਼ਹਬ ਖਾਲਸਾ ਉਪਜਿਓ ਪਰਧਾਨਾ ॥
ਜਿਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੋਂ ਗਹਿ ਖੜਗ ਦਿਖਾਨਾ ॥
ਤਿਹ ਸਭ ਦੁਸ਼ਟਨ ਕਉ ਛੇਦ ਕੈ ਅਕਾਲ ਜਪਾਨਾ ॥...
ਇਉਂ ਤੀਸਰ ਪੰਥ ਚਲਾਇਅਨ ਵਡ ਸੂਰ ਗਹੇਲਾ ॥
ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ॥੧੬॥੪੧॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਜੀ

www.AKJ.Org

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿੱਖਿਆ

[ਵਲੋਂ—ਗੁਰਪੁਰਵਾਸੀ ਭਾ: ਸਾ: ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ]

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਾਰੀ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ, ਸੱਚੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਪ੍ਰਾਇਣ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨਿਵਾਜਿਆ ਹੋਇਆ ਦਰਸਾਇਆ। ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਥਾਇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫ਼ੁਰਮਾਇਆ :—

ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੈਂ, ਨਹੀ ਮੋ ਸੇ ਗਰੀਬ ਕਰੋਰਿ ਪਰੇ ॥੨॥ (੬੪੫)

ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਪਾ: ੧੦

ਭਾਵ :—ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ-ਕਟਾਖਸ਼ ਦੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗਰੀਬ ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਤਨੇ ਭੀ ਯੁਧ (ਧਰਮ ਯੁਧ) ਜਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਦਕੇ ਹੀ ਜਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਉੱਕੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਖਾਵਤ ਕਰਕੇ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜੁੱਧ ਜਿਤੇ ਇਨ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ, ਇਨ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁ ਦਾਨ ਕਰੇ ॥

ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਦਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਅੰਦਰ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਹੈ ? ਜੀਅ-ਦਾਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਿਰਮੌਰ ਦਾਨ ਹੈ। ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਮਈ ਸੱਚਾ ਜੀਅ-ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਿਆ ਓਥ ਪੰਜਾਂ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਜੀਅ-ਦਾਨ ਮੰਗਿਆ। ਇਸ ਬਿਧਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰ ਚੇਲਾ, ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਲਾਲਾ ਗੋਲਾ ਸਦਵਾਇਆ।

ਧੁਰ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਜੋ ਗਰੀਬੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਤ (ਸੁਭਾ) ਅੰਦਰ ਨੂਰੋ ਨੂਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਖਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਸੁਪਨ ਮਾਤਰ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਗੁਮਾਨ ਨਾ ਕਰ ਬੈਠੇ ਕਿ ਮੈਂ ਦਾਨ-ਦਾਤਾਰ ਹਾਂ। ਸੱਚੇ ਦਾਨ-ਦਾਤਾਰ-ਗੁਰੱਤਤਾ ਵਾਲੀ ਸਪਿਰਿਟ ਪੰਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਭਰੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਦਾਉਣ ਦਾ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਦਾ ਉੱਕਾ ਹੀ ਬਿਨਾਸ ਕਰ ਕੇ, ਜੈਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸਪਿਰਿਟ ਭਰੀ ਹੈ, ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਦੇ ਹਾਦੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਭਰੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਧੁਰ ਦਰਗਾਹੋਂ ਸੱਚਖੰਡ ਤੋਂ ਗਰੀਬੀ ਪਾਈ। ਇਹੋ ਗਰੀਬੀ ਵਾਲੀ ਦਾਤਿ-ਇਲਾਹੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਜ ਆਤਮਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰਿ ਵਰਤਾਈ। ਜੈਸੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਸੱਚੜੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਭਰਿਆ ਡੰਕਾ ਬਜਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦਾ ਹੀ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਇਆ, ਐਨ ਏਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ ਦਾ ਖੰਡਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਏਸੇ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੱਚੀ ਸੂਰਮਤਾ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੋਈ ਵਿਲੱਖਣ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਖੰਡਾ ਖੜਗੇਸ਼ ਸੂਰਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਿਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸੂਰਮਤਾ ਸੱਚੜੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਅੰਦਰਿ ਹੀ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਨਾਮ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਹੀ ਸੱਚੜੀ ਸੂਰਮਤਾ ਵਾਲਾ ਰੰਗ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਯਥਾ ਗੁਰਵਾਕ :—

ਜਾ ਕਉ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਗੋ ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸੋ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਸੂਰਾ ॥...੧॥ (੨॥੪॥੩੫)

ਧਨਾਸਰੀ ਮ: ੫, ਪੰਨਾ ੬੮੦

ਸੱਚੀ ਸੂਰਮਤਾ, ਜੈਸੀ ਕਿ ਸਮੱਗਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਜਿੱਤਣ ਵਿਚ ਦਰਸਾਈ ਹੈ,

www.AKJ.Org

ਤੈਸੀ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਜਣਾਵਣ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਜਨ ਨੇ ਆਤਮ-ਕਲਾ ਨਾਮ ਦਵਾਰਾ ਵਰਤਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਜਿਣਿਆ ਹੈ ਓਸੇ ਦੇ ਹੀ ਵਸਗਤਿ ਸਾਰੀ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੀ ਸਾਹਿਬੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਦੀ ਸੱਚੀ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਏਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਸਿੱਖ ਬਣਨ ਕਰਕੇ ਸੱਚੀ ਆਤਮ ਜਿਣਨ ਵਾਲੀ ਸੂਰਮਤਾਈ ਆਵੰਦੀ ਹੈ। ਏਸੇ ਆਤਮ-ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗਾਇਆ ਅਤੇ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹਿਆ ਪਰਗਟ ਪਹਾਰੇ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਆਂਵਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਏ ਹੋਏ ਨਾਮ ਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਵਰਤਾ ਕੇ ਹੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰਿ ਸੱਚੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਮਾਰਸ਼ਲ (Martial) ਸਪਿਰਿਟ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤੀ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਬੜਾ ਹੀ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅੱਡਰਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੰਦਰਿ ਸਾਰੀਆਂ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਜੈਸਾ ਨਿਰਾਲਾ ਗੁਰਮਤਿ ਮੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੈਸਾ ਹੀ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਪਰਤੱਖ ਕਰਿ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਆਨ ਮਤਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਪ੍ਰਿਥਮ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਘੱਟ ਕਰੜਾਈ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਖੰਡ ਦਾ ਖੰਡਨ ਜੈਸਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਾਤ-ਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼-ਮਈ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਏਸ ਪਾਖੰਡ ਖੰਡਣ ਮਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟਾਇਆ ਹੈ। ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁਰਸਿਖੀ ਵਾਲੀ ਅਨਿੰਨ ਸਪਿਰਿਟ ਉਤਪੰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦ ਤਾਈਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਨਮੱਤ ਮਈ ਪਾਖੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਨ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪਾਖੰਡ ਖੰਡਣ ਲਈ ਅਨਮਤ ਵਾਲਾ ਅਨਸਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸਪੱਸ਼ਟਾਈ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਕਾਰ ਕੇਵਲ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਉਪਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਦੀਰਘ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਗੁਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਰਥਕ ਤਾਲੀਮ ਵਿਚ ਭੋਰਾ ਮਾਤਰ ਵੀ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਰਵਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੱਗਰ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਤ (ਮਰਯਾਦਾ) ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਹੈ, ਅਸਲੀਅਤ ਤੇ ਹਕੀਕਤ ਓਹੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਰੀਆਂ ਗੁਰੂ-ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਅੰਦਰਿ ਇਕਸਾਰ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਹਿਮ ਦਇਆ ਧਰਮ ਦਾ ਜੋ ਅਨਸਰ (ਮਾਦਾ) ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਸੱਚੜੇ ਉਦੇਸ਼ ਮਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਅੰਦਰਿ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦਾ ਲਈ ਨਵਾਂ ਨਰੋਇਆ, ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਸਪਿਰਿਟ ਵਿਚ ਪਰੋਇਆ ਹੈ। ਸਦੀਵ-ਕਾਲ ਲਈ ਏਸੇ ਬਿਧਿ ਹੀ ਪ੍ਰੋਤਾ ਰਹੇਗਾ।

ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ਖੰਡੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਛਕਿਆ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾ ਅੰਦਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੀ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਾਵਣਹਾਰੀ ਚੰਗਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੁੰਗਰੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਵਾਰਾ ਨਾਮ-ਅਭਿਆਸ-ਕਲਾ ਸਫੁਰਨ ਤੇ ਸੰਚਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਜਗਾਈ ਜਾਗਤ ਕਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਸੱਚੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਤਮਤਾਇਆ (ਨਿਵਾਜਿਆ) ਹੋਇਆ ਸੱਚਾ ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਓਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਘਟ ਅੰਦਰਿ ਪੂਰਨ ਜੋਤਿ ਜਗ-ਜੀਵਨੀ ਆਇ ਜਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਜੱਗ-ਜੀਵਨੀ ਜਾਗਤ ਕਲਾ ਵਾਲੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਅਧਿਕ ਛਾਂਦੇ ਵਰਤਾ ਕੇ ਸੰਧੂਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵੇਸ ਪਲਟਿਆ ਹੈ। ਬਾਹਰਲੇ ਭੇਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਪਸੰਦਤ ਨਹੀਂ।

[ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ ੬ ਦੇ ਹੇਠ ਵੇਖੋ]

www.AKJ.Org

ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਾਜੇ ਨਿਵਾਜੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ

[ਸੁਕਐਡਰਨ ਲੀਡਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ]

ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ, ਕਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪੱਤਰ ਪੁਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਖ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸੁੱਚੀ, ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਚਲਾਈ ਪਰਮੁਖ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਥਨ "ਇਕ ਸਿਖ ਦੁਇ ਸਾਧ ਸੰਗ, ਪੰਜੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ।੧੯। (੧੩) ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਗੁਰਸਿਖ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਰੂਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਕਲਜੁਗੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ-ਦੀਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਹੁਣ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਮਨੁਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰ-ਦੀਖਿਅਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰੂ-ਰੂਪ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਪਰਮੇਸ਼ਰ-ਰੂਪ ਹਨ (ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ-ਗੁਰ-ਨਾਹੀ-ਭੇਦ ॥੧੧੪੨), ਇਸ ਲਈ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਭੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕਥਨ ਸਤਿ ਹੈ।

ਇਹ ਹੈ ਸਿਖ ਧਰਮ ਦਾ ਮੁੱਢ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ, ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਮ ਇਕ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਪੰਥ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਚਿਆ। ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ, ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਛਪ ਗਈ।

ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਤੀ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ। ਖ਼ਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਹੁਣ ਕਿਹੜੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਸਿਰ ਮਾਰੀਏ ? ਕਿਸ ਮੂਹਰੇ ਫ਼ਰਿਆਦ ਕਰੀਏ ? ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸੈੱਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਸੈੱਟ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ? ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੀਸ 'ਤੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ ? 'ਪੰਜੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ' ਬਾਰੇ ਕੌਣ ਚਾਨਣ ਪਾਏਗਾ ?

ਅੱਜ ਭੀ ਇਕ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਇਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਹੀਂ ਥਾਈਂ ਅਰਦਾਸਾਂ

● ਫ਼ਰਕ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਲੀ ਪਰਕਾਰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਆਮ ਲੋਕੀਂ ਉਰੇ ਉਰੇ ਹੀ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਸੱਚੀ ਗੁਰੱਤਤਾ ਵਾਲੀ ਕਲਾ ਵਰਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਵਰਤੇ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਨ ਤੇ ਕਿਉਂ ਵਿਤਕਰੇ ਚਿਤਾਰਨ। ਏਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਝਖਾਂ ਕਿਉਂ ਮਾਰਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰੱਤਤਾ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਉਪਕਾਰ ਮਈ ਸੂਰਮਗਤੀ ਭਰਪੂਰ ਲੀਣੀ ਹੋ ਗਈ। ਸੱਚਾ ਭਰਪੂਰ ਲੀਣਾ ਉਪਕਾਰ ਓਹੀ ਸਿੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦਾ ਸੰਚਰਿਆ ਹੋਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ ਕੇ ਸੱਚਾ ਸੂਰਮਾ ਸਿੱਖ ਸਜੇ। ਸੱਚੀ ਸੂਰਮਤਾ, ਸੱਚੀ ਉਪਕਾਰਤਾ ਵਾਲੀ ਸੱਚੀ ਸਪਿਰਿਟ, ਜੈਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਸਿੰਘਪੁਣੇ ਵਿਚ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਕਾਰੀਅਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਤਨੀ ਹੀ ਸਹਿਜ ਸਿਆਣਪੀ ਸਰੂਪ ਵਾਲੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਹੋਵੇ।

ਤਾਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸੁੱਚੇ ਉਪਕਾਰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੈ ਜੈਕਾਰ-ਮਈ ਆਲਾਪ ਜਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

['ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ

www.AKJ.Org

ਅਤੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਸੰਗਤਿ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਿਉਂ ? ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਿਉਂ ? ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਿਉਂ ? ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਐਸਾ ਕਿਉਂ ? ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਸੰਗਤਿ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਇੱਕੀ ਵਿਸਵੇ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀਹ ਵਿਸਵੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ? ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੌਣ ਕੱਢੇਗਾ ? ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?

ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਪੂਰਨ ਸਿੱਖੀ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਪੂਰਨ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਅਜੋਕੀ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਆ ਵੜਿਆ। ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਇਤਨਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਭੀ ਹੋਊ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੋਊ 'ਇਤਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ'। ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਝੁੱਗਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ, ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗੁਰਸਿੱਖ ਤਾਂ ਹੀ ਅਖਵਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਚਲਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰਸਿਖ ਭਾਵੇਂ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਦੋਂਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸੰਗਤਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗੁਰਸਿਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਨਾ ਹੈ। ਗੁਰਸਿਖ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਹੈ। ਗੁਰਸਿਖ ਨੇ ਇਸ ਕੁੰਡੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰਾ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ। ਯਥਾ– 'ਗੁਰੁਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ......'੯੮੨। ਗੁਰਸਿਖ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ।

ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਾਜੇ। ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸਜਿਆ। ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ :–

੧. ਪੰਜੇ ਕਕਾਰ ਜੀਵਨ-ਭਰ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਸਜਾਈ ਰੱਖਣੇ ਹਨ।
੨. ਚਾਰ ਬੱਜਰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਚੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।
੩. ਪੂਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਯਥਾ–'ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਅਖਾਏ ਸੁ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ......੩੦੫।'
੪. ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖਾਂ (ਬੇ-ਅੰਮ੍ਰਿਤੀਆਂ) ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ (ਵੇਦੀਨਾ ਕੀ ਦੋਸਤੀ ਵੇਦੀਨਾ ਕਾ ਖਾਣੁ ॥ ਸਿਫਤੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਸਦਾ ਵਸੈ ਸੈਤਾਨੁ ॥੭੯੦) ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਾਮ ਦੀ ਸਾਰ ਭੁੱਲ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਆ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਗੇ।
੫. ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ ਵਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ ਹੈ। ਪਰਾਇਆ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ। (ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ॥ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ॥੧੨੪੫), ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਿਖੀ ਮਾਰਗ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਭੁੱਲ ਜਾਏਗੀ।
੬. ਕੱਚੀ ਬਾਣੀ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨੀ ਨਾ ਸੁਣਨੀ (ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕਚੀ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥...ਕਹਦੇ ਕਚੇ ਸੁਣਦੇ ਕਚੇ ਕਚੀਂ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ॥੯੨੦)
੭. ਦੁਨਿਆਵੀ ਧੜਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਨਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਹਰੀ ਦੇ ਧੜੇ ਦਾ ਹੀ ਪੱਖ ਪੂਰਨਾ ਹੈ। ਯਥਾ–"ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਪਖੁ ਧੜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ...੩੬੬" "ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਗਵਾਵੈ...॥੯੪੨"
੮. ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ-ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਨਾ ਹੈ। ਯਥਾ–"ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ

www.AKJ.Org

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ-ਨਾਮੁ-ਧਿਆਵਣਿਆ...੧੧੮॥"

੯. ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਦਰਸਾਏ ਸਭ ਹੁਕਮਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਉੱਤਮ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

"ਗੁਰਬਾਣੀ-ਕਹੈ-ਸੇਵਕ-ਜਨੁ-ਮਾਨੈ..."

ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ, ਉਪਰ ਦਰਸਾਏ ਹੁਕਮਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਖ ਆਪ ਹੀ ਪੰਜਾਂ ਕਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਧਾਰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਿਸਰਾਮ ਸਮੇਂ, ਢਿਲਿਆਈ ਵਰਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਯੰਤ ਪੰਜਾਂ ਕਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜੇ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪ ਹੀ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਦਾਅ-ਘੁਸਾਈ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿਚ ਢਿੱਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੜੀਮਾਰਾਂ, ਸਿਰਗੁੰਮਾਂ ਅਥਵਾ ਬੇ-ਅੰਮ੍ਰਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹੂ-ਬੇਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਭੋਜਨ ਖਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਦੀਨਾਂ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੈਸੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਜਿਹੜਾ ਆਪ ਅਜੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ ਵਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਿਰਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, ਸਗੋਂ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਉੱਤੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਉੱਤੇ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭੁਝੰਗੀ ਭੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ), ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ ਵਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਵੰਡ ਛਕਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਕੋਈ ਸਿਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਪਿਛੋਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੋਈ ਬੱਜਰ ਕੁਰਹਿਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇ ਕੇ, ਭੁੱਲ ਬਖਸ਼ਵਾ ਕੇ ਮੁੜ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਸਿਖ ਭੀ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੱਜਰ ਕੁਰਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਬਖਸ਼ਵਾ ਲੈਣਾ ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਖੇਡ ਬਣ ਜਾਏਗੀ। ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਗੁਰੂ ਵੱਤ) ਬੇ-ਦਾਗ਼, ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਹੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੁ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਉਂਗਲ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੇ ਆਪ ਹੀ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਾਗੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਚੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਭੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਧੜੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਤੰਤਰ, ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਰਵੈਰ, ਨਿਰਭਉ ਅਤੇ ਨਾਮ-ਰਸੀਆ ਹੋਣਾ ਲੋੜੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਹੀ ਇਕ-ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਇਕ-ਸਾਰਤਾ ਨਾਲ, ਗੁਰੂ-ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਧੜਿਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਧੜੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਹੀ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧੁਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੱਤ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਸਮੂਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਹਰੀ ਦੇ ਧੜੇ ਨਾਲ ਹੀ

www.AKJ.Org

ਸੰਬੰਧਤ ਰਹਿਣ : ਯਥਾ–"ਹਮ ਹਰਿ ਸਿਉ ਧੜਾ ਕੀਆ ਮੇਰੀ ਹਰਿ ਟੇਕ ॥ ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਪਖੁ ਧੜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹਉ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਅਸੰਖ ਅਨੇਕ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਜਿਨੑ ਸਿਉ ਧੜੇ ਕਰਹਿ ਸੇ ਜਾਹਿ ॥ ਝੂਠੁ ਧੜੇ ਕਰਿ ਪਛੋਤਾਹਿ ॥ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਹਿ ਮਨਿ ਖੋਟੁ ਕਮਾਹਿ ॥ ਹਮ ਹਰਿ ਸਿਉ ਧੜਾ ਕੀਆ ਜਿਸ ਕਾ ਕੋਈ ਸਮਰਥੁ ਨਾਹਿ ॥੨॥ ਏਹ ਸਭਿ ਧੜੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰੀ ॥ ਮਾਇਆ ਕਉ ਲੂਝਹਿ ਗਾਵਾਰੀ ॥ ਜਨਮਿ ਮਰਹਿ ਜੂਐ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥ ਹਮਰੈ ਹਰਿ ਧੜਾ ਜਿ ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਭੁ ਸਵਾਰੀ ॥੩॥.. ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਾ ਹਰਿ ਧੜਾ ਧਰਮੁ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਜਿਣਿ ਆਵੈ ॥੩੬੬॥" ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਏਸ ਧੜੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ । ਯਥਾ "ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਵਦੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ" ॥ (੩੧੦)

ਕਲਜੁਗੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਓਹੋ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੁਣ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਭਾਵ ਕਿ ਸਿਖ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਉਪਦੇਸ਼, ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਹੋਰ ਕੋਈ ਇਕੱਲਾ ਦੁਕੱਲਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ । ਅਤੇ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ-ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ । ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪ ਗੁਰ-ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ (ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਖੜ ਕੇ) ਗੁਰ-ਉਪਦੇਸਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਯਥਾ : ਓਹੁ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਆਪਿ ਚਲਦਾ ਹੋਰਨਾ ਨੋ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇ (੧੪੦) । ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਖੀ ਮਾਰਗ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉਤੇ ਹੀ ਢੁਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਹਰਿ-ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿ-ਮਾਰਗ ਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਸੋ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਦਰਸਾਏ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਭੀ ਘੇਸਲ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਅਖਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੀਦਾ ਹੈ । ਸੋਈ ਨਵ-ਸਜੇ ਗੁਰਸਿਖ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਸਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਦੱਸਦੇ ਹਨ । ਯਥਾ ;–

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਅਖਾਏ ਸੁ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
ਉਦਮੁ ਕਰੇ ਭਲਕੇ ਪਰਭਾਤੀ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਵੈ ॥
ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਦੋਖ ਲਹਿ ਜਾਵੈ ॥
ਫਿਰਿ ਚੜੈ ਦਿਵਸੁ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵੈ ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
ਜੋ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਏ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੋ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥...(੩੦੫-੦੬)

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਤੱਕ ਜਾਣ ਨਾਲ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲੈਣ ਨਾਲ ਗੱਲ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਗੱਲ ਸਗੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜੇ ਸਿੱਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਭਾਵਾਂ (ਚੰਗਾ ਲਗਾਂ) ਤਾਂ ਉਹ ਉਪਰ ਦਰਸਾਏ ਸਭ ਹੁਕਮਾਂ ਤੇ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਪਹਿਰਾ ਦੇਵੇ । ਹੁਕਮ ਇਹ ਹਨ :–(੧) ਭਲਕ-ਸਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਉੱਠੇ । (੨) ਪੂਰਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ (ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਹੋਇਆ) । (੩) (ਇਸ਼ਨਾਨ ਉਪਰੰਤ) ਟਿਕ ਕੇ ਨਾਮ ਜਪੇ । (੪) ਦਿਨ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਅ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵੇ । (੫) ਉਠਦਾ ਬੈਠਦਾ (ਕਿਰਤ ਵਿਰਤ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ) ਨਾਮ ਜਪੇ । (੬) ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨਾਮ ਧਿਆਵੇ । ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਮਜਮੂਹੇ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰ-ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਖ ਮੈਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਲੱਭਦੇ ਸਾਂ ਉਹ ਲੱਭ ਪਈ ਹੈ ।

www.AKJ.Org

ਇਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਖ ਕਹਾਉਣਾ ਅਥਵਾ ਬਣਨਾ ਅਤੀ ਹੀ ਕਠਨ ਹੈ। ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਭੀ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕਠਨ ਹੋਈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਬਣੇ ਰਹਿ ਸਕਣ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਏ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਵਜਹੁ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, "ਬਾਬੀਹਾ(ਗੁਰਸਿਖ)ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੈ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਦਰਿ ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ" (੧੨੮੫)। ਭਾਵ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਸਿਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਿਆ (ਪੁਕਾਰ) ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਸੁਣਾਈ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਭੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਢਿਲਿਆਈ ਵਰਤਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਨੂੰ ਝਿੜਕ ਭਰੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਭੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਯਥਾ "ਫਰੀਦਾ ਪਿਛਲ ਰਾਤਿ ਨ ਜਾਗਿਓਹਿ ਜੀਵਦੜੋ ਮੁਇਓਹਿ......(੧੩੮੩)"। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਨਾ ਜਾਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ 'ਮੁਰਦਾ' ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਿਖ ਪੂਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਨਾ ਸੰਭਾਲਣ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਕੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੋਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, "ਜਿਸੁ ਪਿਆਰੇ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਮਰਿ ਚਲੀਐ ॥ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ ਜੀਵਣਾ॥ (੮੩)" 'ਤਿਸ ਆਗੈ ਮਰਿ ਚਲੀਐ' ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਨੇਹੁ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਮੱਤ ਨੂੰ ਸਿਫਰ ਕਰ ਦੇਹ, ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਭ ਹੁਕਮ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੀਲ-ਹੁੱਜਤ ਦੇ, ਮੰਨੀ ਚਲਿਆ ਚਲ। ਦੂਸਰੀ ਤੁਕ ਅੰਦਰ 'ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ' ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਾ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਨਾ ਹੈ (ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ) ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਧ੍ਰਿਗਾਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਡਾਂਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸੌਂ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਖ਼ੂਬ ਢੁਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿਖ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਇਕੱਲਾ ਦੁਕੱਲਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਸਿਖੀ ਮਾਰਗ ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਜ਼ੁੰਮੇ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਦਰਸਾਏ ਸਭ ਹੁਕਮ ਹਰ ਗੁਰਸਿਖ ਦੇ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ, ਆਪ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਭ ਹੁਕਮਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ, ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪ ਅਜਿਹਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਫਿਰ ਭੀ ਨਾ ਰੁਕਣ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੁਕਮ-ਅਦੂਲੀ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ (ਦੰਡ) ਭੀ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਯਥਾ: "ਅਵਰ ਉਪਦੇਸੈ ਆਪਿ ਨ ਕਰੈ ॥ ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਜਨਮੈ ਮਰੈ (੨੬੭) ॥" ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੇਵਲ ਪੰਚਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੜਕ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਖ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਸਿੱਖੀ ਰਹਿਤ ਦੀ ਹੀ ਵਡਿਆਈ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਰਹਿਤ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਖੀ ਰਹਿਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਇਕਸਾਰਤਾ ਸਹਿਤ ਕਾਇਮ ਦਾਇਮ ਹੈ। ਰਹਿਤ ਵਿਚ ਰੱਤੀ ਭਰ ਦੀ ਭੀ ਕੋਈ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕੁੰਡਾ ਹੈ।

ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਭੀ ਮੁਖੀ ਸੰਗਤੀ-ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਕੀਰਤਨ, ਪਾਠ ਦੀ ਰੋਲ, ਅਰਦਾਸ, ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਬੈਠਣ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਆਦਿ। ਇਹ ਸਭ

www.AKJ.Org

ਸੇਵਾਵਾਂ ਭੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਆਪਨੀ ਸੋਚ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਰਸ-ਕਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ, ਕੋਈ ਬੱਜਰ ਕੁਰਹਿਤ ਕਰ ਕੇ, ਭੁੱਲ ਬਖਸ਼ਵਾ ਕੇ ਫਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹੀ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਨਾਲੇ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੁ-ਕਰਮ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲੇ ਮੁੜ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਚੌਧਰੀ। ਅਜਿਹੇ ਗੰਦਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ (individual) ਤੌਰ ਤੇ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਕਮਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਮੋਹਰਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਭਲਾ ਹੈ।

ਉਪਰਲੀ ਵੀਚਾਰ-ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਇਹੋ ਤੱਤ ਨਿਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਭਰਿਆ ਹੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਸੀਸ ਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਭ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ, ਸੌਣਾ-ਜਾਗਣਾ, ਮਿਲਣਾ-ਵਰਤਣਾ, ਸੁਨਣਾ-ਪੇਖਣਾ, ਉਠਣਾ-ਬੈਠਣਾ, ਸਾਂਸਿ-ਸਾਸਿ ਨਾਮ ਜਪਣਾ, ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਨਾ, ਭਾਵ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਵਡਿਆਈ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਧੜੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁਖ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਹੀ ਇੱਕੀ ਵਿਸਵੇ ਕਹਿਲਾਏਗੀ। ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, "ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਕੈਸੀ ਜਾਣੀਐ॥ ਜਿਥੈ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ (੭੨)॥" ਸੰਗਤਿ ਬਾਰੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਏਕੋ ਨਾਮ ਓਹੋ ਹੀ ਵਖਾਨਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਏਗਾ।

ਵਾਧ ਘਾਟ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪਾਸੋਂ ਖਿਮਾਂ ਦਾ ਜਾਚਕ : ਰਾਮ ਸਿੰਘ

(ਸਫਾ ੧੪ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਨੇ ਇਕ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਵਾਜਾ ਵੀ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਾਉ, ਏਸੇ ਵਾਜੇ ਤੇ ਹੀ ਸਿਖਾਣਾ। ਅਜ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਯਾਦ, ਵਾਜੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜ ਵੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਸਿਖਾਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਮੁੜ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਚਲਦਾ)

'ਸੂਰਾ' ਵਲੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਪਰਚਾਰ ਲਈ ਟ੍ਰੈਕਟ ਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਮਿਲੇ ਸੰਜੋਗੀ ੭-੦੦,	੪-੦੦	ਵੈਸਾਖੀ ਦਾ ਖੂਨੀ ਸਾਕਾ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੀਵਨ	੧-੫੦
ਭਾ:ਸਾ:ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਅੰਕ(ਸਚਿਤ੍ਰ)	੨-੫੦	ਖਾਲਸਾ ਰਹਿਤ ਕੇਸਕੀ (ਦਸਤਾਰ)	੧-੦੦
ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਅੰਕ	੨-੦੦	ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਪਾਰਸ ਕਲਾ ,,	੦-੭੦
ਗੁਰਸਿਖ ਰਹਿਣੀ (ਪ੍ਰੋ: ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ)	੦-੮੦	ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੇ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ,,	੦-੪੦
ਤਉ ਕਿਉ ਮੁਰਗੀ ਮਾਰੈ (ਤਲਵਾੜਾ ਜੀ)	੦-੫੦	ਕੀ ਕੇਸ ਰਖਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ,,	੦-੬੦
HAIR—A Divine gift	0-40	ਗੁਰ ਮੇਰੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਹੈ ਨਾਲੇ ,,	੦-੫੦
Dawn of Divine Wisdom	0-75	ਗੁਰਮਤਿ ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ ,,	੦-੪੫

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਤ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਰੰਗਲੇ ਸਜਣ	੭-੦੦	ਜੇਲ੍ਹ ਚਿਠੀਆਂ	੧੫-੦੦
ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਕਮਾਈ	੬-੫੦	ਅਣਡਿਠੀ ਦੁਨੀਆ	੧੦-੦੦
ਕੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੂਜਾ ਬੁਤਪ੍ਰਸਤੀ ਹੈ ?	੩-੭੫	ਸਚਖੰਡ ਦਰਸ਼ਨ	੧-੭੫
ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ ਦਸਮ ਦੁਆਰ	੬-੦੦	ਝਟਕਾ ਮਾਸ ਪ੍ਰਥਾਇ ਤੱਤ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਰਣਯ	੪-੦੦
ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦੇ ਉਤਰ	੦-੯੦	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਹੈ ?	੧-੦੦
ਨਾਮ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ	੦-੯੦	ਸੁਪਨਾ ੦-੪੦ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਿਮਰਨ	੦-੫੦
ਆਸਤਕ ਤੇ ਨਾਸਤਕ	੦-੩੫	ਜ਼ਾਹਰਾ ਜ਼ਹੂਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ	੦-੨੫

www.AKJ.Org

ਜੀਵਨ-ਝਲਕੀਆਂ ਡਾਕਟਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

੪

[ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਦੇਖੋ 'ਸੂਰਾ', ਨਵੰਬਰ ੧੯੮੩]

ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਕੋਹਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਗ ਸਾਥ ਹੀ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਕੁਮਾਰ ਹੱਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਮਿਲਣੀ ਬੰਬੇ ਵਿਚਰਦੇ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਟੁੰਬਦੀ ਅਤੇ ਇਹੋ ਲੋਚਦੇ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾ ਕੇ ਟਿਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵੈਰਾਗੀ ਦਸ਼ਾ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਤਿਆਗ-ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਹਲੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਵੇਲਾ ਹੋਵੇ ਜੁ ਧੰਧ-ਬੰਧ ਤੋਂ ਵਿਰੱਕਤ ਹੋ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਵੱਡਮੁਲੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕੀਏ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮ-ਕਾਂਗਾਂ ਦੀ ਖਿਚ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਰੰਗ-ਰਸ ਮਾਣ ਰਹੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾ ਟੁੰਬਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਵਾਇਰਲੈਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਬੰਬਈ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਾਂ ਛੱਡਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਦਿਲ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ। ਪਰ ਇਧਰ ਬੈਰਾਗੀ ਨੂੰ ਕੌਣ ਹੋੜੇ! ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਮਝਾਂਦਿਆਂ-ਬੁਝਾਂਦਿਆਂ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿਤੇ।

ਆਪ ਜੀ ਸਿਧੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਇਥੇ ਹੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਰੁਕੇ। ਇਥੇ ਰੁਕੇ ਕੀ, ਬਸ ਐਸੇ ਜੁੜੇ, ਕਿ ਜੁੜ ਕੇ ਇਕ-ਮਿਕ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰਮਤਿ ਇਕ, ਆਸ਼ਾ ਇਕ, ਇਸ਼ਟ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਇਕ, ਇਕੋ ਹੀ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਂਧੀ, ਇਕੋ ਹੀ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਦੇ ਆਸ਼ਕ, ਕੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ, ਕੈਸੇ ਅਗੰਮੀ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਉਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਕਿ ਬਸ ਫਿਰ ਮਿਲੇ ਹੀ ਰਹੇ। ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਐਸੀ ਪੀਡੀ ਗੰਢ ਪਾਈ ਕਿ ਸਦਾ ਹੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸੰਗ ਰਹਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਸਤਸੰਗ ਸਮਾਗਮ ਜੁੜੇ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਖ਼ਾਸ ਸਮਾਗਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੁੰਦੇ। ਜੁਬਾ ਅਵਸਥਾ, ਦਗ ਦਗ ਕਰਦਾ ਚਿਹਰਾ, ਅਜੇ ਦਾੜ੍ਹਾ ਮਸਾਂ ਉਤਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਪਲੀਤਾ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਸਾ ਦੱਗਿਆ ਕਿ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਪ੍ਰੇਮ-ਕਾਂਗਾਂ ਵਿਚ ਅਰਸ਼ੀ ਵਾਯੂ-ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਹੀ ਉਡਾਰੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਰੰਗਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦੀ, ਸੰਸਾਰੀ ਪ੍ਰਵਾਰ ਕੁਟੰਬ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੁਰਤ-ਸੰਭਾਲ ਹੀ ਨਾ ਰਹੀ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਐਸਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼-ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਈ ਰਹਿਤ-ਰਹਿਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘਰ ਕਰ ਗਈ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਰਬ ਲੋਹ ਸਹਿਤ ਸਭ ਗੁਰਮਤਿ-ਤੱਤ-ਅਸੂਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਏ। ਇਸ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਨਿਕੜੀ ਜਿਹੀ ਆਰਬਲਾ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਅਤਿ ਵਡੇਰੜੇ ਗੁਣ ਜਿਵੇਂ ਅਜ਼ਲ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਵਿਚ ਆ ਸਮਾਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਿਸੰਗਾਂ ਚੋਂ ਹੀ ਆਪ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ-ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਡਾਢੇ ਧਨੀ ਹੋਏ। ਆਤਮ-ਕਣੀ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਨੰਨ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਜਿੰਦੜੀ ਦੇ ਰਗੋ-ਰੇਸ਼ੇ ਵਿਚ ਸਮਾ ਗਈ। ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ, ਕਿਤੇ ਅਕਣਾ ਬਕਣਾ ਹੀ ਨਾ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੌਕਿਕ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਲਿਵ ਪ੍ਰਮਾਰਥਕ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਹਰਦਮ

www.AKJ.Org

ਲਗੀ ਰਹਿੰਦੀ।

ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ, ਪਰ ਆਪ ਜੀ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਨਿਰਬਾਹ ਮਾਤਰ ਉਥੋਂ ਮਾਇਆ ਲਿਆ ਕਰਦੇ, ਬਾਕੀ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਵਿਚ ਦੇ ਛਡਦੇ, ਜਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ। ਆਪ ਜੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਸ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਕੁਰਾਲੀ ਜਾਣ ਦੀ ਬਿਧ ਬਣ ਗਈ।

ਕੁਰਾਲੀ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਣਾ–

੧੯੫੩ ਈ: ਦੇ ਲਗ ਪਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਰਾਲੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ । ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਭੇਟਾ-ਰਹਿਤ ਕੀਰਤਨ-ਸਿਖਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ । ੧੦–੧੫ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਕੁਰਾਲੀ ਵਿਖੇ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਚੋਂ ਭੈਣ ਰਿਹਾ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਸੁਣਨ ਚਿ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੀਵਨ ਭਰ ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਵੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਰੌਲੇ-ਗੌਲੇ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਰਾਲੀ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਪਾਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਜੀ ਪਾਸ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਸਦਕਾ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰੀ ਦੁਖ ਭੁਲ ਜਾਂਦੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸ: ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਸ: ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤੋਟਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਦਿਤੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਦਾਰ-ਚਿੱਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਕੁਰਾਲੀ ਠਹਿਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਹੁੰਦਾ। ਹਰ ਦੁਖੀਏ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰ ਖੁਲ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਸਰਾਂ, ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਲੰਗਰ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਏਨਾ ਕੁਝ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਹਉਮੈ-ਅਹੰਕਾਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੁਖਾਵੇਂ, ਹਉਮੈ-ਰਹਿਤ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਪੁਜੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਠਹਿਰਨ ਲਈ ਜੀਅ ਚਾਹਿਆ। ਅਜੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੀ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਕੁਦਰਤੀ ਬਣੀ ਬਿਧ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਆ ਪੁਜੇ। ਸ: ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਨੇਤ੍ਰਹੀਣ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਇਕ ਉਚ-ਕੋਟੀ ਦੇ ਗੰਧਰਬ ਰਾਗੀ ਸਨ। ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦਾ ਹਰ ਮੋੜ ਵੀ ਇਸੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਹੀ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਘਰੋਂ ਹੋ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੇ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ? ਭੈਣ ਜੀ ਦੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਇਥੇ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਭੈਣ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਾ ਦੇਣਗੇ ? "ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਉਣਗੇ ?" ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਅਉਸਰ ਆਏ ਬਣੇ। ਦੂਜੀ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਣਹਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਰਗਮਾਂ ਸਿਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸ ਪੁਜੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

www.AKJ.Org

ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਉਚੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਬੜਾ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਪਿਆ । ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਦਿਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ। ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਲੱਭ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿਤੀ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਲਭ ਲਿਆਂਦਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਕੀਰਤਨ ਪੋਥੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਭੇਟਾ ਕਰ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੰਠ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਖੇਚਲ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰੱਖੋ । ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਰਤਨ ਪੋਥੀ, ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਦੀ ਭੇਟਾ, ਅਜੇ ਤਕ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਹੀਰੇ ਵੱਤ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇ ਇਸ ਪੋਥੀ ਦੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਲ ਦੇਣਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਕ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਡਾਢੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਹਨ ਜੁ ਮੈਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਮਿਲਿਆ ।

ਸਰਗਮਾਂ ਸਿਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਸਿਖਿਆ ਉਹ ਸੀ—

"ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਜੀਵਾ ਗੁਰ ਤੇਰਾ" ॥ (ਪੰਨਾ ੬੪੧)।

ਫਿਰ—"ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੀ ਆਸ ਪਿਆਰੇ" ॥ (ਪੰਨਾ ੩੮੯),

"ਤੂ ਠਾਕੁਰੋ ਬੈਰਾਗਰੋ ਮੈ ਜੇਹੀ ਘਣ ਚੇਰੀ ਰਾਮ ॥" (ਪੰਨਾ ੭੭੯) ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਸਿਖਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਬਣਿਆ।

ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪਵਿਤਰ ਯਾਦਾਂ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਤੇ ਉਕਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । ਜਿਵੇਂ, ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਬਹੁਤ ਘਟ ਅਤੇ ਬੜੀ ਹੌਲੀ ਬੋਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਇਕ ਦਿਨ ਸ਼ਬਦ ਸਿਖਾਂਦਿਆਂ ਦਾਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, "ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਲ ਜੀ, ਜ਼ਰਾ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਿਆ ਕਰੋ ।" ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲਗੇ, "ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਕੀਰਤਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਨਾਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਨਾਉਣ ਲਈ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਦਾ ਹਾਂ।" ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਐਡਾ ਰਹੱਸਮਈ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਝੁਣਝੁਣੀ ਜਿਹੀ ਆਈ ਕਿ ਕਮਾਲ ਹੈ! ਕਿਡੀ ਉਚੀ ਆਤਮਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਦੀ।"

ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਦੀ ਇਸੇ ਭੈਣ ਦੇ ਲੜਕੇ ਗੁਰਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਉਂ ਸੁਣਾਈ, "ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਕੁਰਾਲੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਹੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਭੱਠਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ, ਮਾਮਾ ਜੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ, ਬਸਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਆਮ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਬਸਾਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ? ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਚਿ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰ ਕੇ ਹੀ ਜਾਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਇਉਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।" ਕੁਝ ਦੇਰ ਕੁਰਾਲੀ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਫਿਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਆ ਗਏ।

ਡਾਕਟਰ ਜੀ ਪੁਰਾਤਨ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਵਾਲੇ ਸਹਿਜ-ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਰਸ ਮਾਣਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਿਆ ਕਰੋ । ਆਪ ਜੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਤਾਂ ਭੌਰੇ ਹੀ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਮਿਲਣਾ । ਡਾਕਟਰ ਜੀ

[ਬਾਕੀ ਵੇਖੋ ਸਫਾ ੧੧ ਦੇ ਹੇਠ]

www.AKJ.Org

ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ ਸੱਚੀ ਦਾੜ੍ਹੀ

[ਕਾਕਾ ਓਅੰਕਾਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ, 500 ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ]

ਸਤਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੀ ਦੇ ਸੱਚਖੰਡ ਪਿਆਨੇ ਮਗਰੋਂ ਅਠਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਗੱਦੀ ਪਰ ਬੈਠਣ ਦੇ ਕੁਛ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਦਿੱਲੀ ਟੁਰ ਗਏ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾ ਗਏ। ਨੌਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਸਾਮ ਆਦਿ ਬਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚਿਰ ਤਕ ਰਹੇ। ਦਸਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਗੱਦੀ ਬੈਠਦੇ ਹੀ ਭਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਰੁਝ ਗਏ।

ਇਧਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਮਸੰਦ ਸਨ, ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਘੁਸ ਗਏ। ਮਸੰਦ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਉੱਚਾ ਸਿਖ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਉਪਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੰਗਤਾਂ 'ਮਸਨਦ' ਤੇ ਬਿਠਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਗੁਰੂ ਅਰਪਣ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਕੱਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਜੇ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਨਿਰਬਾਹ ਤੋਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਕਰਨੀ ਦੇ ਸੁੱਚੇ, ਰਹਿਣੀ ਬਹਿਣੀ ਵਾਲੇ, ਨਾਮ ਰਸੀਏ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਮ-ਦਾਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤਕ ਦੇ ਮਸੰਦ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਸਵੰਧ ਇਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਅਪੜਦੇ ਸਨ।

ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਕੁਛ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਮਸੰਦ ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਤੇ ਲੋਭੀ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਵਿਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਤਦ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਸੰਦ-ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਦਸਵੰਧ-ਭੇਟਾ ਨੂੰ, ਜੋ ਮਸੰਦਾਂ ਨੇ 'ਡੰਨ ਤੇ ਕਰ' ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੇ ਦਿਤੀ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ 'ਡੰਨ' ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਲ ਤੋੜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਮਸੰਦਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਛੇ ਅਛੇ ਸਿਦਕੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਨ। ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕਈ ਮਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬੁਲਾਇਆ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਨਾ ਆਏ। ਫਿਰ ਹੁਕਮ ਗਿਆ ਕਿ ਫੜ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਆਪਣੇ ਅਸਲੇ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :—

ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ ਇਸ ਸਮੇਂ 'ਨਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ' ਮਸੰਦ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਸਦੇ ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਦਾ ਇਹਨਾਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਪੜਿਆ। ਦੂਜੇ ਸੱਦੇ ਦੇ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ, ਜਿਸ ਹਾਲ ਸੀ, ਉਸੇ ਹਾਲ ਟੁਰ ਪਏ। ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਖ ਤਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ, ਪਰ ਫੇਰੂ ਜੀ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਫੜ ਕੇ ਸਾਰਾ ਰਾਹ ਟੁਰੇ। ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪ ਜੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਆਪ ਪਰ ਵੀ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਬਰਸ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਸਵੰਧ ਨੂੰ ਦਬਾ ਗਏ ਹਨ।

ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ ਵਲ ਤਕਿਆ, ਅਤੇ ਦੇਖ ਕੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਖਿਚ ਖਾਧੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫੇਰ ਤਕਿਆ ਤੇ ਨੈਣ ਮੁੰਦ ਲਏ। ਪਲ ਮਗਰੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, "ਤੂੰ ਸਾਰਾ ਕੁਛ ਭੇਜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈਂ, ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਪਹੁੰਚਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੈਨੂੰ ਕੌਣ ਫੜ ਲਿਆਇਆ ਹੈ ? ਤੂੰ ਨਿਰਾ ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਸੱਚ ਦਾੜ੍ਹੀ ਹੈਂ।"

ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਕਿਹਾ, "ਪਾਤਸ਼ਾਹ ! ਇਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਇਆ ਪੁਜੀ ਕਿਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ।" ਸਤਿਗੁਰੂ ਬੋਲੇ, "ਸਿਧੀ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਾਇਆ ਭਲੇ ਅਰਥ ਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਨਿਰਾ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਛਕਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਮੈਂ ਕਦੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਰਸਨਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਪੁਤਰ ਇਸੇ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ ਬੜੇ ਭਜਨੀਕ, ਮਹਾਂ ਤਿਆਗੀ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਥੀਂ ਦਸਤਾਰ ਬੰਨ੍ਹਾ ਕੇ 'ਸਚੀ ਦਾੜ੍ਹੀ' ਦਾ ਵਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਵਰ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਆਪ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ਹੀ ਰਹੇ। ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਅੰਤ ਤੱਕ ਨਿਭ ਗਿਆ।

www.AKJ.Org

ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਲਾਲ

[ਸ: ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ]

ਮਾਤ ਪਿਆਰੀ, ਅੰਬੜੀਏ,
ਮੋਹ ਨ ਪਾਵੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ।
ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਅਸੀਂ ਬਾਲ ਵਰੇਸੇ,
ਕਰ ਕੇ ਡਾਢੀ ਖੇਡ ਕਮਾਲ ।

ਜਨਮੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ,
ਮਰ ਕੇ ਰਖਣਾ ਧਰਮ ਬਹਾਲ ।
ਦੋ ਜੂਝਾਂਗੇ, ਵਿਚ ਚਮਕੌਰ,
ਲਖਾਂ ਵੈਰੀ ਦਲ ਦੇ ਨਾਲ ।
ਦੋ ਲਾਵਾਂਗੇ ਨੀਹਾਂ ਅੰਦਰ,
ਆਪਣੇ ਧੜ ਸਰਹੰਦੀ ਪਾਲ ।
ਗੁਜਰੀ ਮਾਤ ਦੀਆਂ ਅਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ,
ਹੋਣੀ ਹੋਏਗੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ।
ਵਾਰ ਦੇਵੇਗੀ ਉਹ ਭੀ ਆਪਾ,
ਪੰਥ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਪੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ।
ਕਲਗੀਧਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ,
ਹਰੀ ਕਰਾਂਗੇ ਸਿਖੀ ਡਾਲ ।
ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ, ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵੇ,
ਉਸ ਦਾ ਰਾਖਾ ਆਪ ਅਕਾਲ ।
ਮਾਤ ਪਿਆਰੀ, ਅੰਬੜੀਏ,
ਮੋਹ ਨ ਪਾਈਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ।
ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਅਸੀਂ ਬਾਲ ਵਰੇਸੇ,
ਕਰਕੇ ਡਾਢੀ ਖੇਲ ਕਮਾਲ ।

ਜੁਗ ਜੁਗ ਦੁਨੀਆ ਯਾਦ ਕਰੇਗੀ,
ਬੀਤੇਗੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ।
ਸਹਿ ਜਾਵਾਂਗੇ ਦੁਖੜੇ ਸਾਰੇ,
ਕਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਰੜੀ ਘਾਲ ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਬਾਬੇ ਵਾਂਗੂ,
ਬਣਨਾ ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਦੀ ਢਾਲ ।
ਸ਼ਾਨ ਪੰਥ ਦੀ ਉਚੀ ਕਰਨੀ,

ਧੰਨ ਤੇਰੀ ਗੁਰਸਿਖੀ, ਖੰਨਿਓਂ ਤਿਖੀ

[ਭਾਈ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ]

ਗੁਰਮੁਖ ਜੀਵਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ, ਪਾਣੀ ਭਰਨਾ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜਾਗ ਸਵੇਰੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਗੁਰ ਗੁਰ ਕਰਨਾ ।
ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਪੁ ਸਵੱਯੇ, ਚੌਪਈ ਆਨੰਦ ਕਰਨਾ, ਨਾਮ ਸਿਮਰਨਾ ।
ਗੁਰ-ਦੀਖਿਆ ਲੈ ਖੰਡੇ ਪਾਹੁਲ,ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ ਵਿਚਜੁੜਨਾ,ਭਵਜਲ ਤਰਨਾ।

ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਲ ਪਿਆਰੇ, ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਲਿਵ ਲਾਏ, ਨਾਮ ਧਿਆਏ ।
ਨਾਮ ਰਸੀਲੇ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਵਾਏ, ਪੂਰਨੇ ਪਾਏ ।
ਧੰਨ ਧੰਨ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਖੋਪਰ ਸੀਸ ਲੁਹਾਏ, ਸਿਦਕ ਨਿਭਾਏ ।
ਗੁਰੂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ, ਨੇਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਟੰਗਵਾਏ, ਝੋਲ ਪੁਆਏ ।੨।

ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਧੰਨ ਤੇਰੀ ਗੁਰਸਿਖੀ, ਖੰਨਿਓਂ ਤਿਖੀ ।
ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਗਲੀ ਅਤ ਭੀੜੀ, ਹੈ ਭੀ ਵਾਲਹੁੰ ਨਿਕੀ, ਵਾਲਹੁੰ ਨਿਕੀ ।
ਸਿਫ਼ਤ ਆਪ ਦੀ ਕੀ ਕੀ ਲਿਖਾਂ, ਮੈਥੋਂ ਜਾਇ ਨ ਲਿਖੀ, ਜਾਇ ਨ ਲਿਖੀ ।
ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਨੂੰ ਸਿਖੀ ਬਖਸ਼ੋ, ਕਰਕੇ ਕਿਰਪਾ-ਦਿਖੀ, ਕਿਰਪਾ-ਦਿਖੀ ।੩।

ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ! ਤੂੰ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ

[ਸ: ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮਦਰਦ, ਇੰਦੌਰ-੨]

ਚਲੇ ਆਰਾ ਪੜ੍ਹੇ ਜਪੁ ਜੀ, ਭਾਈ ਮੱਤੀ ਦਾਸ ਜੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਉਬਲੇ ਆਲੂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦੇਗਾਂ ਚਿ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੀਸ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਇ, ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਘਰ ਜਲਾ, ਕਰੇ ਸੱਸਕਾਰ ਧੜ ਦਾ, ਲਖੀ ਸ਼ਾਹ ਵੀਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਮੰਗੇ ਗੁਰੂ ਸੀਸ, ਦੇ ਭੇਟਾ, ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਧਰਮ, ਹਿੰਮਤ, ਸਾਹਿਬ, ਮੁਹਕਮ, ਦਾਨੀ ਮਹਾਂਦਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਗੋਯਾ ਨੰਦ ਲਾਲ, ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ ਜਿਹੇ, ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਨੱਸਣ ਹਾਥੀ, ਮਾਰਨ ਚੀਕਾਂ, ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਮਾਰੇ ਵਜੀਦਾ, ਸਾੜੇ ਸਰਹੰਦ, ਬਹਾਦਰ ਬੰਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਕਟਾਇ ਬੰਦ ਬੰਦ ਆਪਣਾ, ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਲੁਹਾਵੇ ਸਿਰ ਦੇ ਖੋਪਰ ਜੋ, ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਤਲੀ ਧਰ ਸੀਸ ਲੜਦਾ ਰਹੇ, ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਚੜ੍ਹੇ ਚਰਖੀ, ਉੱਡਣ ਤੂੰਬੇ, ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਮੱਸੇ ਰੰਘੜ ਦਾ ਸਿਰ ਵਢੇ, ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ, ਮਹਿਤਾਬ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਅੱਟਕ ਅਟਕਾਇ ਜੋ ਸੂਰਾ, ਸਿੰਘ ਰਣਜੀਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਮੁਜਰਮ ਠਹਿਰਾਏ ਰਾਜੇ ਨੂੰ, ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ।

www.AKJ.Org

ਬਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਦੇ ਲਾਲ ।
ਸਾਡੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ,
ਘਾਲ ਗਏ ਜੋ ਪੂਰੀ ਘਾਲ ।
ਮਾਤ ਪਿਆਰੀ, ਅੰਬੜੀਏ,
ਮੋਹ ਨ ਪਾਈਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ।
ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਅਸੀਂ ਬਾਲ ਵਰੇਸੇ,
ਕਰ ਕੇ ਡਾਢੀ ਖੇਡ ਕਮਾਲ ।

ਤਿੱਬਤ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਫਤਹ ਕਰੇ ਕਾਬਲ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਏ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਦਯਾ ਨੰਦ, ਹਾਰ ਖਾ ਨੱਸੇ, ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਸੜੇ ਜੋ ਜਿੰਦਾ ਜੰਡਾਂ ਨਾਲ, ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਮਾਰੇ ਬੀ.ਟੀ. ਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਚਿ, ਬੱਬਰ ਕਰਤਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਰੁਕਾਵਣ ਰੇਲ ਦਾ ਇੰਜਣ, ਕਰਮ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਬਣ ਕੇ 'ਹਮਦਰਦ' ਸਭ ਦਾ ਸਿਖੀ ਸਿਦਕ ਤੇ ਆਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਵੁਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ।
ਐ ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ! ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ।

ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ

[ਗਿ: ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਮਿੱਤਰ' ਮਾਲਬ (ਗੁੜਗਾਉ)]

ਇਕ ਦਿਨ ਖਾਨੂ[1] ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਫੜ ਮਾਰੀ, ਸਿੱਖ ਸਾਰੇ ਮੈਂ ਹੈਨ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੇ ।
ਕੋਈ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਿਰ ਉਠਾਣ ਜੋਗਾ, ਬਹੁਤੇ ਮਾਰੇ ਕੁਝ ਹੈਨ ਭਜਾ ਦਿੱਤੇ ।
ਮੇਰੀ ਗੱਦੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਖ਼ਤਰਾ ਹੁਣ, ਕੋਈ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਹਿਲਾਣ ਜੋਗਾ ।
ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਿਖ ਸੰਸਾਰ ਚੋਂ ਹੁਣ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੱਗ ਤੇ ਖਾਣ ਹੰਢਾਣ ਜੋਗਾ।
ਫਿਰਦੇ ਵਿਚਰਦੇ ਮਾਝੇ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ-ਧਾਰੀ ਦੋ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆ ਨਿਕਲੇ ।
ਨੂਰਦੀਨ ਸਰਾਏ ਦੇ ਲਾਗਿਓਂ ਹੀ, 'ਬੋਤਾ' 'ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ' ਸਿਰ ਉਠਾ ਨਿਕਲੇ ।
ਸ਼ਾਹੀ ਸੜਕ ਤੇ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ 'ਮਿੱਤਰ', ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਦੋ ਤੁਰਕੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।
'ਸਿੰਘ ਮੁੱਕ ਗਏ' ਸੂਬਾ ਲਾਹੌਰ ਕਹਿੰਦੈ, ਸੁਣਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆ ਰਹੇ ਸਨ।
ਦੋਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਉਬਲਿਆ ਖ਼ੂਨ ਸੁਣ ਕੇ, ਬੋਲਾ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਗਜਾ ਦਿੱਤਾ ।
ਦੋਵੇਂ ਤੁਰਕ ਭੱਜੇ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਰਖ ਕੇ, ਸਿੰਘਾਂ ਸਾਰਾ ਹੀ ਸਥਲ ਕੰਬਾ ਦਿਤਾ।
ਸਿੰਘ ਹੈਗੇ ਨੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣੇ ਲਈ, ਚਲੀ ਚਾਲ ਤੇ ਟੈਕਸ ਉਗਰਾਹੁਣ ਲੱਗੇ।
ਖੋਤੇ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਵਸੂਲ ਕਰਦੇ, ਗੱਡੇ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਆਨਾ ਰਖਵਾਉਣ ਲਗ ਪਏ।
ਜਾ ਕੇ ਮੁਖ਼ਬਰਾਂ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਦਿਤੀ, ਸਿੱਖ ਸੜਕ ਸ਼ਾਹੀ ਉੱਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਨੇ ।
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਣ 'ਕਰ'[2] ਵਸੂਲ ਕਰਦੇ, ਉਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਡੇਰੇ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਨੇ ।
ਦਸਤਾ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਭੇਜਿਆ ਜ਼ਿਕਰੀਏ ਨੇ, ਵੀਹ ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤੇ।
ਦੋ ਦੋ ਲੜੇ ਇਕ ਇਕ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿੰਘਾਂ ਉਹ ਵੀ ਜਹੰਨਮ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤੇ ।
ਪਿੱਠ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਠ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ, ਵਾਹੇ ਐਸੇ ਸਲੋਤਰ ਤਰਥਲ ਮਚ ਗੀ ।
ਤੌਬਾ ਤੌਬ ਪੁਕਾਰਦੇ ਤੁਰਕ ਢੱਠੇ, ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਮਿਤਰ ਹਲ ਚੱਲ ਮਚ ਗੀ।
ਸ਼ੇਰ ਮਰਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸੂਰੇ, ਸਨਮੁਖ ਲੜਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਗਏ ਨੇ ।
ਅਮਰ ਹੋ ਗਏ ਸਦਾ ਲਈ ਜੱਗ ਅੰਦਰ, ਚਾਰ ਚੰਨ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਲਾ ਗਏ ਨੇ ।
ਜਦੋਂ ਤੀਕ ਕਾਇਮ ਸੂਰਜ ਚੰਨ ਤਾਰੇ, ਓਦੋਂ ਤੀਕ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਰਹਿਸੀ ।
'ਮਿਤਰ' ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੀਰ ਬਹਾਦਰਾਂ ਨੂੰ, ਕਰਦਾ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਸਦਾ ਪਰਨਾਮ ਰਹਿਸੀ ।

੧.ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਜ਼ਿਕਰੀਆਂ ਖਾਨ ਸੂਬਾ ਲਾਹੌਰ । ੨.ਟੈਕਸ ।

www.AKJ.Org

ਗੁਰਸਿੱਖ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਨਾਲ, ਰਣ-ਭੂਮੀ ਚਮਕੌਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ

[ਗਿਆਨੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. (ਰੀ:) ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ]

ਰਣ-ਭੂਮੀ ਚਮਕੌਰ ਦੀਆਂ ਮੈਂ, ਕੀ ਕੀ ਦੱਸਾਂ, ਨੀ ਭੈਣੇ, ਮੈਂ ਕਹਿ ਨਾ ਸੱਕਾਂ,
ਚਮਕੇ ਚੰਡੀ ਲਾਲ ਜੁਝਾਰ ਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਤੱਕਾਂ, ਨੀ ਸਖੀਏ, ਮੁੜ ਮੁੜ ਤੱਕਾਂ।
ਸਦਾ ਤੱਕਦੀ ਰਹਾਂ, ਤੱਕਦੀ ਰਹਾਂ, ਕਦੇ ਨਾ ਅੱਕਾਂ ਨੀ ਸਖੀਏ, ਕਦੇ ਨਾ ਅੱਕਾਂ।
ਲੋਂਹਦੀ ਸਿਰ ਮੁੰਡਾਂ ਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਟੇ ਕਣਕਾਂ ਨੀ ਸਖੀਏ, ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਟੇ ਕਣਕਾਂ।
ਦੋਹੀਂ ਹਥੀਂ ਫੜ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ, ਤੌਬਾ ਤੌਬ ਪੁਕਾਰਦੇ, ਅਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਤੱਕਾਂ ਨੀ ਭੈਣੇ, ਅਖੀਂ ਤੱਕਾਂ।
ਬਾਰ੍ਹਾਂ-ਸਾਲਾ ਲਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਦਾ, ਲੜਦਾ ਈ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ, ਨੀ ਮੈਂ ਅੱਖੀਂ ਤੱਕਾਂ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰਸਨਾ ਤੋਂ ਉਚਰੇ, ਚਿਤ ਯੁੱਧ ਬੀਚਾਰੇ, ਸੂਰਾ ਮਾਰੇ ਕਿਲਕਾਂ, ਨੀ ਮੈਂ ਅੱਖੀਂ ਤੱਕਾਂ।
ਝਾਂਜਰਾਂ ਉਸਦੇ ਬੰਕੇ ਦੀਆਂ, ਕਰਦੀਆਂ ਛਨਕ-ਛਨੱਕਾਂ, ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਾ ਸੱਕਾਂ, ਨੀ ਮੈਂ ਅੱਖੀਂ ਤੱਕਾਂ।
ਪਉਂਦਾ ਜੱਲੀ ਬੰਕਾ-ਉਸ ਦਾ, ਮਾਰੇ ਫੁਰੜ ਫੁੜੱਕਾਂ, ਜਿਹਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਤੱਕਾਂ।
ਸਾਨੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦਾ ਜਗ ਵਿਚ, ਕਿਵ ਪਰਖਾਂ ਤੇ ਕਿਵ ਦਸਾਂ, ਦਸ ਨਾ ਸਕਾਂ।
ਕਲਗੀ ਬੀਰ ਜੁਝਾਰ ਦੀ, ਨੀ ਮੈਂ ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਰੱਖਾਂ, ਭੈਣੇ ਨੀ, ਮੈਂ ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਰੱਖਾਂ।
ਐਸੇ ਪੂਰਨੇ ਪਾਏ ਪੰਥ ਲਈ, ਮੈਂ ਲੱਖ ਨਾ ਸੱਕਾਂ, ਨਾ ਲਖ ਸੱਕਾਂ।
ਭੁੱਲੇ ਨਾ ਕਦੇ ਯਾਦ ਉਸਦੀ, ਚਿਤ ਸੰਭਾਲੀ ਰੱਖਾਂ, ਨੀ ਭੈਣੇ, ਚਿਤ ਸੰਭਾਲੀ ਰੱਖਾਂ।

ਮੁੜ ਆਈ ਉਹ ਰੁਤ ਸ਼ਹੀਦੀ, ਫੇਰ ਨਾ ਲਵੀਂ ਅੱਖਾਂ, ਪੰਥ ਤੋਂ ਲਵੀਂ ਫੇਰ ਨਾ ਅੱਖਾਂ।
ਜਿੰਦੜੀਆਂ ਦੇਈਏ ਵਾਰ ਪੰਥ ਤੋਂ, ਰੁਕੀਂ ਨਾ ਤੂੰ, ਤੇ ਨਾ ਮੈਂ ਰੁੱਕਾਂ, ਕਦੇ ਰੁਕੀ ਨਾ ਰੁੱਕਾਂ।
ਫਤਹ ਚੁੰਮੇਗੀ ਪੈਰ ਪੰਥ ਦੇ, ਜਿਨੂੰ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ, ਨੀ ਭੈਣੇ, ਜਿਨੂੰ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ।
ਹੋਇ ਹਲੇਮੀ ਰਾਜ ਖਾਲਸਾ, ਆਕੀ ਕੋਈ ਨਾ ਤੱਕਾਂ, ਨੀ ਭੈਣੇ ਆਕੀ ਕੋਈ ਨਾ ਤੱਕਾਂ।
ਰੈਣ ਆਰਜਾ ਮੁਕਦੀ ਜਾਂਦੀ, ਕਿਤਨੀ ਕੁ ਰਹਿੰਦੀ ਦਸਾਂ; ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਾ ਸੱਕਾਂ।
ਔਣ ਬਹਾਰਾਂ ਸੁਖਾਂ ਦੀਆਂ, ਨੀ ਮੈਂ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਤੱਕਾਂ, ਨੀ ਸਖੀਏ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਤੱਕਾਂ।
ਆਦੇਸਾਂ ਇਸ ਰਣ-ਭੂਮੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਸਬਕ ਸਿਖਾਵੇ ਸਿੱਖਾਂ, ਨੀ ਭੈਣੇ ਜੁ ਸਬਕ ਸਿਖਾਵੇ ਸਿੱਖਾਂ।
ਬਰਕਤਾਂ ਇਸ ਮਹਾਨ ਧਰਤ ਦੀਆਂ, ਮੈਂ ਦੱਸ ਕੀ ਸਕਾਂ, ਕੁਝ ਦੱਸ ਨਾ ਸੱਕਾਂ।
ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂਰੀ ਉਤਰ ਅਰਸ਼ੋਂ, ਕਰੇ ਪਰਕਰਮਾਂ ਲਖਾਂ, ਨੀ ਭੈਣੇ ਪਰਕਰਮਾਂ ਲਖਾਂ।
ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੁਪ ਅੰਨੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਵੀ, ਅਜੇ ਪਈ ਮੈਂ ਤੱਕਾਂ, ਨੀ ਭੈਣੇ ਅਜੇ ਪਈ ਮੈਂ ਤੱਕਾਂ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦਿਵਸ ਸੁਹੇਲਾ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ

ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਲਵਾੜਾ ਦੇ ਤਨ ਮਨ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਤੇ ਪੰਥਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੋਰ ਚਾਉ-ਉਮਾਉ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਿਵਸ ਸੁਹੇਲਾ ਕੀਰਤਨ 15 ਜਨਵਰੀ 1984 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ 3 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤਕ ਫਲੈਟ ਨੰਬਰ 1614-ਸੀ, ਸੈਕਟਰ 38-ਬੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ। ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਆਇ ਜੁੜੋ ਜੀ।

ਪਾਠਕ ਜੀ–ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਤੇ ਮਨੀਆਰਡਰ ਭੇਜਣ ਲਗਿਆਂ ਆਪਣਾ ਚਿਟ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖੋ। ਤੁਹਾਡਾ ਚਿਟ ਨੰਬਰ ਅਸੀਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਪਰਚੇ ਉਪਰ ਐਡਰੈਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ। ਚਿਟ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

www.AKJ.Org

ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਚਲਹੁ ਗੁਰ ਚਾਲੀ

(ਸ: ਚੰਚਲ ਸਿੰਘ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਨਾਗਪੁਰ)

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ, ਸਾਇੰਟੇਫਿਕ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਧਰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਜੰਗਲਾਂ ਜਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਠਨ ਤਪ ਸਾਧਨਾ ਕਰਨ, ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣ, ਪੁੱਠੇ ਲਟਕਣ, ਠੰਢੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਜਲਧਾਰਾ ਕਰਨ, ਸਰੀਰ ਤੇ ਸਵਾਹ ਮਲਣ, ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਜਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਕਰਨ ਆਦਿ ਕਰਮ ਕਾਂਡਾਂ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਬਲਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਤਾਂ ਉਹ ਸਹਿਜ ਸੁਹੇਲਾ ਮਾਰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ, ਸੁਹਣਾ ਪਹਿਨਦੇ, ਛਕਦੇ ਛਕਾਂਦੇ ਪਰਮ ਪਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ—

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਭੇਟਿਐ, ਪੂਰੀ ਹੋਵੈ ਜੁਗਤਿ ॥
ਹਸੰਦਿਆਂ ਖੇਲੰਦਿਆਂ, ਪੈਨੰਦਿਆਂ ਖਾਵੰਦਿਆਂ ਵਿਚੇ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ ॥੨॥੧੯॥ ਪੰਨਾ ੫੨੨

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖ ਹਾਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਉਤੇ ਚੱਲਣਾ ਵੀ ਸਾਡਾ ਪਰਮ ਧਰਮ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਠੀਕ ਹੀ ਬੜੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਸੁਣੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਬਚਨ ਹੈ :—

ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਪੂਜਣ ਸਭਿ ਆਵਹਿ, ਸਭਿ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਊਤਮ ਬਾਨੀ ॥ ਗਾਵਿਆ ਸੁਣਿਆ
ਤਿਨ ਕਾ ਹਰਿ ਥਾਇ ਪਾਵੈ, ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ॥੧॥(ਪੰਨਾ ੬੬੯)

ਇਕ ਹੋਰ ਥਾਂ ਆਪ ਫੁਰਮਾਂਦੇ ਹਨ—

ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਚਲਹੁ ਗੁਰ ਚਾਲੀ ॥
ਜੋ ਗੁਰੁ ਕਹੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਹੁ, ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨਿਰਾਲੀ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ (ਪੰਨਾ ੬੬੭)

ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਆਪਣੇ ਇਕ ਕਬਿੱਤ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਯਾਤ੍ਰੀ ਦੂਜੇ ਰਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਤਾਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਕ ਕਦਮ ਵੀ ਉਸ ਰਸਤੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ— ਇੰਜ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਦੇਸ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਬਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇੰਜ ਹੀ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰ ਵੈਦ ਦਾ ਮਸ਼ਵਰਾ ਤਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਦੱਸੀ ਦਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਇੰਜ ਉਹ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਵੇਂ ਹੀ ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਜਿਸਦੇ ਕਰਮ ਦੁਹਾਗਣਾਂ ਵਰਗੇ ਹਨ— ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਵਾਂਗ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਸੇਜਾ ਦਾ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਕਿਵੇਂ ਮਾਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਠੀਕ ਇੰਜ ਹੀ ਗੁਰੂ-ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰ ਕੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਢਾਲਣ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਸਾਡਾ ਅੱਖਾਂ ਮੁੰਦ ਕੇ ਅਤੇ ਬਗਲੇ ਵਾਂਗ ਸਮਾਧੀ ਲਾ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸੁਣਨਾ ਕਿਸੇ ਲੇਖੇ ਨਹੀਂ।

ਪੂਛਤ ਪਥਿਕ ਤਿਹ ਮਾਰਗਿ ਨ ਧਾਰੈ ਪਗ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈ ਦੇਸ ਕੈਸੇ ਬਾਤਨ ਸੇ ਜਾਈਐ ॥
ਪੂਛਤ ਹੈ ਬੈਦ, ਖਾਤ ਔਖਧਿ ਨ ਸੰਜਮ ਸੈ, ਕੈਸੇ ਮਿਟੈ ਰੋਗ, ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈਐ ॥
ਪੂਛਤ ਸੁਹਾਗਨਿ ਹੈ, ਕਰਮ ਦੁਹਾਗਨਿ ਕੈ, ਰਿਦੈ ਬਿਭਚਾਰ ਕਤ ਸਿਹਜਾ ਬੁਲਾਈਐ ॥
ਗਾਏ ਸੁਨੈ ਆਂਖੈਂ ਮੀਚੈ ਪਾਈਐ ਨ ਪਰਮ ਪਦੁ, ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਗਹਿ, ਜੌ ਲੌ ਨ ਕਮਾਈਐ ॥੪੩੯॥

www.AKJ.Org

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਬੜੀ ਸਰਲ ਹੈ। ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ, ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣਾ ਤੇ ਨਾਮ ਜਪਣਾ—ਇਹ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਡੇ ਅਸੂਲ ਹਨ। ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਫਿਰ ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣਾ ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੁਭਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਰਤ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦ ਤਕ ਸਾਡੀ ਕਿਰਤ ਸੁੱਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਨ ਸੁੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਤੇ ਜਦ ਤਕ ਮਨ ਸੁੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦਸਵੰਧ ਕੱਢਣਾ ਜਾਂ ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਅਤੇ ਜਦ ਤਕ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢਣ ਦੇ ਰਾਹ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ, ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣ ਦੇ ਅਨੋਖੇ ਪੂਰਨੇ ਪਾਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ—

ਗੁਰ ਕਾ ਕਹਿਆ ਜੇ ਕਰੈ, ਸੁਖੀ ਹੂ ਸੁਖੁ ਸਾਰੁ ॥
ਗੁਰ ਕੀ ਕਰਣੀ ਭਉ ਕਟੀਐ, ਨਾਨਕ ਪਾਵਹਿ ਪਾਰੁ ॥੧॥੨੯॥ ਸਲੋਕੁ ਮ: ੩, ਪੰਨਾ ੧੨੪੮
ਤਿਨ ਕਾ ਜਨਮੁ ਸਫਲੁ ਹੈ, ਜੋ ਚਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
ਕੁਲੁ ਉਧਾਰਹਿ ਆਪਣਾ ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇ ॥੩॥੫॥੩੮॥ ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ ਮ: ੩, ਪੰਨਾ ੨੮
ਤਥਾ—ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਸਾ ਕਾਰ ਕਮਾਵਹੁ ॥ ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ੍ ਸਹਜ ਘਰਿ ਆਵਹੁ ॥
ਸਾਚੈ ਨਾਇ ਵਡਾਈ ਪਾਵਹੁ ॥੨॥ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮ: ੩, ਪੰਨਾ ੮੩੨

ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਮਿਹਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਇਹ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਲਈਏ ਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਰਸਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਕਦਮ ਅਸੀਂ ਵਧਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਕਦਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ—

ਚਰਨ ਸਰਨ ਗੁਰ ਏਕ ਪੈਂਡਾ ਜਾਇ ਚਲ, ਸਤਿਗੁਰ ਕੋਟਿ ਪੈਂਡਾ ਆਗੈ ਹੋਇ ਲੇਤ ਹੈ ॥
ਏਕ ਬਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਮਰਨ ਮਾਤ੍ਰ, ਸਿਮਰਨ ਤਾਂਹਿ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਗੁਰੁ ਹੇਤ ਹੈ ॥
ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਕੌਡੀ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਰਾਖੈ, ਤਾਂਹਿ ਗੁਰੁ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ ਦੇਤ ਹੈ ॥
ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਯਾ ਨਿਧਿ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ, ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਹੈ ॥੧੧੧॥

ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦਾ, ਭਟਕਦਾ ਹੈ, ਮਨ ਵਿਚ ਭੈੜੇ ਭੈੜੇ ਫੁਰਨੇ ਫੁਰਦੇ ਹਨ, ਸਿਮਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਹੁੰਦਾ, ਆਦਿ। ਮਨ ਦਾ ਤਾਂ ਕੰਮ ਹੀ ਫੁਰਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਮਨ ਨੇ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਾੜੇ ਪਾਸੇ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਨਿੰਦਿਆ ਬਖੀਲੀ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਕੇ, ਪਰਾਇਆ ਮਾਲ ਹੜੱਪ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਤਕ ਅਸੀਂ ਡਟ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹਾਰਦਾ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜਾਪ ਸ਼ੁੱਧ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਿਮਰਨ ਅੰਦਰ ਵੱਸਦਾ ਜਾਵੇਗਾ—ਮਾੜੇ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਦਰੋਂ ਨੱਸਦੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹੋਛੀ ਮੱਤ ਛੱਡ ਦਿਆਂਗੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੁੱਚੀ ਮੱਤ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਆਪੇ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗੇ ਪਾਸੇ ਲਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਨੁਭਵ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਝੀ ਉਪ੍ਰੰਤ ਚੰਗੇ ਪਾਸੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਉਦਮ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਜੀਵਨ ਬੜਾ ਮਿੱਠਾ ਤੇ ਸੁਆਦਲਾ ਬਣਦਾ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਮਨ ਇਸ ਮਾਰਗ ਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਧਰਕੋਨੇ ਦਿੱਸਣ ਵਿਚ ਅੰਗੂਰਾਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਭਾਸਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੁੱਧੀਵਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕਦੇ

www.AKJ.Org

ਵੀ ਨਹੀਂ । ਕਿਉਂ ? ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਕੌੜੇ ਤੇ ਬੇਸੁਆਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਠੀਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਅੰਗੂਰਾਂ ਵਾਂਗ ਮਿੱਠਾ ਤੇ ਸੁਆਦੀ ਜਾਂ ਅੱਕ-ਧਰਕੋਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕੁੜੱਤਣ ਵਾਲਾ ਬਨਾਣਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ ! ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸੁਹਣਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੋਦਾਰ ਬਣਾਈਏ ? ਐਸੇ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਰੰਭ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਅਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਚਮਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚੁੰਬਕਮਈ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੀਂਹ 'ਵੰਡ ਛਕਣ' ਅਰ ਪਵਿਤਰ 'ਦਸਵੰਧ' ਦੇਣ ਦੇ ਭਾਵ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ– ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਵੰਡੀਏ । ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ (ਦਸਵੰਧ) ਧਰਮ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕਢੇ ਅਤੇ ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਵਿਦਿਅਕ, ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਜਾਂ, ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਕ ਹਿਤਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਖਰਚ ਕੇ ਸਫ਼ਲ ਕਰੇ । ਪੁਰਾਤਨ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਾਫ਼ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ–

"ਦਸ ਨਖ ਕਰ ਜੋ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ । ਤਾਂ ਕਰ ਜੋ ਧਨ ਘਰ ਮਹਿ ਆਵੈ ।
ਤਿਸ ਤੇ ਗੁਰ ਦਸੌਂਧ ਜੋ ਦੇਈ । ਸਿੰਘ ਸੁ ਯਸ ਬਹੁ ਜਗ ਮਹਿ ਲੇਈ ।"

(ਰਹਿਤਨਾਮਾ ਭਾਈ ਦੇਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ)

"ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕਿਰਤ ਕੇ ਨਫ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਥ ਦਸਵੰਧ ਦੇਵੇ।"

(ਰਹਿਤਨਾਮਾ ਭਾਈ ਚੌਪਾ ਸਿੰਘ ਜੀ)

"ਜੋ ਅਪਨੀ ਕਿਛੁ ਕਰੋ ਕਮਾਈ । ਗੁਰੁ ਹਿਤ ਦਿਹੁ ਦਸਵੰਧੁ ਬਨਾਈ ।"

(ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ)

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਕਵੀ ਭਾਈ ਨੰਦਲਾਲ ਜੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਰੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਦਸਵੰਧ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦਾ, ਉਸ ਤੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ–

"ਦਸਵੰਧ ਗੁਰੂ ਨਹਿ ਦੇਵਈ, ਝੂਠ ਬੋਲ ਜੋ ਖਾਇ ।
ਕਹੈ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਲਾਲ ਜੀ ! ਤਿਸਕਾ ਕਛੁ ਨ ਬਿਸਾਹਿ ।"

ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੋੜਵੰਦ ਦੁਖੀਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਗਿਆਂ ਅੰਦਰ ਫੁਰਨਾ ਤਕ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਾਨ ਦੇਣ ਲਗਾ ਹਾਂ । ਇਹ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਨਿਰੀ ਹਉਮੈ ਖ਼ਰੀਦਣੀ ਹੈ । ਦਸਵੰਧ ਕਢਣ ਲਗਿਆਂ ਸਦਾ ਇਹੋ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ, "ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ! ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੇਰਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਹੈਂ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਤੇਰੇ ਦਰ ਦੇ ਮੰਗਤੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਲੋੜਵੰਦ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਅਤੇ ਧਰਮ-ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।" ਹੁਕਮ ਹੈ– ਜੇ ਕੋ ਹੋਇ ਬਹੈ ਦਾਤਾਰੁ ॥ ਤਿਸੁ ਦੇਨਹਾਰੁ ਜਾਨੈ ਗਾਵਾਰੁ ॥੨॥੧੫॥ (ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ)

ਧਰਮ-ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਮਾਇਆ ਕਢਣ ਪਿਛੋਂ ਸਿਲਾਂ ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਤੇ ਲਿਖਵਾਂਦੇ ਫਿਰਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਨਿਰੀ ਬਿਖ ਬਿਹਾਜਣੀ ਹੈ । ਗੁਰ ਫ਼ੁਰਮਾਨ ਹੈ–

ਜਬ ਇਹ ਜਾਨੈ ਮੈ ਕਿਛੁ ਕਰਤਾ ॥ ਤਬ ਲਗ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਫਿਰਤਾ ॥੪॥੧੨॥(ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ)

ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਨੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਮਾਈ ਅਤੇ

[ਬਾਕੀ ਸਫਾ ੨੩ ਤੇ ਵੇਖੋ]

www.AKJ.Org

ਸਿੱਖ-ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਰੋਲ

[ਸ: ਖ਼ੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਮ. ਪੀ.]

ਸਿੱਖ-ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ 'ਸ੍ਵੈ-ਨਿਰਣੀਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੁਤਬੇ' ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਦੀ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਮਾਇਤ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਕਈ ਕਿਆਸ-ਅਰਾਈਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਮੇਰਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਫ਼ਿਰਕੇ ਸੰਬੰਧੀ, ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਤੇ ਉਸਦੇ ਭਵਿੱਖ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ-ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਹਿਸਿਆਂ ਵਿਚ (ਜਿਥੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ), ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟਮਈ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਾਕ-ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਾਂਗਾ।

ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ 'ਭਾਰਤ-ਸੰਘ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਾਰ ਸਿੱਖ-ਸਟੇਟ' ਦੇ ਮੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛੇ ਹਟਾਣ ਦਾ ਬਦਨੀਤੀ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਮੈਂ 'ਸ੍ਵੈ-ਨਿਰਣੀਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੁਤਬੇ' ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੰਗ ਦੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕੰਸ਼, ਭਾਰਤ-ਸੰਘ ਵਿਚ ਇਕ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰ ਸਿੱਖ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ, ਇਸ ਮੱਤ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਨ। (ਸ਼ਾਇਦ) ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਸਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਅਰਦਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ" ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹਨ, ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ-ਸਾਹਿਬਾਨ ਅੱਗੇ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਅੱਗੇ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਸੱਚਮੁਚ ਹੀ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸੀਲ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੇ "ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ" ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਜੁਰਮ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੈਂ ਫ਼ਿਰਕੇਦਾਰਾਨਾ, ਫੁੱਟ-ਪਾਊ ਜਾਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਬਲਕਿ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੁਤਾਸਰ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀ ਸਟੇਟ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ। ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਹਿੰਦੂ-ਮੱਤ ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਜੀਵਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦਬਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਸੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ (ਸਭ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ-ਮੱਤ 'ਚੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਹਨ), ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨਿਰਾਲੀ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਫ਼ਿਰਕੇ ਵਜੋਂ ਹੈਸੀਅਤ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਚੈਲੰਜ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਮੱਤ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਦਾ ਚੱਕਰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸਤੇ ਰੋਕ ਨਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਾ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੇਖਾਂਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਹੀ

www.AKJ.Org

ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਸੀ, ਦਲੇਰ, ਲੜਾਕਾ ਤੇ ਅਜਿੱਤ ਬਣਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਖਾਲਸੇ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਖਾਲਸਈ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਢੰਗ, ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਟੇਟ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵਡੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਈ ਰਵਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ-ਸਰੂਪ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਏ ਹਜ਼ਾਰਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੂਰਮਗਤੀ ਦੀਆਂ ਗਾਥਾਵਾਂ ਵੀ ਸੁਣਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਸਿਖ ਰਾਜ ਬਣਿਆ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖਤਾ ਨੂੰ ਬਲ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ (ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ) ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਹੁਕਮਨ ਗਊ-ਰੱਖਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ-ਰਵਾਇਤਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਾਰ ਸਿਖ ਸੂਬਾ ਜਦੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਵੇਗਾ (ਸਿੱਖ-ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਠੇਸ ਪੁਚਾਏ ਬਿਨਾਂ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਇਹ ਸੂਬਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) ਤਾਂ ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਪੇ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਖ਼ਤੋ-ਖ਼ਿਤਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਸ ਸੂਬੇ ਦਾ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਜਲੰਧਰ ਵਾਂਗ ਬੇਸੁਆਦੀ ਖਿੱਚੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀਆਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ (ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਘਟਾ ਦੇਣ, ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਲਗਾ ਦੇਣ, ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੇਣ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਆਦਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਸਿਖ-ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਖ-ਸੂਬਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੂਬਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ—"ਮੈਂ ਇਕ ਸਿੱਖ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਹਾਂ।"

ਕੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚੋਂ ਫ਼ਿਰਕੇਦਾਰਾਨਾ, ਫੁੱਟ-ਪਾਊ ਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬੋ ਆਉਂਦੀ ਹੈ?

["ਸਿੱਖ ਰਿਵੀਊ" (ਅੰ:) 'ਚੋਂ ਧੰਨਵਾਦ-ਸਹਿਤ ਅਨੁਵਾਦ
'ਗੁਰ ਦੀਪਕ' ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ 1983

[੨੧ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਬਾਕੀ]

ਪੈਸਾ ਪੈਸਾ ਕਰ ਕੇ ਜੋੜੀ ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਮਸੇਂ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਤੁਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਕਿਵੇਂ ਗੁਰੂ-ਲੇਖੇ ਦਈਏ? ਤਾਂ ਇਸ ਸ਼ੰਕੇ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ—

ਦਸ ਬਸਤੂ ਲੇ ਪਾਛੈ ਪਾਵੈ ॥ ਏਕ ਬਸਤੁ ਕਾਰਨਿ ਬਿਖੋਟਿ ਗਵਾਵੈ ॥
ਏਕ ਭੀ ਨ ਦੇਇ ਦਸ ਭੀ ਹਿਰਿ ਲੇਇ॥ ਤਉ ਮੂੜਾ ਕਹੁ ਕਹਾ ਕਰੇਇ ॥੧॥੫॥ (੨੬੮)

ਸੋ, ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ-ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਲਿਆਈਏ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਸੇਵਾ-ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਛਕੀਏ। ਤਦੋਂ ਹੀ ਲੋਕ ਸੁਖੀਏ ਤੇ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ ਹੋਣਗੇ। [ਲੇਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।—ਸੰਪਾਦਕ

www.AKJ.Org

ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਮਾਜ-ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ

ਇਕ ਸਮਕਾਲੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਅਫੀਮ ਦੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਗਰੋਹ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਖ ਵਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਬਲੈਕ ਮੇਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ੧੪ ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਇਕ ਜਥੇ ਨੇ ਸਰਾਏ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਚੌਂਕ ਨੇੜੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲ ਰਹੇ ਦੜੇ ਸਿਟੇ ਦੇ ਅੱਡੇ ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ। ਅੱਡੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਤਾਂ ਬਚ ਕੇ ਦੌੜਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਪਰਚੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਅਡੇ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਏਜੰਟ ਕਾਬੂ ਆ ਗਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਛੁਟਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਰਵਈਏ ਕਾਰਨ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਨਿਕਟ-ਵਰਤੀ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੁਛ ਗਿਛ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਉਹ ਧਨਾਢ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਪੱਟੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਸਨ। ਚੌਕ ਸਰਾਏ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਅਫੀਮ ਸਮਗਲਰਾਂ ਦੇ ਗਰੋਹ ਦਾ ਹੁਣ ਤਕ ਲਗ ਪਗ ਸਫਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਬਰ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਰੁਧ ਨਵਾਂ ਹੀ ਢੰਗ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮਗਲਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾ ਦਬੋਚਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਰੇਆਮ ਉਸਨੂੰ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਖੂਬ ਕੁਟਾਪਾ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਕੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਫੀਮ ਦੇ ੧੯ ਸਮਗਲਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਸਮਗਲਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਗਾ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਨੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਂ ਨਿਯਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਫੀਮ ਨਹੀਂ ਵੇਚ ਸਕੇਗਾ। ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਟਾਪਾ ਵੀ ਚਾੜ੍ਹਿਆ, ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਿਛੋਂ ਮੋਰਚਾ-ਡਿਕਟੇਟਰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਢਾਈ ਕਿਲੋ ਅਫੀਮ ਸਮੇਤ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਿਛੋਂ ਬਬਰ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੁਟ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹੁਣ ਸਭ ਸਮਗਲਰ ਦੌੜ ਗਏ ਹਨ।—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ 'ਅਜੀਤ' ਵਿਚ ਵੀ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧੀ ਫੜ ਕੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਛਡਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।—'ਅਜੀਤ' ਦੀ ਇਕ ਖਬਰ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਨਕਲੀ ਸਿਖ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਗਲ ਕਹਿ ਕੇ ਛਡ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਅਜੀਬ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਸਿਖ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਪਾਸ ਜਾ ਕੇ ਪਾਗਲ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਕਹਿ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਕਾਲਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਉਲਟਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਚਾਈ ਆਖਰ ਉਘੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।......

ਹਮਦਰਦ, ਅਜੀਤ, 17-12-83

www.AKJ.Org

ਮਾਘਿ ਮਜਨੁ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂਆ ਧੂੜੀ ਕਰਿ ਸਨਾਨੁ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸੁਣਿ ਸਭਨਾ ਕਰਿ ਦਾਨੁ ॥ ਜਨਮ ਕਰਮ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਮਨ ਤੇ ਇ ਗੁਮਾਨੁ ॥ ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨ ਮੋਹੀਐ ਬਿਨਸੈ ਭੁ ਸੁਆਨੁ ॥ ਸਚੈ ਮਾਰਗਿ ਚਲਦਿਆ ਉਸਤਤਿ ੀ ਜਹਾਨੁ ॥ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਸਗਲ ਪੁੰਨ ਜੀਅ ਇਆ ਪਰਵਾਨੁ ॥ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਵੈ ਦਇਆ ਕਰਿ ੀ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ॥ ਜਿਨਾ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਨਕ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥ ਮਾਘਿ ਸੁਚੇ ਸੇ ਕਾਂਢੀਅਹਿ ਨ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥੧੨॥

ਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

੧੦ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੧੦ ਜਨਵਰੀ
ੜੀ ਤੇ ਮੇਲਾ ਮਾਘੀ	੧੩-੧੪ ਜਨਵਰੀ
ਬਲਿਕ ਡੇ	੨੬ ਜਨਵਰੀ
ਸੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ	੩੦ ਜਨਵਰੀ

ਰਤੇ ਇਸ਼ਕ ਖੁਦਾਇ

ਸ: ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ ਨੇ ਦਸ ਗੁਰੂ ਹਬਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕਿਆਂ ਸਰਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਖ਼ੂਬੀ ਨਾਲ ਮਿਠੀ ੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਵਿਧਾਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੀਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ—

ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਿਸ਼ 'ਕੋਮਲ' ਕੋਮਲ ਸ ਵਾਲਾ, ਕੋਮਲ ਦਿਲ ਵਾਲਾ, ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਭਾਵਨਾ ਨ, ਸਿਖੀ ਦੀ, ਪੰਥ ਦੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਪਣੀ ਮ-ਕਲਾ ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਸਫੇ ੧੪੪, ਸੁੰਦਰ ਜਿਲਦ, ਭੇਟਾ ੧੦-੦੦

ਪ੍ਰੇਮ ਮਈ ਬੇਨਤੀ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਡਾ ਸੱਚਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੇ ਬਾਲਕ ਹਾਂ । ਇਹ ਗੁਟਕਾ ਹੈ ਅਸਾਂ ਬਾਲਕਾਂ । ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ-ਪਿਤਾ ਪਾਸ ਪ੍ਰੇਮ-ਮਈ ਤੀਆਂ ਦੇ ੧੫੨ ਸ਼ਬਦ ਹਨ । ਸਜਿਲਦ ੨-੫੦

ਜਨਵਰੀ ੮੪
JANUARY 84

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੦
ਸੰ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖ਼ਾਲਸਾ	੨੮੫
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੫

ਸੰਗਰਾਂਦ ਮਾਘ	੧੪ ਜਨਵਰੀ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੮ ਜਨਵਰੀ
ਮਸਿਆ	੩ ਜਨਵਰੀ
ਸਾਕਾ ਮਾਘ	੨੧ ਜਨਵਰੀ

ਐਤ SUNDAY	੧ ੧੭ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵਦੀ ੧੩	੮ ੨੪ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੫	੧੫ ੨ ਮਾਘ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੧੨	੨੨ ੯ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੫	੨੯ ੧੬ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੧੨
ਸੋਮ MONDAY	੨ ੧੮ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵਦੀ ੧੪	੯ ੨੫ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੬	੧੬ ੩ ਮਾਘ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੧੩	੨੩ ੧੦ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੬	੩੦ ੧੭ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੧੩
ਮੰਗਲ TUESDAY	੩ ੧੯ ਪੋਹ ਮਸਿਆ	੧੦ ੨੬ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੭	੧੭ ੪ ਮਾਘ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੧੪	੨੪ ੧੧ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੭	੩੧ ੧੮ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੧੪
ਬੁਧ WEDNESDAY	੪ ੨੦ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੧	੧੧ ੨੭ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੮	੧੮ ੫ ਮਾਘ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੨੫ ੧੨ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੮	✻
ਵੀਰ THURSDAY	੫ ੨੧ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੨	੧੨ ੨੮ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੯	੧੯ ੬ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੧	੨੬ ੧੩ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੯	✻
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੬ ੨੨ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੩	੧੩ ੨੯ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੧੦	੨੦ ੭ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੨	੨੭ ੧੪ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੧੦	✻
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੭ ੨੩ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੪	੧੪ ੧ ਮਾਘ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੧੧	੨੧ ੮ ਮਾਘ ਮਾਘਵਦੀ੩-੪	੨੮ ੧੫ ਮਾਘ ਮਾਘ ਵਦੀ ੧੧	✻

ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀਆਂ

੧. ਅਸੀਂ ਆਪ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਮਾਲ ਠੀਕ ਮਾਰਕੀਟ ਰੇਟਾਂ ਨਾਲ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ ।

੨. ਕੋਈ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਦਾ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ।

੩. ਚੰਗੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਗੁਟਕੇ ਪੋਥੀਆਂ ਸਾਡੇ ਸਟਾਕ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ।

੪. ਪਟਿਆਲਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਯੂਨੀਵਰ-ਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਦਿਲੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਦਿਲੀ ਅਕਾਡਮੀਆਂ ਆਦਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ।

੫. ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਘੇ, ਕੜੇ, ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਤੇ ਵਡੀਆਂ, ਕਛਹਿਰੇ, ਸਿਮਰਨੇ, ਮਾਲਾ, ਵਾਜੇ ਅਤੇ ਜੋੜੀਆਂ ਆਦਿ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ ।

੬. ਸਿਖ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚਿਤਰ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਵਡੇ ਭਿਜਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

੭. ਆਪਣਾ ਐਡਰੈਸ ਬੜਾ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਪੂਰਾ ਲਿਖੋ ।

੮. ਆਰਡਰ ਨਾਲ ਕੁਝ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ਗੀ ਭੇਜੋ ।

੯. ਪਰਦੇਸੀ ਵੀਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗੁੰਝਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ਗੀ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਮਾਲ ਮੰਗਾਣ ।

੧੦. ਧਾਰਮਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਮੁਫ਼ਤ ਮੰਗਾਓ ।

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ—ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ । ਫ਼ੋਨ : 51847

www.AKJ.Org

ਡਾ: ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਨਸੁਖਾਨੀ

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਲਗਪਗ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਲੈਕਚਰ ਹਨ, ਜੋ ਬੜੇ ਨਿੱਗਰ, ਠੋਸ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਵਾਕਫ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ੧੧੫ ਸੰਖੇਪ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਾਕਫ਼ੀ ਲਿਸ਼ਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਲ ੮-੫੦, ਡੀਲਕਸ ੧੪-੦੦

ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ

ਪ੍ਰਸਿਧ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲਕਾਰ ਗਿਆਨੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵਖ ਵਖ ਕਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਇਉਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਜੋ ਦਿਲ ਕੰਬਾਊ ਤਸੀਹੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ, ਉਹ ਅਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਖਲੋਂਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ੧੭੦੮ ਤੋਂ ੧੭੧੬ ਤਕ ਦਾ ਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਜਿਲਦ ੭-੫੦

ਸਾਹਿਬੇ ਕਮਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

(ਦੌਲਤ ਰਾਏ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ)

ਇਹ ਲੇਖਣੀ ਵਲਵਲੇ ਭਰਪੂਰ ਹੈ, ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ-ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਲਾ: ਦੌਲਤ ਰਾਏ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ। ਲਾਲਾ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਭੈਤਾ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿਰ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਜਿਲਦ ੬-੦੦

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ

(ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ)

੧੨ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਸੂਰਬੀਰ, ਜੋ ਅਥਾਹ ਸਿਖੀ ਤੜਪ ਵਾਲਾ ਤੇ ਉੱਚੇ ਆਚਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਦਾ ਖੋਜ ਪੂਰਤ ਜੀਵਨ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਅੰਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਲ ੫-੦੦

(ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹਊਰਾ)

ਕਰਤਾਰ, ਗੁਰੂ, ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ, ਨਦਰ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰ-ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ੧੪ ਲੇਖ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਰੌਚਕ ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਪੂਰਤ ਸਮੱਗਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਭੇਗੀ। ਸੁੰਦਰ ਜਿਲਦ ਸਮੇਤ੪-੫੦

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਰਚਨਾ

ਲੇਖਕ-ਡਾ: ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ

੧੨ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਖੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਾਕਫ਼ੀਅਤ ਦੇ ਕੇ ਮਹੱਤਵ-ਪੂਰਣ ਸਿਟੇ ਕੱਢੇ ਹਨ। ਸੁੰਦਰ ਅੰਗੀ, ਸਜਿਲਦ ੭-੫੦

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਏ

(ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਤੇ ਡਾ: ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ)

ਸ: ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ, ਭਾ: ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਸ: ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ, ਦੀਵਾਨ ਮੂਲ ਰਾਜ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ੧੮੫੭ ਦੇ ਗਦਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਘੋਰ ਸੰਗਰਾਮ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਸਚਿੱਤਰ ੭-੫੦

ਜਪੁਜੀ ਸਟੀਕ ਹਿੰਦੀ

ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਤ ਜਪੁਜੀ ਸਟੀਕ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾਓ। ਭੇਟਾ ੮-੫੦

ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ

ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਢਲੇ ਪੰਥਕ ਮੋਰਚਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਹੱਡੀਂ-ਬੀਤੇ ਤੱਥ ਵੀ। ਸਚਿੱਤਰ ੧੪-੦੦

ਜੀਵਨ-ਜੁਗਤਿ

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸੁਰਤਿ ਦੇ ਉੱਚੇ ਮੰਡਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਕੁਝ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਪਰੋ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ, ਮਨ ਤੇ ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਸੁਖੀ ਤੇ ਅਨੰਦਮਈ ਜੀਵਨ ਜੀਊਣ ਲਈ ਪਰਮਾਣਿਕ ਅਗਵਾਈ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਪੰਨੇ ੧੯੨, ਮੁੱਲ ੬-੦੦

ਨਵਾਂ ਜੁਗ

ਇਸ ਧਾਰਮਿਕ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਇਕ ਆਦਰਸ਼-ਨਾਇਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਯੁਗ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਸਿਰਜੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਤੇ ਊਚ-ਨੀਚ ਦਾ ਬਿਖੇੜਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਜਗਿਆਸੂ ਇਸ ਆਦਰਸ਼-ਨਾਇਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਸੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਜੀਊਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਨੇ ੩੫੨, ਮੁੱਲ ੧੦-੦੦

ਪ੍ਰੇਮ ਕਣੀ

ਇਹ ਨਾਵਲ ਇਕ ਤਪੱਸਵੀ ਮਹਾਤਮਾ ਦੀ ਤੇਜੱਸਵੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਉਸਰਿਆ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਪੁੰਜ ਇਸ ਨਾਇਕ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਕ-ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਅ ਸਤਿ ਦੇ ਪਾਂਧੀਆਂ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਨੇ ੨੭੬, ਸਜਿਲਦ ੧੦-੦੦

ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ ਦੀ ਕਹਾਣੀ :

ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨੀ

ਲੇਖਕ ਨੇ ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ (Sugar) ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ੱਕਰ-ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਜਿਲਦ ੬-੦੦

ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਜੀਵਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੀ ਦਿਆਨਤ-ਦਾਰੀ, ਤਿਆਗ, ਸੇਵਾ, ਨਿਰਭੈਤਾ ਤੇ ਸਾਦਗੀ ਉੱਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਲ ੬-੦੦

(Harbans Singh Doabia)

Contains original text of Guru Arjan Dev's master-piece SUKHMANI in Gurmukhj and Roman scripts, and its translation in a very simple English. The second part of the book contains the gist of this great spiritualpsalm.
Paper back 12/- Delux 20/-

SACRED JAP JI

(S. Harbans Singh Doabia)

Contains original Gurmukhi, translation, transliteration and some of the Fundamental Sermons.
Excellent Get up. Rs. 3-50

LifeStory of BabaNandSingh

(Harbans Singh Doabia)

A biography of a renowned Sikh-saint, who influenced thousands of persons to follow the divine path, shown by the Great Sikh Gurus.

Cloth-bound Rs. 12-00

History of Sikh Renaissance BH. LAKSHMAN SINGH

Edited by :
Dr. Ganda Singh

An autobiography of a frank, honest and truthful leader and writer, who possessed many great qualities of head and heart.

Throws flood of light on the period (1863-1944) of the history of the Punjab, which is often misrepresented by interested people.

Pages 325, size 18X22/8
Well Bound, Rs. 15/

Guru Nanak and His Japji

Pr. Parkash Singh

Contains brief life of Guru Nanak and translation of His Japji
Price Rs. 2—00

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ–**ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847**

www.AKJ.Org

ਫਲਗੁਣਿ ਅਨੰਦ ਉਪਾਰਜਨਾ ਹਰਿ ਸਜਣ
ਟੇ ਆਇ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਰਾਮ ਕੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ
ਆ ਮਿਲਾਇ ॥ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਸਰਬ ਸੁਖ ਹੁਣਿ
ਾ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥ ਇਛ ਪੁਨੀ ਵਡਭਾਗਣੀ ਵਰੁ
ਇਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥ ਮਿਲਿ ਸਹੀਆ ਮੰਗਲੁ
ਵਹੀ ਗੀਤ ਗੋਵਿੰਦ ਅਲਾਇ ॥ ਹਰਿ ਜੇਹਾ ਅਵਰੁ
ਦਿਸਈ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਲਵੈ ਨ ਲਾਇ ॥ ਹਲਤੁ
ਤੁ ਸਵਾਰਿਓਨੁ ਨਿਹਚਲ ਦਿਤੀਅਨੁ ਜਾਇ ॥
ਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਰਖਿਅਨੁ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜਨਮੈ ਧਾਇ ॥
ਵਾ ਏਕ ਅਨੇਕ ਗੁਣ ਤਰੇ ਨਾਨਕ ਚਰਣੀ
ੲ ॥ ਫਲਗੁਣਿ ਨਿਤ ਸਲਾਹੀਐ ਜਿਸ ਨੋ ਤਿਲੁ
ਮਾਇ ॥੧੩॥

ਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

੭ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੧੫ ਫਰਵਰੀ
ਪੰਚਮੀ	੭ ਫਰਵਰੀ
ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ	੧੬ ਫਰਵਰੀ
ਕੋਠਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	੧੬ ਫਰਵਰੀ
ੀ ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ	੨੧ ਫਰਵਰੀ

ਨਿਤਨੇਮ ਸਟੀਕ

: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਿਤ ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸੁਖੈਨ ਤੇ ਭਾਵ-ਪੂਰਤ ਟੀਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਗੀਆਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਸਮਝਣ ਅਜ ਹੀ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੋ। ਭੇਟਾ ੧੧ ਰੁਪਏ

ਬਾਬਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਖ ਵਖ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਲੈਕਚਰ ਅਤੇ ਕਈ ਖੋਜ-ਭਰੇ ਲੇਖ ਹਨ।
, ਛਪਾਈ ਤੇ ਜਿਲਦ ਸੁੰਦਰ,
ਸਫ਼ੇ ੨੬੪, ਮੁੱਲ ੧੨-੦੦

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੦
ਸੰ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖਾਲਸਾ	੨੮੫
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੫

ਫ਼ਰਵਰੀ ੮੪
FEBRUARY 84

ਸੰਗਰਾਂਦ ਫਗਣ	੧੩ ਫਰਵਰੀ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੬ ਫਰਵਰੀ
ਮਸਿਆ	੧ ਫਰਵਰੀ
ਸ਼ਾਕਾ ਫਗਣ	੨੦ ਫਰਵਰੀ

ਐਤ SUNDAY	✱	੫ ੨੩ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੩	੧੨ ੩੦ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੧੦	੧੯ ੭ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੩	੨੬ ੧੪ ਫਗਣ ਫਗਣਵਦੀ੧੦
ਸੋਮ MONDAY	✱	੬ ੨੪ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੪	੧੩ ੧ ਫਗਣ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੧੧	੨੦ ੮ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੪	੨੭ ੧੫ ਫਗਣ ਫਗਣਵਦੀ੧੧
ਮੰਗਲ TUESDAY	✱	੭ ੨੫ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੫	੧੪ ੨ ਫਗਣ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੧੨	੨੧ ੯ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੫	੨੮ ੧੬ ਫਗਣ ਫਗਣਵਦੀ੧੨
ਬੁਧ WEDNESDAY	੧ ੧੯ ਮਾਘ ਮਸਿਆ	੮ ੨੬ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੬	੧੫ ੩ ਫਗਣ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੧੩	੨੨ ੧੦ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੬	੨੯ ੧੭ ਫਗਣ ਫਗਣਵਦੀ੧੩
ਵੀਰ THURSDAY	੨ ੨੦ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੧	੯ ੨੭ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੭	੧੬ ੪ ਫਗਣ ਸੁ:੧੪,ਪੁੰਨਿਆ	੨੩ ੧੧ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੭	✱
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੩ ੨੧ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੧	੧੦ ੨੮ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੮	੧੭ ੫ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੧	੨੪ ੧੨ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੮	✱
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੪ ੨੨ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੨	੧੧ ੨੯ ਮਾਘ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੯	੧੮ ੬ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੨	੨੫ ੧੩ ਫਗਣ ਫਗਣ ਵਦੀ ੯	✱

ਰਾਗਮਾਲਾ ਨਿਰਣਯ

ਸ: ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ ਰੀਸਰਚ ਸਕਾਲਰ, ਸ਼੍ਰੋ: ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਗਮਾਲਾ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ ? ਇਕ ਲੇਖ ਸ: ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਯੂ. ਕੇ. ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਸਲੀਅਤ ਲਭੋ। ਸਫ਼ੇ ੧੨੦, ਮੁੱਲ ੪-੦੦

ਮੁਲਕ ਮਾਹੀ ਦਾ ਵੱਸੇ

ਪ੍ਰੋ: ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ. ਨੇ ੧੦ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਾਹਿਤ-ਜਗਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਹੀ ਪਾਠਕ ਇਸ ਸੁਘੜ ਲੇਖਣੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਣਗੇ। ਸਫੇ ੧੨੮, ਭੇਟਾ ਸਜਿਲਦ ੩-੦੦

ਲਾਲੀ ਹਰਿਆਲੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿੱਤ ਸਭਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਸ: ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ੧੬ ਨੌਜੁਆਨ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਸੰਪਾਦਤ ਕਰ ਕੇ ਸਾਹਿਤ-ਜਗਤ ਨੂੰ ੧੬ ਸੁਆਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਜ ਹੀ ਪੁਸਤਕ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੋ।
ਸਫੇ ੧੨੦, ਭੇਟਾ ੨-੫੦

ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਲੀਕ ਜਿਉ

ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਲੇਖਕਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਵਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚੋਂ ਲੇਖਕਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਕਲਾ ਤੇ ਵਧੀਆ ਪੱਕੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਰਸ ਦਾ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
ਸੁੰਦਰ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਕਾਗਜ਼, ਮੁੱਲ ੮-੦੦

ਇਕ ਧੁੱਪ ਦੀ ਮੌਤ

ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਦੇ ੮ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਾਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਜਗਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਅਜ ਹੀ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੋ।
ਸੁੰਦਰ ਛਪਾਈ,ਸੁੰਦਰ ਦੱਖ, ਸੁੰਦਰ ਕਾਗਜ਼, ਭੇਟਾ ੧੦)

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ- ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847

www.AKJ.Org

ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਟਕਕਾਰ

ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਟਕਾਂ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸਫਲ ਲਿਖਾਰੀ ਡਾਕਟਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇਸਾਂ ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਟੇਜਾ ਤੇ ਖੇਡੇ ਜਾ ਕੇ ਬੜਾ ਨਾਮਣਾ ਖਟ ਚੁਕੇ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਟਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਹੁਣ ਤਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਐਮ.ਏ., ਬੀ.ਏ. ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ਟੈਕਸਟ ਲਗੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਬੜੇ ਇਨਾਮ ਮਿਲ ਚੁਕੇ ਹਨ।

ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਹਨ।

ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਇਹ ਹਨ—

ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ—
ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ੮-੦੦

ਮਿਟੀ ਧੁੰਧ ਜਗਿ ਚਾਨਣ ਹੋਆ—
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ੬)

ਪੁੰਨਿਆ ਦਾ ਚੰਨ—
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਾਪ ਰਾਜ ੩-੦੦

ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਤੇ ਹੋਰ ਇਕਾਂਗੀ—
੪੨ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਚੋਂ ਚੋਣਵੇਂ ੬-੦੦

ਛੇ ਰੰਗ—
ਛੇ ਵਖੋ ਵਖ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੁ-ਪ੍ਰਸਿਧ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸੁੰਦਰ ਗੈਟ ਅਪ, ੮-੦੦

ਦੇਖ ਕਬੀਰਾ ਰੋਯਾ—ਸਫਲ ਨਾਟਕਕਾਰ ਦਾ ਸਫਲ ਨਵਾਂ ਨਾਟਕ, ਸੁੰਦਰ ਗੈਟ-ਅਪ ੧੦-੦੦

ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕਹਾਣੀਕਾਰ

ਚੋਟੀ ਦੇ ਕਹਾਣੀ-ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਕੰਮਲ ਤੇ ਉਤਮ ਪਲਾਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਦਾ ਮਨ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਉਖੜਦਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਤੱਕ ਰਸ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਵੇਖੀਏ ਅਗੇ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ' ਦਾ ਖਿਆਲ ਬਿਹਬਲ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ, ਚਾਣਚਕ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਲੂਣ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਮਿਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਖੀਆਂ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦਾ ਹਮਦਰਦ ਹੈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦੁਖਾਂ ਦਰਦਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸਾਂਝ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀਹੈ।

ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਰ-ਮਲਤਾ ਹੈ, ਸਵੱਛਤਾ ਹੈ, ਸਰਲਤਾ ਹੈ, ਰਵਾਨਗੀ ਹੈ, ਸਾਦਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਵਕਤਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ੂਬੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਛਪ ਕੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਛਪ ਚੁਕੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਇਹ ਹਨ—

ਮਨੁਖ ਤੇ ਪਸ਼ੂ	੧੦-੦੦
ਦੁਖ ਸੁਖ ੫-੫੦ ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ	੪-੦੦
ਡੇਢ ਆਦਮੀ ੬-੦੦ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ	੫-੭੫
ਨਰਕਾਂ ਦੇ ਦੇਵਤੇ	੬-੦੦
ਅਮਰ ਗੁਰ ਰਿਸ਼ਮਾਂ	੬-੦੦
ਕਲਗੀ ਦੀਆਂ ਅਣੀਆਂ	੫-੦੦
ਸਤ ਸੁਰਾਂ (ਚੋਣਵੀਆਂ)	੬-੦੦
ਸਭ ਰੰਗ (,,)	੭-੦੦
ਪਤਣ ਤੇ ਸਰਾਂ (,,)	੫-੦੦
ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ (ਸੰਗ੍ਰਹਿ)	੪-੦੦
ਖੁੰਬਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ (ਲੇਖ-ਕਹਾਣੀਆਂ)	੪-੫੦
ਜੰਮੂ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਬੜੇ ਰਾਅ (,,)	੭-੫੦

ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਕਾਰ—

ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਉਸਮਾਨ

ਇਸ ਨਾਵਲ ਦਾ ਮੁਖ-ਪਾਤਰ ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਉਸਮਾਨ, ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਅਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫ਼ੌਜ ਦੋਹਾਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਉਸਮਾਨ ਦੀ ਦੋਹਾਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਗਿਆਂ ਪਾਠਕ ਕੀਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਗਜ਼,ਛਪਾਈ ਜਿਲਦ ਤੇ ਮੁਖ ਚਿੱਤ੍ਰ ਸੁੰਦਰ, ਮੁਲ ੯-੦੦

ਜੰਗੀ ਕੈਦੀ

"ਜੰਗੀ ਕੈਦੀ ਇਕ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ। ਇਹਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇੰਜ ਭਾਸਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੂਵੀ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਖਿਚੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਰਦੇ ਉਤੇ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਅਚੰਭਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ-ਚਿਤਰ ਖਿਚਣ ਅਤੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲੇਖਕ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ।" ਮੁੱਲ ੧੫) ਡੀਲਕਸ ੨੧)

ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦ ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ

"ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜਾ ਨਾਵਲ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਡੇਰੀ ਖ਼ੂਬੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਵਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਲਗਨ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

"ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਮਿਸਰ,ਅਫ਼ਰੀਕਾ,ਇੰਗਲੈਂਡ ਆਦਿ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸਭੋ ਰਲ ਕੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਕਲਿਆਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ-ਮਾਤਰ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਸੰਗਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।......ਨਾਵਲਕਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ, ਜਾਤਾਂ, ਰੰਗਾਂ ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਦੋ ਧੜੇ—'ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤੇ ਜੋਕਾਂ ਦਾ'-ਵੇਖਦਾ ਹੈ।" ਸਚਿਤਰ ਮੁਲ ੧੪-੦੦

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ

ਚੋਟੀ ਦੇ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਦਾ ਨਾਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਵਲ ਜੀ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕ ਬੜੀ ਉਤੇਜਨਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਨਾਵਲ ਦਾ ਪਲਾਟ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਲੂਣ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਕੰਵਲ ਜੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਚੁਕੇ ਹਨ—

ਸੱਚ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ	੮-੦੦
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੨-੦੦
ਹੁਨਰ ਦੀ ਜਿਤ (ਬਾਲ-ਨਾਵਲ)	੪-੦੦
ਮਿਤਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ	੧੬-੫੦
ਰਾਤ ਬਾਕੀ ਹੈ	੧੬-੦੦
ਪਾਲੀ ੮-੫੦ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼	੧੨-੦੦
ਤਾਰੀਖ਼ ਵੇਖਦੀ ਹੈ	੫-੫੦
ਦੇਵ ਦਾਸ ੭-੦੦ ਹਾਣੀ	੧੨-੦੦
ਭਵਾਨੀ ੭-੫੦ ਸੂਰਮੇ	੬-੦੦
ਲਹੂ ਦੀ ਲੋਅ	੨੪-੫੦
ਗੋਰਾ ਮੁਖ ਸਜਣਾਂ ਦਾ	੧੦-੦੦
ਬਰਫ਼ ਦੀ ਅੱਗ	੧੨-੫੦
ਰੂਪ ਧਾਰਾ	੧੪-੦੦
ਰੂਹ ਦਾ ਹਾਣ (ਕਹਾਣੀਆਂ)	੬-੦੦
ਕੰਢੇ ੬-੦੦ ਸੰਧੂਰ	੭-੦੦
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ੫-੦੦ ਮੁਮਲ	੧੨-੫੦
ਰੂਪ ਦੇ ਰਾਖੇ ੪-੦੦ ਜੂਹੂ ਦਾ ਮੋਤੀ	੧੩-੫੦

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ

ਸੰਪਾਦਕ ਅਰੁਣ ਸ਼ਿਵ ਬਟਾਲਵੀ

ਅਸਾਂ ਜੋਬਨ ਰੁਤੇ ਮਰਨਾ	੬-੦੦
ਬਿਰਹੜਾ	੬-੦੦
ਸਾਗਰ ਤੇ ਕਣੀਆਂ	੬-੦੦

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ—**ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847**

www.AKJ.Org

ਚੇਤਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਰਾਧੀਐ ਹੋਵੈ ਅਨੰਦੁ ਘਣਾ ॥
ਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਪਾਈਐ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਭਣਾ ॥
ਨਿ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਆਏ ਤਿਸਹਿ ਗਣਾ ॥
ਕੁ ਖਿਨੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਜੀਵਣਾ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ
ਾ ॥ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿਆ ਰਵਿਆ
ਚਿ ਵਣਾ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਕਿਤੜਾ
ੁ ਗਣਾ ॥ ਜਿਨੀ ਰਾਵਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿੰਨਾ ਭਾਗੁ
ਾ ॥ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕੰਉ ਮਨੁ ਲੋਚਦਾ ਨਾਨਕ
ਆਸ ਮਨਾ ॥ ਚੇਤਿ ਮਿਲਾਏ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਸ ਕੈ
ਏ ਲਗਾ ॥੨॥

ਰਪੁਰਬ ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

: ੭ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੩੦ ਮਾਰਚ
ਵਰਾਤਰੀ	੧ ਮਾਰਚ
ਾ ਮਹੱਲਾ	੧੮ ਮਾਰਚ

ਪੰਚ ਸ਼ਬਦੀ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ

ਇਸ ਪੋਥੀ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕ ਛੌਂਕੇ ਨਾਲ ਰਲਦੇ ੀ ਕਈ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ੨੩੫ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਧੇ ਹਨ, ਔਖੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਹਨ। ੩।)

ਬਹੁ-ਸ਼ਬਦੀ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ

ਇਹ ਪੋਥੀ ਕਈ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਖਤਮ ਸੀ, ਹੁਣ ਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਧਿਆਂ ਸਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਹਾ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਅਜ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਾਪੀ ਰਾਖਵੀਂ ਤ ਲੈਣ। ਭੇਟਾ ਲਾਗਤ ਮਾਤਰ।

ਸ੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਦਰਸ਼ਨ

ਡਾ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨੁਪਮ ਰਚਨਾ ਆਪਣੀ ਭਾਂਤ ਦੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਤਕ ਹੈ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਹੇਮਕੁੰਟ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੀ
■ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ੨/–, ਪੰਜਾਬੀ ੧/੫੦, ਹਿੰਦੀ ੧/੫੦

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੨੦੪੦ ਸੰ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੫੧੫ ਸੰਮਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ੨੮੫ ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ ੧੯੦੫	ਮਾਰਚ ੮੪ MARCH 84			ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ਚੇਤਰ ੧੩ ਮਾਰਚ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ੧੭ ਮਾਰਚ ਮਸਿਆ ੨ ਮਾਰਚ ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਚੇਤਰ ੨੨ ਮਾਰਚ	
ਐਤ SUNDAY	✻	੪ ੨੧ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀਂ ੨	੧੧ ੨੮ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀ ੮	੧੮ ੬ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੧	੨੫ ੧੩ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੯
ਸੋਮ MONDAY	✻	੫ ੨੨ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀ ੩	੧੨ ੨੯ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀ ੯	੧੯ ੭ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ੨-੩	੨੬ ੧੪ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੧੦
ਮੰਗਲ TUESDAY	✻	੬ ੨੩ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀ ੩	੧੩ ੧ ਚੇਤਰ ਫ:ਸੁ:੧੦-੧੧	੨੦ ੮ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੪	੨੭ ੧੫ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੧੧
ਬੁਧ WEDNESDAY	✻	੭ ੨੪ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀ ੪	੧੪ ੨ ਚੇਤਰ ਫਗਣਸੁਦੀ ੧੨	੨੧ ੯ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੫	੨੮ ੧੬ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੧੧
ਵੀਰ THURSDAY	੧ ੧੮ ਫਗਣ ਫਗਣਵਦੀ ੧੪	੮ ੨੫ ਫਗਣ ਫਗਣ ਸੁਦੀ ੫	੧੫ ੩ ਚੇਤਰ ਫਗਣਸੁਦੀ ੧੩	੨੨ ੧੦ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੬	੨੯ ੧੭ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੧੨
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੨ ੧੯ ਫਗਣ ਮਸਿਆ	੯ ੨੬ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀ ੬	੧੬ ੪ ਚੇਤਰ ਫਗਣਸੁਦੀ ੧੪	੨੩ ੧੧ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੭	੩੦ ੧੮ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੧੩
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੩ ੨੦ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀ ੧	੧੦ ੨੭ ਫਗਣ ਫਗਣਸੁਦੀ ੭	੧੭ ੫ ਚੇਤਰ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੨੪ ੧੨ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੮	੩੧ ੧੯ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਵਦੀ ੧੪

ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸਟੀਕ

ਨਿਤਨੇਮ ਸਟੀਕ	੧੧-੦
ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ	੩-੫
ਜਾਪ ਸਾਹਿਬ, ਸਵਈਏ, ਚੌਪਈ ਸਟੀਕ	੪-੫
ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਸਟੀਕ	੩-੫੦
ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ	੧੮-੦੦
ਭੱਟਾਂ ਦੇ ਸਵਈਏ ਸਟੀਕ	੧੨-੦੦
ਬਾਰਹਮਾਹ ਤੁਖਾਰੀ ਤੇ ਮਾਝ ਸਟੀਕ	੮-੦੦
ਸਲੋਕ ਫਰੀਦ ਜੀ ਸਟੀਕ	੫-੦੦
ਸਲੋਕ ਕਬੀਰ ਜੀ ਸਟੀਕ	੧੦-੦੦
ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਸਟੀਕ ਪੰਜ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ	੪੨-੦੦
ਸਿਧ ਗੋਸਟਿ ਸਟੀਕ	੪-੫੦
ਸੱਦ ਸਟੀਕ	੧-੭
ਸਤੇ ਬਲਵੰਡ ਦੀ ਵਾਰ ਸਟੀਕ	੫-੦੦
ਸਲੋਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਸਟੀਕ	੪-੫੦
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰਪਣ ੧੦ ਹਿਸੇ	੩੮੨-੦੦

ਪੰਜਾਬੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੋਸ਼

ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ

ਡਾ: ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ: ਸ਼ਰਨ ਸਿੰ

ਇਸ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਧ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਸਾਹਿਤ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਅਤੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੋਸ਼ ਹੈ।

ਸਾਦਾ ਜਿਲਦ ੧੬-੫੦, ਡੀਲਕਸ ੩੦-੦

ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਕੀ ਹੈ ?

ਲੇਖਕ ਡਾ: ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਨਸੁਖਾਨੀ

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਫਲਸਫੇ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਾਕਫ਼ੀ ੧੧੫ ਸੰਖੇਪ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਸਫੇ ੨੩੮, ਮੁੱਲ ੮-੫੦, ਡੀਲਕਸ ੧੪-੦

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ–ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847

www.AKJ.Org

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਰਸ਼ਨ	ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ	੨੫-੦੦
ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਵੇਚਨ	ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ	੧੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਰਤਨਾਵਲੀ	ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ	੫੦-੦੦
ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ	,,	੩੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ:ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ	,,	੧੩-੦੦
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀਵਨ ਸੰਦੇਸ਼	,,	੨੦-੦੦
ਧਰਮ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ	,,	੧੮-੦੦
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੋ ਭਾਗ,,		੩੦-੦੦
ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਰੀਤ ਰਤਨਾਵਲੀ ੨ ਭਾਗ	ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ	੬੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਦੀ ਬਾਣੀ	ਪਦਮ	੨੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਕੇਤ ਕੋਸ਼	,,	੨੦- ੦
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿਫ਼ਤੀ ਦਾ ਘਰ	ਸੀਤਲ	੧੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ		੧੪-੭੫
ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ੧	ਬੈਨਰਜੀ	੮-੨੫
ਸਿੱਖ ਮਤ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ	ਨਾਰੰਗ	੧੨-੭੫
ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਭਾਗ ੧ ਤੇ ੨		੬੭-੦੦
ਸੰਖਿਪਤ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਸੰ: ਗੋਇਲ		੬-੨੦
ਨਿਰੁਕਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੋ ਭਾਗ		੭੦-੦੦
ਜਨਮਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ	ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	੧੨-੭੫
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸ਼ੋਭਾ	ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ	੨੫-੦੦
ਜਪੁਜੀ	ਵਿਨੋਬਾ ਭਾਵੇ	੬-੦੦
ਜਪੁਜੀ ਸਟੀਕ	ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ	੨-੭੫
ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਸਟੀਕ	,, ,,	੧੫-੦੦
ਕਰਤਾਰਪੁਰੀ ਬੀੜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ	,, ,,	੧੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਧਰਮ ਦਰਸ਼ਨ		੮-੦੦
ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ੧	ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ	੨-੮੦
,, ,, ,, ੨	,,	੧-੬੫
,, ,, ,, ੩	,,	੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ : ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ		੯-੦੦
ਪਾ: ੯ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਿਖਿਆ	ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ	੫-੭੫
,, ਯਾਤਰਾ ਅਸਥਾਨ,ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ,	ਚਿੰਨ੍ਹ	੪੫-੦੦
,, ਬਾਣੀ,ਤੁਕ ਤਤਕਰਾ ਤੇ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ		੩-੫੦
,, ਰਾਗ ਰਤਨਾਵਲੀ	ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ	੨੪-੦੦
ਨੌਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ		੪-੫੦
ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਧਰਮ੧	ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੋਸ਼ੀ	੧੦-੦੦
ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੁਖ ਧਰਮ	ਤਾਲਿਬ	੧੧-੭੫
ਐਟਲਸ ਸਫ਼ਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ		੪੫-੦੦

ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾ: ੧੦	ਕੋਇਰ ਸਿੰਘ	੧੨-੦੦
ਗੁਰ ਭਾਰੀ	ਸਤਿਬੀਰ ਸਿੰਘ	੧੮-੦੦
ਦਸ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ	ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ	੧੦-੦੦
ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਡਾ:	ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ	੬-੭੫
ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ	ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ	੧੦-੦੦
ਮਨੋਹਰ ਦਾਸ ਮਿਹਰਬਾਨ	ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ	੪-੭੫
ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ	ਭਗਤ ਸਿੰਘ	੭-੦੦
ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਰੇਣ	ਪ. ਸ. ਪਦਮ	੧੦-੨੫
ਅਕਾਲੀ ਕੌਰ ਸਿੰਘ	ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ	੧੦-੦੦
ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸ਼ਬਦ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ	ਦੋਵੇਂ	੪੮-੦੦
ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਅਨੁ: ਤੇ ਕੋਸ਼		੧੮-੦੦
ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਤੁਕ ਤਤਕਰਾ		੨੮-੦੦
ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਵਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ		੭-੫੦
ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ : ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ		੩-੭੫
ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਤਥਾ ਹੋਰ ਭਗਤ		੬-੭੫
ਸੁਖਮਨੀ ਦਰਸ਼ਨ	ਪਦਮ	੭-੦੦
ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ	ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਮਾਚਵੇ	੪-੬੦
ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਰੂਮੀ		੨-੨੫
ਸ੍ਰੀਮੰਤ ਸ਼ੰਕਰਦੇਵ ਜੀਵਨੀ ਤੇ ਸੰਦੇਸ਼		੬-੨੫
ਧਮਪੱਦ	ਡਾ: ਜੋਸ਼ੀ ਤੇ ਸ਼ਾਰਦਾ ਗਾਂਧੀ	੬-੭੫
ਨਾਮ ਘੋਸ਼ਾ	ਮਾਧਵ ਦੇਵ	੨੪-੦੦
ਤੁਲਸੀ ਰਾਮਾਇਣ	ਅਨੁ: ਜੱਗੀ	੫੦-੦੦
ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ		੫-੭੫
ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ	ਅਸ਼ੋਕ	੪-੭੫
ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀਵਾਲਾ	ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ	੬-੫੦
ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਠੀਕਰੀਵਾਲਾ		੪-੫੦
ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ	ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ	੮-੮੦
ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਖ਼ਾਨ ਖੱਟਕ	ਪ੍ਰੋ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ	੭-੫੦
ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਦਿਓਲ	੫-੦੦
ਰਾਜਾ ਪੋਰਸ	ਬੁੱਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	੫-੦੦
ਜਰਨੈਲ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ	ਜੀ.ਐਸ. ਬੱਲ	੧੧-੫੦
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੀਰ-ਪਰੰਪਰਾ	ਲਾਲ ਸਿੰਘ	੧੧-੫੦
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੀਰ-ਪਰੰਪਰਾ ੧੭ਵੀਂ ਸਦੀ		੪-੭੫
,, ,, ੧੮ਵੀਂ ਸਦੀ		੫-੭੫
,, ,, ੧੯ਵੀਂ ਸਦੀ		੫-੨੫
,, ,, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਪਰੰਤ		੪-੭੫

ਗੁਲਸ਼ਨ-ਏ-ਪੰਜਾਬ	ਦੇਬੀ ਪ੍ਰਸਾਦ	੧੫-੦੦
ਮੁਆਸਰਿ ਆਲਮਗੀਰੀ	ਮੁਸਤਾਅਦ ਖਾਂ	੪੨-੦੦
ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਟੰਡਨ	੧੭-੨੫
ਖੁਲਾਸਤੁਤ ਤਵਾਰੀਖ਼	ਸੁਜਾਨ ਰਾਇ	੨੧-੫੦
ਤਾਰੀਖ਼-ਏ-ਪੰਜਾਬ	ਕਨ੍ਹਈਆ ਲਾਲ	੧੨-੦੦
,, ,,	ਬਟਾਲਵੀ	੪-੫੦
ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ		੩-੧੦
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੈਰ	ਅਨੁ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ	੮-੫੦
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਇਤਿਹਾਸ	ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਹੋਤੀ	੨੨-੦੦
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ	ਨ. ਪ. ਸਿੰਘ	੩-੦੦
,, ,, ਭਾਗ ਤੀਜਾ	ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ	੩੦-੦੦
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ	ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ	੧੪-੮੦
ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਦੇਣ		੧੦-੦੦
ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ	ਵੀ.ਐਨ. ਦੱਤ	੬-੭੫
ਪਰਜਾ ਮੰਡਲ ਤੇ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ	ਫੌਜਾਸਿੰਘ	੧੩-੦੦
ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ		੨੫-੦੦
ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ	ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ	੨੪-੦੦
ਭਾਰਤ ਭੂਮੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨਿਵਾਸੀ		੧੧-੫੦
ਭਾਰਤ ਦਾ ਬ੍ਰਿਹਤ ਇਤਿਹਾਸ ੧		੧੨-੫੦
ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੈਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ		੧੦-੦੦
ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ	ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ	੨੪-੫੦
ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਕਲਾ ਦੇ ਝਰੋਖੇ 'ਚੋਂ		੭-੫੦
ਭਾਰਤੀ ਕਲਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ		੩-੫੦
ਫ਼ਾਈਨ ਆਰਟ	ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ	੫-੫੦
ਡਰਾਇੰਗ ਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ	ਕੰਗ	੬-੫੦
ਕਲਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ	ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ	੩-੪੦
ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਰੰਗੀਆਂ		੧-੮੫
ਕਾਫ਼ੀਆਂ ਖ੍ਵਾਜਾ ਗੁਲਾਮ ਫ਼ਰੀਦ	ਬੇਦੀ	੨੪-੦੦
ਜੀਵ ਤੇ ਮੁਕਤੀ	ਕਾਲੀਦਾਸ	੧੨-੫੦
ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲੱਗਣ ਦੀ ਰਚਨਾ		੬-੨੫
ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ		੬-੫੦
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ	ਅਮੋਲ	੧੨-੦੦
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਚਨਾਵਲੀ	,,	੨੮-੪੦
ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੈਦ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਵੰਨਗੀ		੭-੦੦
ਰੂਪ ਰੀਝਾਂ	ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ	੫-੫੦

ਨਵਾਂ ਸਮਾਜ(ਦੋ ਭਾਗ)	ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ	੧੧-੫੦
ਸਾਡੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ	ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ	੭-੦੦
ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸੈਨਿਕ		੬-੦੦
ਲੋਕ ਨਾਟਕ	ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ	੩੫-੦੦
ਪੰਜਾਬੀ ਬੁਝਾਰਤਾਂ	ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ	੧੦-੭੫
ਨੰਦਾ ਦੀਆਂ ਗਲਪ ਰਚਨਾਵਾਂ	ਸੇਖੋਂ	੧੨-੦੦
ਨੰਦਾ ਦੀਆਂ ਗੱਦ ਰਚਨਾਵਾਂ	ਤਾਲਿਬ	੪-੨੫
ਨੰਦਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡਰਾਮੇ	ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ	੨੦-੦੦
ਸ਼ਾਮੂ ਸ਼ਾਹ ੦-੭੫	ਲਿਸ਼ਕਾਰੇ	੨-੦੦
ਚਮਕਾਰੇ ੨-੭੫	ਝੁਲਕਾਰੇ	੨-੭੦
ਸੁਭੱਦਰਾਂ ੧-੮੦	ਵਰ ਘਰ	੨-੫੦
ਚਰਨ ਛੁਹ	ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ	੩-੦੦
ਲੰਵੇ ਪਹਿਰ ਦਾ ਆਤਮ ਚਿੰਤਨ	,,	੩-੦੦
ਜਿਨ ਕੇ ਚੋਲੇ ਰੱਤੜੇ	,,	੧੫-੦੦
ਕੰਨਿਆਦਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ	,,	੫-੨੫
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ	,,	੧੨-੦੦
ਰਾਜ ਹੰਸ : ਜੀਵਨੀ	ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ	੬-੨੫
ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ : ਇਕ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ		੧੬-੦੦
ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ : ਇਕ ਪਰਿਚੈ		੮-੦੦
ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ		੯-੭੫
ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ : ਇਕ ਅਧਿਐਨ		੪-੫੦
ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ		੧੦-੦੦
ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ		੬-੭੫
ਦਮੋਦਰ	ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ	੮-੦੦
ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ	ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ	੫-੫੦
ਸਾਧੂ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਆਰਿਫ਼	ਹਮਰਾਹੀ	੫-੦੦
ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਰਚਨਾਵਲੀ		੪-੭੫
ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੈਦ	ਸ. ਸ, ਅਮੋਲ	੩-੫੦
ਪ੍ਰੋ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ	,, ,,	੬-੫੦
ਲਾਲਾ ਕਿਰਪਾ ਸਾਗਰ	ਕਸੇਲ	੬-੭੫
ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ	ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ	੫-੦੦
ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ	ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ	੪-੦੦
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ	ਸੀਤਲ	੫-੬੦
ਭਾ: ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਤਿ: ਰਚਨਾ		੧੧-੭੫
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਕੋਸ਼ (ਭਾਗ ੧)		੬-੫੦
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੰਬੰਧੀ ਤਿੰਨ ਖੋਜ ਪੱਤਰ		੨-੦੦
ਉਪਨਿਆਸ ਦੀ ਬਣਤ	ਐਡਵਿਨ ਮਿਊਰ	੨-੭੫
ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਰੂਪ ਵਿਕਾਸ (ਸੰ:)	ਢਿਲੋਂ	੪-੨੦
ਮੁਹਾਵਰਾ ਤੇ ਅਖਾਣ ਕੋਸ਼		੩-੦੦

www.AKJ.Org

ਵੈਸਾਖਿ ਧੀਰਨ ਕਿਉ ਵਾਢੀਆ ਜਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ
ਛੋਹੁ ॥ ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਲਗੀ
ਇਆ ਧੋਹੁ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਸੰਗਿ ਧਨਾ ਹਰਿ
ਵਿਨਾਸੀ ਓਹੁ ॥ ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਈ
ਠੈ ਧੰਧੈ ਮੋਹੁ ॥ ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਅਗੈ
ਈਅਹਿ ਖੋਹਿ ॥ ਦਯੁ ਵਿਸਾਰਿ ਵਿਗੁਚਣਾ ਪ੍ਰਭ
ਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥ ਪ੍ਰੀਤਮ ਚਰਣੀ ਜੋ ਲਗੇ
ਨ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥ ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ
ਤ ਮਿਲਹੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ ਵੈਸਾਖੁ ਸੁਹਾਵਾ ਤਾਂ
ਗੈ ਜਾ ਸੰਤੁ ਭੇਟੈ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥੩॥

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

': ੩ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨ ਅਪ੍ਰੈਲ
': ੨ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੫ ਅਪ੍ਰੈਲ
': ੬ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੬ ਅਪ੍ਰੈਲ
': ੯ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੪ ਅਪ੍ਰੈਲ
': ੮ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੧੪ ਅਪ੍ਰੈਲ
': ੯ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੨੦ ਅਪ੍ਰੈਲ
': ੫ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੨੨ ਅਪ੍ਰੈਲ
ਸਾਖੀ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਸੰਮਤ ੨੮੬ ਸ਼ੁਰੂ	੧੩ ਅਪ੍ਰੈਲ
ਮਤੀ ਬਿਕਰਮੀ ੨੦੪੧ ਸ਼ੁਰੂ	੨ ਅਪ੍ਰੈਲ
ਤ ਫ਼ਰਾਈਡੇ	੬ ਅਪ੍ਰੈਲ
ੀ ਰਾਮ ਨੌਮੀ	੧੦ ਅਪ੍ਰੈਲ
ਨਮ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਂਵੀਰ ਜੈਨ	੧੪ ਅਪ੍ਰੈਲ

S. HARBANS SINGH DOABIA

Sacred Nitnem 15.00 Delux 24.00
Sacred Sukhmani 12.00 Delux 20.00
Sacred Hymns of
Guru Tegh Bahadur 8.00 Delux 13.50
Life of Baba Nand Singh 12.00

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੨੦੪੦-੪੧
ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖਾਲਸਾ ੨੮੫-੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ ੧੯੦੬

ਅਪ੍ਰੈਲ ੮੪
APRIL 84

ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ਵੈਸਾਖ ੧੩ ਅਪ੍ਰੈਲ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ੧੫ ਅਪ੍ਰੈਲ
ਮਸਿਆ ੧ ਅਪ੍ਰੈਲ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਵੈਸਾਖ ੨੭ ਅਪ੍ਰੈਲ

ਐਤ SUNDAY	੧ ੨੦ ਚੇਤਰ ਮਸਿਆ	੮ ੨੭ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੭	੧੫ ੩ ਵੈਸਾਖ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੨੨ ੧੦ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ ੭	੨੯ ੧੭ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ੧੩
ਸੋਮ MONDAY	੨ ੨੧ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੧	੯ ੨੮ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੮	੧੬ ੪ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ ੧	੨੩ ੧੧ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ ੮	੩੦ ੧੮ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ੧੪
ਮੰਗਲ TUESDAY	੩ ੨੨ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੨	੧੦ ੨੯ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੯	੧੭ ੫ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ ੨	੨੪ ੧੨ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ ੯	
ਬੁਧ WEDNESDAY	੪ ੨੩ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੩	੧੧ ੩੦ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੧੦	੧੮ ੬ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖ ਵਦੀ੩	੨੫ ੧੩ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ੧੦	
ਵੀਰ THURSDAY	੫ ੨੪ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੪	੧੨ ੩੧ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੧੧	੧੯ ੭ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ ੪	੨੬ ੧੪ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ੧੧	
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੬ ੨੫ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੫	੧੩ ੧ ਵੈਸਾਖ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੧੨	੨੦ ੮ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ ੫	੨੭ ੧੫ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ੧੨	
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੭ ੨੬ ਚੇਤਰ ਚੇਤਰਸੁਦੀ ੬	੧੪ ੨ ਵੈਸਾਖ ਚੇ:ਸੁ: ੧੩-੧੪	੨੧ ੯ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖ ਵਦੀ ੬	੨੮ ੧੬ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਵਦੀ੧੩	

ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਡੀ. ਲਿਟ. ਲਿਖਤ

ਧਰਮ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ

ਬਾਬਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ	੧੨-੦੦
ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ	੧੪-੦੦
ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ	੨੦-੦੦
ਸਿਮਰਨ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ	੮-੦੦
ਆਦਿ ਬੀੜ ਬਾਰੇ	੧੦-੦੦
ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ	੮-੫੦
ਬੁਰਾਈ ਦਾ ਟਾਕਰਾ (ਧਾਰਮਿਕ ਲੇਖ)	੯-੦੦
ਸਿਖ ਸਿਦਕ ਨ ਹਾਰੇ	੯-੦੦
ਸਰਬੱਤਦਾ ਭਲਾ ੮-੫੦ ਧਰਮ ਤੇ ਸਦਾਚਾਰ	੫-੫੦
ਸਦਾਚਾਰਕ ਲੇਖ (ਚੋਣਵ੍ਹਾਂ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)	੭-੫੦
ਜੀ: ਬਿ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ	੧੨-੫੦
,, ,, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ	੧-੭੫
,, ,, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ	੧-੭੫
,, ,, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ	੨-੦੦
,, ,, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ	੨-੫੦
,, ,, ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ	੨-੫੦
,, ,, ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸਤਵੀਂ ਅਤੇ ਅਠਵੀਂ	੧-੭੫
,, ,, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ	੧-੭੫
,, ,, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ	੧੦-੭੫

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ

ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ੧੯੩੧-੩੨ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੇਹਨਤ ਉਪਰੰਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ੧੦੦੦) ਇਨਾਮ ਦਿਤਾ। ਅਜ ਹੀ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝੋ। ਭੇਟਾ ੨੦)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸੁਹਜ ਕਲਾ

[ਲੇਖਕ ਪ੍ਰੋ: ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ]

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੇ ਸਵਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪਰਸਿੱਧ ਦਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਰਸਦਾਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ।

ਸਜਿਲਦ ੯-੦੦

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ- ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847

www.AKJ.Org

... University, Patiala

Teachings of Guru Nanak 14.50
Religious Situation in Present Day-world 18.00
G. N. & Indian Thought 10.00
Thus Spake Guru Amardas 4.00
Guru Tegh Bahadur 30.00
Perspectives on Guru Nanak 30.00
Guru Nanak Harbans Singh 1.75
Thus Spake Tenth Master 20.00
Atlas Travels of Guru Nanak 45.00
G. T. Bahadur Martyr & Teacher 16.25
Hukamnamas of Ninth Guru 32.00
Guru Granth Ratnavali 50.00
Guru Nanak : Religion & Ethics Balwant Singh 3.10
Pilgrim's Way B.P.L Bedi 7.50
Kabir Bhai Jodh Singh 2.50
Sources on Guru Nanak G.S. 20.00
Guru Nanak & His Times 11.75
Commentary on Japji 4.00
Sikhism Eminent Scholars 15.00
History of the Punjab Vol. I 35.00
,, ,, ,, Vol. III 15.50
Maharaja Kharak Singh 48.00
The City of Amritsar 14.00
The City of Faridkot 13.50
Bibliography of Punjab 20.00
M. Duleep Singh Correspondence 55.00
Deportation of Lajpat Rai 35.50
Essays in Honour of Dr. Ganda Singh 45.00
Parja Mandal Movement 15.75
Partition of the Punjab K.S. 11.60
Punjabi Heroic Tradition 15.50
Evolution of Heroic Tradition 10.00
Bhai Maharaj Singh 9.75
Spirit Born People Puran S. 18.50
The Temple Tulips ,, ,, 20.00
Prakasina ,, ,, 35.00
Spirit of the Sikh 3 Vol ,, ,, 88.00
Sisters of Spinning Wheel ,, 18.50
The Bride of the Sky ,, ,, 16.50
Spirit of Oriental Poetry ,, 20.00
Reminiscenes of Puran Singh 10.00

Pb. University, Chandigarh

Life of Guru Nanak S.S. Bal 20.00
Guru Nanak in History 40.00
Travels of Guru Nanak 26.00
Philosophy of Guru Nanak 27.00
Guru Tegh Bahadur : A Study 25.00
Guru Gobind Singh 10.00
G. G. Singh (Bibliography) 15.00
Guru Gobind Singh Chatterji 2.60
Pb. on the Eve of I Sikh War 50.00
Bh. Vir Singh Life & Work 24.00

Guru Nanak Dev University

Golden Temple 80.00
Ranjit Singh 10.00
Guru Nanak to Ranjit Singh 40.00
Guru Tegh Bahadur : Persian Chroniclers 12.40
Miscellaneous Articles 30.00
Early 19th Century of Punjab 25.00
M. Ranjit Singh & His Times 46.00
Medieval India : History & Historians 22.00
Letters of Udham Singh 25.00
Secularism and Sikh Faith 1.50
History's Verdict on Bachhus 2.40
The B. 40 Janam Sakhi 70.00

Guru Nanak Literature

Life of Guru Nanak Sahib S. 10.00
,, ,, ,, K. S. 30.00
,, ,, ,, D. S. 36.00
Guru Nanak (Brief) Seetal 2.25
,, ,, ,, S.S. Johar 3.00
Life of Guru Nanak ,, ,, 15.00
Guru Nanak: Life & Teachings 75.00
,, ,, : A Homage 20.00
,, ,, : Life, Time 16.00
G. N. & Mystic Tradition 20.00
G. N : Personality & Vision 50.00

G. Gobind Singh Literature

Life of Guru Gobind Singh 30.00
,, ,, ,, Johar 60.00
,, ,, ,, (Brief) 3.00
,, ,, ,, H.S. 35.00
Divine Hymns of 10th Guru 6.00
Epic of Chandi Kartar Singh 3.00
Fatehnama & Zafarnama 65.00

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀ:, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਭਿਨੰਦਨ ਡਾ. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ੨੯-੦੦
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ,, ,, ੫੨-੨੦
ਨਿਰਮਲ ਸੰਪਰਦਾਇ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ੫੮-੦੦
ਸਿਧ ਗੋਸ਼ਟਿ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ ਡਾ: ਦੀਵਾਨਸਿੰਘ ੫੦-੦੦
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ : ਫ਼ਾਰਸੀ ਸਰੋਤ ਡਾ: ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ੧੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਚਿੰਤਨ ਕਲਾ ਤੇ ਬਾਣੀ ਡਾ: ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ੧੨-੦੦
ਨਉ ਨਿਧਿ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ੧੨-੦੦
ਸਿਖ ਫਲਸਫੇ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ,, ੧੫-੦੦
ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਗੋਸ਼ਟਾਂ ,, ੧੨-੦੦
ਜਨਮਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਡਾ: ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ੧੬-੦੦
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਉਚੇਰ ਡਾ. ਮਕਲੌਡ ੧੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵਾਰਤਕ ਸੀਤਲ ੨-੫੦
ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਤੱਤ ਡਾ. ਬੇਦੀ ੧-੬੫
ਸਿਧ ਗੋਸਟਿ ਅਧਿਐਨ ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ੧-੮੬
ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਕਾਲ ਤੇ ਅਉਸਰ ਨੇਕੀ ੧-੮੬
ਜੋਗ ਮਤ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਨਮੋਹਣ ਸਹਿਗਲ ੧-੮੬
ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਦੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ੨-੦੦
ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫ਼ੀਰ ੨-੦੦
ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ੨-੪੦
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਰਹੱਸਵਾਦ ਪ੍ਰੋ: ਰਾਮ ਸਿੰਘ ੩-੬੦
ਮਿਰਾਸੀਆਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ ੨-੪੦
ਮੁਢਲੀ ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਗਰੇਵਾਲ ੨੨-੦੦
ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਚਿਠੀਆਂ ,, ੧੫-੦੦
ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ੧੨-੦੦
ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਬਾਪੂ ? ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ੫-੪੦
ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪੈੜ ,, ੩-੬੦
ਵੇਟਰ ਦੀ ਵਾਰ ,, ੩-੦੦
ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਝਰੋਖਾ ,, ੩-੬੦
ਅਲਵਿਦਾ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ੧੮-੦੦
ਬਰਕਤ ਰਾਮ ਯੁਮਨ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ ਡਾ: ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ੧੬-੦੦
ਚੋਣਵੇਂ ਕਿੱਸੇ ਪੂਰਨ ਰਾਮ ਡਾ: ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ੬-੦੦
ਕਿੱਸਾ ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਕਾ (ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ) ,, ੬-੦੦

ਕਿੱਸਾ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ (ਪੀਲੂ) ੨੧-੦੦
ਕਵੀ ਸੰਧਾ : ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ੨੨-੦੦
ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ : ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ੩੮-੬੦
ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ ਡਾ: ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ੨੫-੦੦
ਬਾਣੀ ਬਿਲਾਸ ਭਾਟੀਆ-ਸ਼ਰਮਾ ੪੧-੦੦
ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ੨੮-੦੦
ਹਾਤਮਨਾਮਾ ਕ੍ਰਿਤ ਕਵੀ ਸੰਧਾ ੩੫-੦੦
ਸ਼ਕਰ ਗੰਜ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ੪੦-੦੦
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਮੀਮਾਂਸਾ ਡਾ: ਢਿੱਲੋਂ ੪੦-੦੦
ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਡਾ: ਬਿੰਦ ੨੨-੨੦
ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ,, ੧੫-੦੦
ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਡਾ: ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ੨੮-੦੦
ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ੬-੨੫
ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ੧੬-੦੦
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਕਤਾ-ਜਾਣ ਪਛਾਣ ੧੦-੦੦

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਵਿਸ਼ਾ ਤੇ ਕਲਾ ੨੦-੦੦
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਜਪੁਜੀ ਡਾ: ਸ਼ਾਨ ੩੬-੦੦
ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੁਲਸੀ ੩੦-੦੦
ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਡਾ: ਤਿਵਾੜੀ ੧੫-੦੦
ਸਿਮਰਨ ਤੋਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੀਕ ,, ੨੦-੦੦
ਭਾ: ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਦਰਭ ਕੋਸ਼ ,, ੩੬-੦੦
ਜਨਮਸਾਖੀ ਭਾ. ਬਾਲਾ ਸੰ: ਡਾ: ਕੋਹਲੀ ੪੫-੦੦
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ-ਜੀਵਨ, ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਕਲਾ ,, ੩੦-੦੦
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ: ਸਮਾਂ ਤੇ ਰਚਨਾ ,, ੪੦-੦੦
ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ: ਸਮਾਂ ਤੇ ਰਚਨਾ ,, ੩੬-੦੦
ਭਾ: ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ: ਸਮਾਂ ਤੇ ਰਚਨਾ ,, ੨੪-੦੦
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ,, ੩੦-੦੦
,, ,, ੨ ,, ੧੨-੦੦
ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ,, ੧੫-੦੦
ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ੨੦-੦੦
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋ. ਦੁਨੀ ਚੰਦ ੧੦-੦੦
,, ,, ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ ,, ੧੫-੦੦
ਸਾਹਿਤਕ ਦਰਪਣ ਅਨੁਵਾਦਿਕ ,, ੩੦-੦੦
ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਾਣ ਕੋਸ਼ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ੧੬-੦੦
,, ਮੁਹਾਵਰਾ ਕੋਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ
ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ ੨੦-੦੦

www.AKJ.Org

ਹਰਿ ਜੇਠ ਜੁੜੰਦਾ ਲੋੜੀਐ ਜਿਸੁ ਅਗੈ ਸਭਿ ਨਿਵੰਨਿ ॥ ਹਰਿ ਸਜਣ ਦਾਵਣਿ ਲਗਿਆ ਕਿਸੈ ਨ ਦੇਈ ਬੰਨਿ ॥ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਉਨ ਲਗੈ ਨਾਹੀ ਸੰਨਿ ॥ ਰੰਗ ਸਭੇ ਨਾਰਾਇਣੈ ਜੇਤੇ ਮਨਿ ਭਾਵੰਨਿ ॥ ਜੋ ਹਰਿ ਲੋੜੇ ਸੋ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜੀਅ ਕਰੰਨਿ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਸੇਈ ਕਹੀਅਹਿ ਧੰਨਿ ॥ ਆਪਣ ਲੀਆ ਜੇ ਮਿਲੈ ਵਿਛੁੜਿ ਕਿਉ ਰੋਵੰਨਿ ॥ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤੇ ਨਾਨਕ ਰੰਗ ਮਾਣੰਨਿ ॥ ਹਰਿ ਜੇਠੁ ਰੰਗੀਲਾ ਤਿਸੁ ਧਣੀ ਜਿਸ ਕੈ ਭਾਗੁ ਮਥੰਨਿ ॥੪॥

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੨੦੪੧
ਸੰ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ ੧੯੦੬

ਮਈ ੮੪
MAY 84

ਸੰਗਰਾਂਦ ਜੇਠ ੧੪ ਮਈ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ੧੫ ਮਈ
ਮਸਿਆ ੧, ੩੦ ਮਈ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਜੇਠ ੨੨ ਮਈ

ਐਤ SUNDAY	✱	੬ ੨੪ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੫	੧੩ ੩੧ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੧੩	੨੦ ੭ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੫	੨੭ ੧੪ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੧੨
ਸੋਮ MONDAY	✱	੭ ੨੫ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੬	੧੪ ੧ ਜੇਠ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੧੪	੨੧ ੮ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੬	੨੮ ੧੫ ਜੇਠ ਜੇਠਵਦੀ ੧੩
ਮੰਗਲ TUESDAY	੧ ੧੯ ਵੈਸਾਖ ਮਸਿਆ	੮ ੨੬ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁ: ੭-੮	੧੫ ੨ ਜੇਠ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੨੨ ੯ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੭	੨੯ ੧੬ ਜੇਠ ਜੇਠਵਦੀ ੧੪
ਬੁਧ WEDNESDAY	੨ ੨੦ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੧	੯ ੨੭ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੯	੧੬ ੩ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੧	੨੩ ੧੦ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੮	੩੦ ੧੭ ਜੇਠ ਮਸਿਆ
ਵੀਰ THURSDAY	੩ ੨੧ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੧	੧੦ ੨੮ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੧੦	੧੭ ੪ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੨	੨੪ ੧੧ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੯	੩੧ ੧੮ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੧
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੪ ੨੨ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੩	੧੧ ੨੯ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੧੧	੧੮ ੫ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੩	੨੫ ੧੨ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੧੦	✱
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੫ ੨੩ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੪	੧੨ ੩੦ ਵੈਸਾਖ ਵੈਸਾਖਸੁਦੀ ੧੨	੧੯ ੬ ਜੇਠ, ਜੇਠ ਵਦੀ ੪	੨੬ ੧੩ ਜੇਠ ਜੇਠ ਵਦੀ ੧੧	✱

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

ਪਾ: ੨ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੨ ਮਈ
ਪਾ: ੩ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੧੪ ਮਈ
ਪਾ: ੬ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨੩ ਮਈ
ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਿਨ	੧ ਮਈ
ਜਨਮ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁਧ	੧੫ ਮਈ

ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ (ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ)

ਜੀ: ਬ੍ਰਿ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ	੧੨-੫੦
ਜੀ: ਬ੍ਰਿ: ਪਾ: ੨ ਤੋਂ ੯ ਇਕੋ ਜਿਲਦ	੧੬-੫੦
ਜੀ: ਬ੍ਰਿ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ	੧੦-੭੫

ਮੌਤ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ?

ਜਨਮ ਤਾਂ ਮਿਲਦਾ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਆਪ ਕਮਾਉਣਾ...

ਸੁਮੇਰ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ-ਚਿੱਤਰਾਂ ਸਹਿਤ

...... ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ P.C.S. ਕਹਾਣੀਕਾਰ

ਉੱਚਾ ਟਿੱਲਾ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਕੱਥਾ-ਤਤ ਮੁਖ ... ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਪਿਆਰ, ਹਮਦਰਦੀ, ਕੋਮਲ... ਵਿਅਗ ਤੇ ਚੋਟ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਝ ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ... ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਲ... ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜਿਲਦ ਸੁੰਦਰ ਸਮੇਤ ਮੁੱਲ ੫-...

ਸਾਇਰਨ ਦੀ ਅਵਾਜ਼

੧੫ ਮੌਲਿਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ। ਇ... ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਪੀੜਾਂ ਹਨ। ਉ... ਦੀਆਂ ਪੀੜਾਂ ਜੋ ਕਦੇ ਸਾਡੇ ਸਨ ਅੱਜ ਪਰਾਏ... ਗਏ। ਸੀਮਾ-ਬੁਰਜੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ। ਉਹ ਪਾਰ, ਅ... ਉਰਾਰ। ਪਰ ਪੀੜਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ।

ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ੮-...

ਤਨਵੀਰ ਚਿਤਰਕਾਰ

ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਤੇ ਅਣ-ਛਪੀ... ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ੧੪ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣ... ਹਨ ਜੋ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ... ਵਧੀਆ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ।

ਕਾਗਜ਼, ਛਪਾਈ, ਜਿਲਦ ਸੁੰਦਰ, ਮੁੱਲ ੫-...

ਸਰ ਦਾ ਬੂਝਾ

ਸੋਮੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰ...

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ... ਪੀੜਾਂ ਤੇ ਜਜ਼ਬੇ ਹਨ, ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾ ਦੇ ਕਈ ਪ... ਪਿਆਰ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ, ਸਹਿਮ ਤੇ ਖੇੜਾ, ਮਮਤ... ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾ-ਬੁਰਜ... ਦੀਆਂ ਵਿਥਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਹਨ।

ਸੋਹਣੀ ਦੱਖ ਵਿਰ ਮੁੱਲ ੫-...

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ—**ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847**

www.AKJ.Org

ਆਸਾੜੁ ਤਪੰਦਾ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਹਰਿ ਨਾਹੁ ਨ ਜਿੰਨਾ ਪਾਸਿ ॥ ਜਗਜੀਵਨ ਪੁਰਖੁ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਮਾਣਸ ਸੰਦੀ ਆਸ ॥ ਦੁਯੈ ਭਾਇ ਵਿਗੁਚੀਐ ਗਲਿ ਪਈਸੁ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ॥ ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਮਥੈ ਜੋ ਲਿਖਿਆਸੁ ॥ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ਪਛੁਤਾਣੀ ਉਠਿ ਚਲੀ ਗਈ ਨਿਰਾਸ ॥ ਜਿਨ ਕੌ ਸਾਧੂ ਭੇਟੀਐ ਸੋ ਦਰਗਹ ਹੋਇ ਖਲਾਸੁ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੀ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਹੋਇ ਪਿਆਸ ॥ ਪ੍ਰਭ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ਆਸਾੜੁ ਸੁਹੰਦਾ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸ ॥੫॥

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

ਪਾ: ੫ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ (ਸ਼ਹੀਦੀ)	੩ ਜੂਨ
ਪਾ: ੬ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੧੪ ਜੂਨ
ਨਿਰਜਲਾ ਇਕਾਦਸੀ	੯ ਜੂਨ
ਬਰਸੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ	੨੮ ਜੂਨ
ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ	੩੦ ਜੂਨ

ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ

ਗਿਆਨੀ ਊਧਮ ਸਿੰਘ

ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ-ਗੁਰੂ ...ੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ, ਪਰ ...ੱਜ ਕਲ੍ਹ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਹਧਾਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਗੁਰੂ-ਡੰਮ ...ੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਿਥੇ ...ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਪਾਜ ਉਘਾੜੇ ਹਨ, ਉਥੇ ...ੁਰਬਾਣੀ, ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ, ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦੇ ਅਤੇ ...ਰ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲਿਖਤੀ ਹਵਾਲਿਆਂ ...ਹਿਤ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ੪੫ ਕੁ ਖੋਜ ਭਰੇ ਲੇਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ...ਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ ਕੌਣ ਹੈ।

ਪੇਪਰ-ਬੈਕ ੧੦-੦੦, ਡੀਲਕਸ ੧੫-੦੦

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੨੦੪੧	
ਸੰ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੫੧੫	
ਸੰਮਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ੨੮੬	
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ ੧੯੦੬	

ਜੂਨ ੮੪
JUNE 84

ਸੰਗਰਾਂਦ ਹਾੜ	੧੪ ਜੂਨ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੩ ਜੂਨ
ਮਸਿਆ	੨੯ ਜੂਨ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਹਾੜ	੨੨ ਜੂਨ

ਐਤ SUNDAY		੩ ੨੧ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੪	੧੦ ੨੮ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੧੨	੧੭ ੪ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੪	੨੪ ੧੧ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੧੦
ਸੋਮ MONDAY		੪ ੨੨ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੫	੧੧ ੨੯ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੧੩	੧੮ ੫ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੫	੨੫ ੧੨ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੧੧
ਮੰਗਲ TUESDAY		੫ ੨੩ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੬	੧੨ ੩੦ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੧੪	੧੯ ੬ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੬	੨੬ ੧੩ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੧੨
ਬੁਧ WEDNESDAY		੬ ੨੪ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੭	੧੩ ੩੧ ਜੇਠ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੨੦ ੭ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੭	੨੭ ੧੪ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੧੩
ਵੀਰ THURSDAY		੭ ੨੫ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੮	੧੪ ੧ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੧	੨੧ ੮ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੮	੨੮ ੧੫ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੧੪
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੧ ੧੯ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੨	੮ ੨੬ ਜੇਠ ਜੇਠਸੁ: ੯-੧੦	੧੫ ੨ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੨	੨੨ ੯ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੯	੨੯ ੧੬ ਹਾੜ ਮਸਿਆ
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੨ ੨੦ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੩	੯ ੨੭ ਜੇਠ ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੧੧	੧੬ ੩ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੩	੨੩ ੧੦ ਹਾੜ ਹਾੜ ਵਦੀ ੯	੩੦ ੧੭ ਹਾੜ ਹਾੜਸੁਦੀ੧-੨

ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਨਿਰਣਯ

ਗਿ: ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ... ਸਟੀਕ ਆਮ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀ... ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੰਕਾਵਾਦੀ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਨਿਰ... ਅਤੇ ਪਾਠ ਉਚਾਰਨ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਨਾ... ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ-ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਸਜਿਲਦ ਭੇਟਾ ੯-੭...

ਮਸਕੀਨ ਜੀ ਦੇ ਲੈਕਚਰ ਨੰ: ੧ ਤੇ ੨

ਸਿੰਘਾਪੁਰ ਵਿਚ ਗਿ: ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਕੀਨ ... ਜੋ ਵਖ ਵਖ ਲੈਕਚਰ ਦਿਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾ: ਅਨੋ... ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ੭ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭਾ... ਵਿਚ ੧੨ ਲੇਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਜਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭੇਟਾ ਦੋਵੇਂ ਭਾਗ ੧੬-੦੦

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਤ—

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਆਖਿਆਨ

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਵਖ ਵਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਬੜੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ੨੩ ਵਖਿਆਨ ਅੰਕਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਐਡੀਸ਼ਨ ਭੇਟਾ ੯-੫੦

ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ

ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਦੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਗਜ਼ਲਾਂ ਤੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੰਦਾਂ ਦੇ ਪਦ ਅਰਥ-ਵਿਆਖਿਆ ਸਰਲ, ਸਵਾਦਲੇ ਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭੇਟਾ ੧੫-੦੦

ਦਸ ਗੁਰ ਰਤਨਾਵਲੀ	੭-੫੦
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਲੇਖ	੧੫-੦੦
ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਪਾਦਨ ਨਿਰਣਯ	੧੮-੦੦

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ— **ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847**

www.AKJ.Org

ਸਾਵਣਿ ਸਰਸੀ ਕਾਮਣੀ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ
ਪਆਰੁ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਸਚ ਰੰਗਿ ਇਕੋ ਨਾਮੁ
ਅਧਾਰੁ ॥ ਬਿਖਿਆ ਰੰਗ ਕੂੜਾਵਿਆ ਦਿਸਨਿ ਸਭੇ
ਛਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ
ਪੀਵਣਹਾਰੁ ॥ ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਮਉਲਿਆ ਸੰਮ੍ਰਥ
ਪੁਰਖ ਅਪਾਰੁ ॥ ਹਰਿ ਮਿਲਣੈ ਨੋ ਮਨੁ ਲੋਚਦਾ ਕਰਮਿ
ਮਿਲਾਵਣਹਾਰੁ ॥ ਜਿਨੀ ਸਖੀਏ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਹੰਉ
ਤਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜੀ ਮਇਆ
ਕਰਿ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥ ਸਾਵਣੁ ਤਿਨਾ ਸੁਹਾਗਣੀ
ਜਨ ਰਾਮਨਾਮੁ ਉਰਿ ਹਾਰੁ ॥੬॥

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

...: ੮ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੨੨ ਜੁਲਾਈ
...ਈਦੁਲ ਫ਼ਿਤਰ	੧ ਜੁਲਾਈ

ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ

(ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ)

...ਗੁਰਮਤਿ ਲੈਕਚਰ	੧੫—੦੦
...ਗੁਰਮਤਿ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ	੧੫—੦੦
...ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ	੧੮—੦੦
...ਭਗਤ ਦਰਸ਼ਨ	੨੦—੦੦
...ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ	੩੦—੦੦
...ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ	੭—੫੦
...ਤ ਬਾਬਾ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ	੭—੫੦
...ਤ ਬਾਬਾ ਖ਼ੁਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ	੬—੫੦
...ਨਕਲੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ	੬—੦੦
...ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਮਤ ਦਰਪਣ	੬—੦੦

ਗਿਆਨੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ

...ਪ ਨਿਰਣਯ	੭—੦੦
...ਨਿਤਨੇਮ ਨਿਰਣਯ	੧੨—੦੦
...ਗੁਰਮਤਿ ਬੈਰਾਗ ਦਰਸ਼ਨ	੭—੦੦
...ਸੁਖਮਨੀ ਸਟੀਕ	੬—੦੦
...ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ ਨਿਰਣਯ	੯—੭੫

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੧
ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖਾਲਸਾ	੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੬

ਜੁਲਾਈ ੮੪
JULY 84

ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ਸਾਵਣ	੧੫ ਜੁਲਾਈ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੩ ਜੁਲਾਈ
ਮਸਿਆ	੨੮ ਜੁਲਾਈ
ਸ਼ਾਕਾ ਸਾਵਣ	੨੩ ਜੁਲਾਈ

ਐਤ SUNDAY	੧ ੧੮ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੩	੮ ੨੫ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੧੦	੧੫ ੧ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੨	੨੨ ੮ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੯	੨੯ ੧੫ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਸੁਦੀ ੧
ਸੋਮ MONDAY	੨ ੧੯ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੪	੯ ੨੬ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੧੧	੧੬ ੨ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੩	੨੩ ੯ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਵਦੀ੧੦	੩੦ ੧੬ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਸੁਦੀ ੨
ਮੰਗਲ TUESDAY	੩ ੨੦ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੫	੧੦ ੨੭ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੧੨	੧੭ ੩ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੪	੨੪ ੧੦ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਵਦੀ੧੧	੩੧ ੧੭ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਸੁ: ੩-੪
ਬੁਧ WEDNESDAY	੪ ੨੧ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੬	੧੧ ੨੮ ਹਾੜ ਹਾੜਸੁਦੀ ੧੩	੧੮ ੪ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੫	੨੫ ੧੧ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਵਦੀ੧੨	
ਵੀਰ THURSDAY	੫ ੨੨ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੭	੧੨ ੨੯ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੧੪	੧੯ ੫ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੬	੨੬ ੧੨ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਵਦੀ੧੩	
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੬ ੨੩ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੮	੧੩ ੩੦ ਹਾੜ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੨੦ ੬ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੭	੨੭ ੧੩ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਵਦੀ੧੪	
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੭ ੨੪ ਹਾੜ ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੯	੧੪ ੩੧ ਹਾੜ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੧	੨੧ ੭ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੮	੨੮ ੧੪ ਸਾਵਣ ਮਸਿਆ	

ਗਿਆਨੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਗਤ... ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ ਭੇਂਟ ਕਰ... ਚੁਕੇ ਹਨ

ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ	੭—੫੦
ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ	੭—੫੦
ਮਹਾਰਾਣੀ ਚੰਦ ਕੌਰ	੫—੦੦
ਸਿਖ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ	੭—੫੦
ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ	੫—੦੦
ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ	੫—੦੦
ਜੰਗ ਚਮਕੌਰ	੫—੦੦
ਮਾਛੀਵਾੜਾ	੫—੦੦
ਮੁਕਤਸਰ	੫—੦੦
ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ	੫—੦੦
ਭਾਈ ਘਨਈਆ ਜੀ	੫—੦੦
ਲਹੂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ	੮—੦੦
ਯੁਧ ਭੰਗਾਣੀ	੫—੦੦
ਬੀਟੀ ਦੀਆਂ ਡਾਂਗਾਂ	੬—੦...
ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਣੀਆਂ	੫—...
ਬਹਾਦਰ ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ	੮—੦...
ਜੋਤ ਜਗਦੀ ਰਹੀ	੯—੦...
ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ	੬—੦...
ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ	੬—੦...
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ	੭—੫...
ਜਲਾਵਤਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ	੭—੫...
ਸਰਦਾਰਨੀ ਸਦਾ ਕੌਰ	੫—੦...
ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਕੌਰ	੫—੦...
ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ	੭—੫...

ਗਿਆਨੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਲਿਖਤ

ਬਹਾਦਰ ਬਘੇਲ ਕੌਰ	੭—੫...
ਭਾਈ ਮੰਝ	੫—੦...
ਸੱਚੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ	੫—੦...
ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ	੬—੦...

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ–**ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847**

www.AKJ.Org

ਭਾਦੁਇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀਆ ਦੂਜੈ ਲਗਾ ਹੇਤੁ ॥ ਲਖ ਸੀਗਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਾਰਜਿ ਨਾਹੀ ਕੇਤੁ ॥ ਜਿਤੁ ਦਿਨਿ ਦੇਹ ਬਿਨਸਸੀ ਤਿਤੁ ਵੇਲੈ ਕਹਸਨਿ ਪ੍ਰੇਤੁ ॥ ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਨਿ ਦੂਤ ਜਮ ਕਿਸੈ ਨ ਦੇਨੀ ਭੇਤੁ ॥ ਛਡਿ ਖੜੋਤੇ ਖਿਨੈ ਮਾਹਿ ਜਿਨ ਸਿਉ ਲਗਾ ਹੇਤੁ ॥ ਹਥ ਮਰੋੜੈ ਤਨੁ ਕਪੇ ਸਿਆਹਹੁ ਹੋਆ ਸੇਤੁ ॥ ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਕਰਮਾ ਸੰਦੜਾ ਖੇਤੁ ॥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਚਰਣ ਬੋਹਿਥ ਪ੍ਰਭ ਦੇਤੁ ॥ ਸੇ ਭਾਦੁਇ ਨਰਕਿ ਨ ਪਾਈਅਹਿ ਗੁਰੁ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਹੇਤੁ ॥੭॥

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੨੦੪੧
ਸੰ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ ੧੯੦੬

ਅਗਸਤ ੮੪
AUGUST 84

ਸੰਗਰਾਂਦ ਭਾਦਰੋਂ ੧੬ ਅਗਸਤ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ੧੧ ਅਗਸਤ
ਮਸਿਆ ੨੬ ਅਗਸਤ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਭਾਦਰੋਂ ੨੩ ਅਗਸਤ

ਐਤ SUNDAY		੫ ੨੨ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਸੁਦੀ ੯	੧੨ ੨੯ ਸਾਵਣ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ੧	੧੯ ੪ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੭	੨੬ ੧੧ ਭਾਦਰੋਂ ਮਸਿਆ
ਸੋਮ MONDAY		੬ ੨੩ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਸੁਦੀ੧੦	੧੩ ੩੦ ਸਾਵਣ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੨	੨੦ ੫ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੮	੨੭ ੧੨ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁਦੀ੧
ਮੰਗਲ TUESDAY		੭ ੨੪ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਸੁਦੀ੧੧	੧੪ ੩੧ ਸਾਵਣ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੩	੨੧ ੬ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੯	੨੮ ੧੩ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁਦੀ ੨
ਬੁਧ WEDNESDAY	੧ ੧੮ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਸੁ: ੫	੮ ੨੫ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਸੁਦੀ੧੨	੧੫ ੩੨ ਸਾਵਣ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੪	੨੨ ੭ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵ:੧੦	੨੯ ੧੪ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁਦੀ ੩
ਵੀਰ THURSDAY	੨ ੧੯ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਸੁਦੀ ੬	੯ ੨੬ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਸੁਦੀ੧੩	੧੬ ੧ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੫	੨੩ ੮ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵ: ੧੧	੩੦ ੧੫ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁਦੀ ੪
ਸ਼ੁੱਕਰ FRIDAY	੩ ੨੦ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਸੁਦੀ ੭	੧੦ ੨੭ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣਸੁਦੀ੧੪	੧੭ ੨ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੫	੨੪ ੯ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵ: ੧੨	੩੧ ੧੬ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁ:੫-੬
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੪ ੨੧ ਸਾਵਣ ਸਾਵਣ ਸੁਦੀ ੮	੧੧ ੨੮ ਸਾਵਣ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੮ ੩ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਵਦੀ ੬	੨੫ ੧੦ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾ:ਵ:੧੩-੧੪	

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	੨੭ ਅਗਸਤ
ਪਾ: ੫ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨੮ ਅਗਸਤ
ਪਾ: ੪ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੨੯ ਅਗਸਤ
ਰਖੜੀ ਤੇ ਮੇਲਾ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ	੧੧ ਅਗਸਤ
ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਨ	੧੫ ਅਗਸਤ
ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਨਮ ਅਸ਼ਟਮੀ	੨੦ ਅਗਸਤ

ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ

(ਭਾ: ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਬਰ ਤੇ ਗਿ: ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ)

ਬੱਬਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਤੇ ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਉਬਾਲਣ ਵਾਲੇ ਸਹੀ ਹਾਲਾਤ। ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਡਰਤਾ, ਬਹਾਦਰੀ, ਸਚਾਈ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇ ਉੱਚੇ ਆਚਰਨ ਦੇ ਮੂੰਹ-ਬੋਲਦੇ ਚਿਤਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹ ਹਿਲਾ ਦਿਤੇ।

ਵਧੀਆ ਜਿਲਦ ਸਮੇਤ ੮-੫੦

ਗੁਰਦਾਸ ਨੰਗਲ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ

(ਲੇਖਕ ਗਿ: ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ)

ਖ਼ੂਨ, ਮਿਝ ਤੇ ਹਡੀਆਂ ਨਾਲ ਉਸਾਰਿਆ ੧੭੦੮ ਤੋਂ ੧੭੧੬ ਤਕ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਦਰਦਨਾਕ ਇਤਿਹਾਸ

ਵਧੀਆ ਕਾਗਜ ਤੇ ਛਪਾਈ, ਸਜਿਲਦ ੭-੫੦

Sri Hemkunt Darshan

(Dr. Tara Singh)

It is the first book of its kind which presents the various aspects of Sri Hemkunt. The author is the first man, who has remained all alone at Sri Hemkunt for long periods and whatever he saw there, has described in his pearless language.

Price Rs. 2-00

CONTINUING INFLUENCE OF BHAI VIR SINGH

(Pr. Parkash Singh)

On the eve of the birth centenary of the famous poet, this book has been brought out, which contains three useful research papers. Gives critical appreciation of the works of the saint-poet in forceful language. Attractive get-up. Price Rs. 6-00

ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਲਿਖਤ

ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਲਿਖਤ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਵਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤਾ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਅਜ ਤਕ ਟੈਕਸਟ-ਬੁਕ ਲਗੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮਹਾਂ ਨਾਚ ੬-੦੦
ਬੰਦਰਗਾਹ .....

ਕੇਸ ਚਮਤਕਾਰ

(ਗਿਆਨੀ ਊਧਮ ਸਿੰਘ)

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਵੇਦਾਂ, ਪੁਰਾਣਾਂ, ਇਸਲਾਮੀ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ, ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਥਵਾ ਪੁਰ-ਅਸਰ ਲਾਜਵਾਬ ਦਲੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਸੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ— ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫੋਨ : 51847

www.AKJ.Org

ਅਸੁਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਉਮਾਹੜਾ ਕਿਉ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ
ੲ ॥ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪਿਆਸ ਦਰਸਨ ਘਣੀ
ੀ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮਾਇ ॥ ਸੰਤ ਸਹਾਈ
ਕੇ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਾ ਪਾਇ ॥ ਵਿਣੁ
ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
ਨੀ ਚਾਖਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ
ਪਾਇ ॥ ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਬਿਨਤੀ ਕਰਹਿ
ਪ੍ਰਭੂ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥ ਜੋ ਹਰਿ ਕੰਤਿ
ਲਾਈਆ ਸਿ ਵਿਛੁੜਿ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਇ ॥ ਪ੍ਰਭ
ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਰਣਾਇ ॥
ਸੁਖੀ ਵਸੰਦੀਆ ਜਿਨਾ ਮਇਆ ਹਰਿ
ੲ ॥ ੮ ॥

ਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

: ੪ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੮ ਸਤੰਬਰ
: ੩ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੧੦ ਸਤੰਬਰ
: ੨ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੫ ਸਤੰਬਰ
: ੧ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੨੦ ਸਤੰਬਰ
ਬੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬਟਾਲਾ	੧ ਸਤੰਬਰ
ਨਮ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ	੩ ਸਤੰਬਰ
ਦੁਲ ਜ਼ਹਾ (ਬਕਰੀਦ)	੭ ਸਤੰਬਰ
ਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ, ਸਰਾਧ ਸ਼ੁਰੂ	੧੦ ਸਤੰਬਰ

Sacred Nitnem

by

S. Harbans Singh Doabia

All the Sacred Banies of Daily rayer have been given in Roman well as, in Gurmukhi Script ith translation of each verse in mple English. Summaries of the eachings and Some Fundamentals f the Sikh Religion have been given n part 2nd.

Fifth Revised & Enlarged Fdition
Paper back 15-00 Deluxe 24-00

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੧
ਸੰ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖ਼ਾਲਸਾ	੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੬

ਸਤੰਬਰ ੮੪
SEPTEMBER 84

ਸੰਗਰਾਂਦ ਅੱਸੂ	੧੬ ਸਤੰਬਰ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੦ ਸਤੰਬਰ
ਮਸਿਆ	੨੫ ਸਤੰਬਰ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਅੱਸੂ	੨੩ ਸਤੰਬਰ

ਐਤ SUNDAY	੩੦ ੧੫ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੬	੨ ੧੮ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁ: ੮	੯ ੨੫ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁ:੧੪	੧੬ ੧ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੬	੨੩ ੮ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੩
ਸੋਮ MONDAY	✱	੩ ੧੯ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁ: ੯	੧੦ ੨੬ ਭਾਦਰੋਂ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੭ ੨ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੭	੨੪ ੯ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੪
ਮੰਗਲ TUESDAY	✱	੪ ੨੦ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁ:੧੦	੧੧ ੨੭ ਭਾਦਰੋਂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੧	੧੮ ੩ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੮	੨੫ ੧੦ ਅਸੂ ਮਸਿਆ, ਸੁ: ੧
ਬੁਧ WEDNESDAY	✱	੫ ੨੧ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁ:੧੧	੧੨ ੨੮ ਭਾਦਰੋਂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੨	੧੯ ੪ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੯	੨੬ ੧੧ ਅਸ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੨
ਵੀਰ THURSDAY	✱	੬ ੨੨ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁ:੧੨	੧੩ ੨੯ ਭਾਦਰੋਂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੩	੨੦ ੫ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੦	੨੭ ੧੨ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੩
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	✱	੭ ੨੩ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁ:੧੨	੧੪ ੩੦ ਭਾਦਰੋਂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੪	੨੧ ੬ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੧	੨੮ ੧੩ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੪
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੧ ੧੭ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸੁਦੀ੭	੮ ੨੪ ਭਾਦਰੋਂ ਭਾਦਰੋਂ ਸ: ੧੩	੧੫ ੩੧ ਭਾਦਰੋਂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੫	੨੨ ੭ ਅਸੂ ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੨	੨੯ ੧੪ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੫

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪਾ: ੬ ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ–

ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ

ਗਿ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਮਲ ਲਿਖਤ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਗੁ: ਪਾ: ਛੇਵੀਂ ਨੂੰ ਮਹੰਤ-ਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਘੋਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਵਖ ਵਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਖੋਜ ਭਰੀ ਵਾਕਫ਼ੀ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਮੁੱਲ ੨੫/-, ਲਾ: ਐ: ੩੦/-

ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਕਾਵਿ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਚਿਤ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ-ਕਵਿਤਾ ਰੂਪ ਸਹਿਤ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ । ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ-ਅੰਸ਼ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਰਥਾਵਲੀ ਵੀ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ

ਸ: ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਲਹਿਰ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਲਹਿਰ, ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਬਨਾਣ ਲਈ ਪਿਛੇ ੩ ਅੰਤਕੇ ਵੀ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਫੋਟੋ ਵੀ ਹਨ ।

ਸੁੰਦਰ ਜਿਲਦ ਸਮੇਤ ੧੫-੦੦

'ਸੂਰਾ' ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਇਸ ਨਿਰੋਲ ਧਾਰਮਕ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਦਸ ਗੁਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਕ ਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜਾਚ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਸੰਗਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਗੁਰਸਿਖੀ ਰਹਿਤ ਰਹਿਣੀ ਵਿਚ ਸੁਰਜੀਤ ਰਹਿ ਕੇ ਸੇਵਾ-ਸਿਮਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਚੰਦਾ ੧੫ ਰੁਪਏ ਸਾਲ

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ–**ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ । ਫ਼ੋਨ : 51847**

www.AKJ.Org

ਕਤਿਕਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਦੋਸੁ ਨ ਕਾਹੂ ਜੋਗੁ ॥
ਪਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭੁਲਿਆਂ ਵਿਆਪਨਿ ਸਭੇ ਰੋਗ ॥
ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ ਲਗਨਿ ਜਨਮ ਵਿਜੋਗ ॥
ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਉੜੇ ਹੋਇ ਗਏ ਜਿਤੜੇ ਮਾਇਆ ਭੋਗ ॥ ਵਿਚੁ ਨ ਕੋਈ ਕਰਿ ਸਕੈ ਕਿਸਥੈ ਰੋਵਹਿ ਰੋਜ ॥ ਕੀਤਾ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਵਈ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗ ॥ ਵਡਭਾਗੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਉਤਰਹਿ ਸਭਿ ਬਿਓਗ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਿ ਲੇਹਿ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਬੰਦੀ ਮੋਚ ॥ ਕਤਿਕ ਹੋਵੈ ਸਾਧਸੰਗੁ ਬਿਨਸਹਿ ਸਭੇ ਸੋਚ ॥ ੯ ॥

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

ਪਾ: ੪ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੧੨ ਅਕਤੂਬਰ
ਪਾ: ੮ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੯ ਅਕਤੂਬਰ
ਪਾ: ੭ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੧੯ ਅਕਤੂਬਰ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਗਦੀ ਨੰਦੇੜ	੨੬ ਅਕਤੂਬਰ
ਪਾ: ੧੦ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੨੮ ਅਕਤੂਬਰ
ਜਨਮ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਜਨਮ ਅਸ਼ਟਮੀ	੨ ਅਕਤੂਬਰ
ਦੁਸਹਿਰਾ	੪ ਅਕਤੂਬਰ
ਮੁਹੱਰਮ (ਤਾਜ਼ੀਏ)	੬ ਅਕਤੂਬਰ
ਜਨਮ ਰਿਸ਼ੀ ਬਾਲਮੀਕ	੯ ਅਕਤੂਬਰ
ਦੀਵਾਲੀ	੨੪ ਅਕਤੂਬਰ
ਟਿੱਕਾ ਭਾਈ ਦੂਜ	੨੬ ਅਕਤੂਬਰ

ਅਮਰ ਗੁਰ-ਰਿਸ਼ਮਾਂ

ਪ੍ਰਿੰ: ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ "ਅਮਰ ਗੁਰ-ਰਿਸ਼ਮਾਂ" ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ-ਸਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਤੇ ਸੁਆਦਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਠਕ ਦਾ ਸੀਸ ਅਦਬ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਜਿਲਦ ੬-੦੦

ਕਲਗੀ ਦੀਆਂ ਅਣੀਆਂ

ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੧
ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖਾਲਸਾ	੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੬

ਅਕਤੂਬਰ ੮੪
OCTOBER 84

ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ਕਤਕ	੧੬ ਅਕਤੂਬਰ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੯ ਅਕਤੂਬਰ
ਮਸਿਆ	੨੪ ਅਕਤੂਬਰ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਕਤਕ	੨੩ ਅਕਤੂਬਰ

ਐਤ SUNDAY		੭ ੨੨ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੩	੧੪ ੨੯ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੪	੨੧ ੬ ਕਤਕ ਕ:ਵ: ੧੧-੧੨	੨੮ ੧੩ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੪-੫
ਸੋਮ MONDAY	੧ ੧੬ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੭	੮ ੨੩ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੪	੧੫ ੩੦ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੫	੨੨ ੭ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ੧੩	੨੯ ੧੪ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੬
ਮੰਗਲ TUESDAY	੨ ੧੭ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੮	੯ ੨੪ ਅਸੂ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੬ ੧ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ ੬	੨੩ ੮ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵ: ੧੪	੩੦ ੧੫ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੭
ਬੁਧ WEDNESDAY	੩ ੧੮ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੯	੧੦ ੨੫ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੧	੧੭ ੨ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ ੭	੨੪ ੯ ਕਤਕ ਮਸਿਆ	੩੧ ੧੬ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੮
ਵੀਰ THURSDAY	੪ ੧੯ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੦	੧੧ ੨੬ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੧	੧੮ ੩ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ ੮	੨੫ ੧੦ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੧	
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੫ ੨੦ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੧	੧੨ ੨੭ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੨	੧੯ ੪ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ ੯	੨੬ ੧੧ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੨	
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੬ ੨੧ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੨	੧੩ ੨੮ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੩	੨੦ ੫ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵ: ੧੦	੨੭ ੧੨ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੩	

ਸੋਢੀਆਂ ਦਾ ਛਾਰਮ

ਲੇਖਕ—ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ 'ਵਾਸਣ'

ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਇਕ ਉਜੜੇ ਨੌਜੁਆਨ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪ, ਦਰਦਨਾਕ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ-ਭਰੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਸਦਕਾ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚ ਕੇ, ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਟਾਈਟਲ ਤੇ ਜਿਲਦ, ਮੁੱਲ ੧੨-੦੦

ਸਬਰ ਦੇ ਘੁੱਟ

ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਵਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਇਕ ਸੁਗਾਤ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭੰਨਿਆ, ਸਗੋਂ ਕਰਾਰੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਵੀ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਜਿਲਦ ੭-੦੦

ਉਲਫ਼ਤ ਗਜ਼ਲਾਂ

(ਜਥੇਦਾਰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਲਫ਼ਤ)

ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ੧੦੧ ਗਜ਼ਲਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਰੰਗ ਥਾਂ-ਪਰ-ਥਾਂ ਫੁਟ ਫੁਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਜਿਲਦ ੩-੫੦

ਸੂਫ਼ੀ ਡਿਉਢਾਂ

(ਸ: ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੂਫ਼ੀ)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿਚ ਧੂਹ ਪਾਣ ਵਾਲਾ ਰਸ ਹੈ। ਖਿਆਲ ਸਰਲ, ਵਾਕਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਵਿਚਾਰ ਸਵੱਛ ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਠੋਸ ਹਨ। ਸਜਿਲਦ ੩-੫੦

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ

ਸ: ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ ਦੀ, ਪਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਭਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਖੋਜ-ਪੂਰਤ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਸਚਿੱਤਰ ੫-੦੦

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ— **ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847**

www.AKJ.Org

ਮੰਘਿਰਿ ਮਾਹਿ ਸੁਹੰਦੀਆ ਹਰਿ ਪਿਰ ਸੰਗਿ
ਠੜੀਆਹ ॥ ਤਿਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕਿਆ ਗਣੀ ਜਿ
ਾਹਿਬਿ ਮੇਲੜੀਆਹ ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ
ਮ ਸਿਉ ਸੰਗਿ ਸਾਧ ਸਹੇਲੜੀਆਹ ॥ ਸਾਧ
ਨਾ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੇ ਰਹਨਿ ਇਕੇਲੜੀਆਹ ॥
ਨ ਦੁਖੁ ਨ ਕਬਹੂ ਉਤਰੈ ਸੇ ਜਮ ਕੈ ਵਸਿ
ੜੀਆਹ ॥ ਜਿਨੀ ਰਾਵਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਸੇ
ਸਨਿ ਨਿਤ ਖੜੀਆਹ ॥ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ
ਰਿ ਕੰਠਿ ਤਿਨਾ ਜੜੀਆਹ ॥ ਨਾਨਕ ਬਾਂਛੈ
ੜਿ ਤਿਨ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣੀ ਦਰਿ ਪੜੀਆਹ ॥
ਘਿਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਣਾ ਬਹੁੜਿ ਨ
ਨਮੜੀਆਹ ॥ ੧੦ ॥

ੁਰਪੁਰਬ,ਛੁਟੀਆਂ ਤੇ ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ

ੑ: ੧ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੮ ਨਵੰਬਰ
ੑ: ੧੦ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨੫ ਨਵੰਬਰ
ੑ: ੯ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ (ਸ਼ਹੀਦੀ)	੨੭ ਨਵੰਬਰ
ਨਊ ਪੰਜਾਬ ਡੇ	੧ ਨਵੰਬਰ
ੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੫੧੬ ਸ਼ੁਰੂ	੮ ਨਵੰਬਰ

ਾਈ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਲਵਾੜਾ ਲਿਖਤ

ਸਹਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਲੋਕ ਤੇ ਗਾਥਾ ਸਟੀਕ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਲਗ-ਮਾਤਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਲੋਕਾਂ ਤੇ ਗਾਥਾ ਦਾ ਬੜਾ ਸਰਲ ਤੇ ਛੇਤੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ। ਭੇਟਾ ੩)

ਬਾਣੀ ਮ: ੯ ਸਟੀਕ

ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਦ-ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਮੁਚੇ ਅਰਥ ਬੜੇ ੁਰੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਲ ਬਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਢੁਕਵੇਂ ਥਵੇਂ ਤੇ ਸੁਖੈਨ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਐ: ੫)

ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਸਾਖੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵਚਾਰ ਹੈ। ਸਫੇ ੧੯੨, ਭੇਟਾ ੩-੦੦

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੧
ਸੰ:ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੫-੧੬
ਸੰਮਤ ਖ਼ਾਲਸਾ	੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੬

ਨਵੰਬਰ ੮੪
NOVEMBER 84

ਸੰਗਰਾਂਦ ਮਘਰ	੧੫ ਨਵੰਬਰ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੮ ਨਵੰਬਰ
ਮਸਿਆ	੨੨ ਨਵੰਬਰ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਮਘਰ	੨੨ ਨਵੰਬਰ

ਐਤ SUNDAY		੪ ੨੦ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੧	੧੧ ੨੭ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੩	੧੮ ੪ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵ: ੧੦	੨੫ ੧੧ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੩
ਸੋਮ MONDAY		੫ ੨੧ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੨	੧੨ ੨੮ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੪	੧੯ ੫ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵ: ੧੧	੨੬ ੧੨ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੪
ਮੰਗਲ TUESDAY		੬ ੨੨ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੩	੧੩ ੨੯ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੫	੨੦ ੬ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵ: ੧੨	੨੭ ੧੩ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੫
ਬੁਧ WEDNESDAY		੭ ੨੩ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੪	੧੪ ੩੦ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੬	੨੧ ੭ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵ: ੧੩	੨੮ ੧੪ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੬
ਵੀਰ THURSDAY	੧ ੧੭ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੮	੮ ੨੪ ਕਤਕ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੫ ੧ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵਦੀ ੭	੨੨ ੮ ਮਘਰ ਵ:੧੪,ਮਸਿਆ	੨੯ ੧੫ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੭
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੨ ੧੮ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੯	੯ ੨੫ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੧	੧੬ ੨ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵਦੀ ੮	੨੩ ੯ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੧	੩੦ ੧੬ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੮
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੩ ੧੯ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੦	੧੦ ੨੬ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੨	੧੭ ੩ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵਦੀ ੯	੨੪ ੧੦ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੨	

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫ਼ੀਰ ਲਿਖਤ

ਸਫ਼ੀਰ ਅਗਰਗਾਮੀ ਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਨਾਲ ਹਮ-ਕਲਾਮ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਕਵੀ ਹੈ। ਸਫ਼ੀਰ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਾਵਿ-ਰਾਣੀ ਗਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਅਨੰਤ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪੁਸਤਕਾਂ ਇਹ ਹਨ—

ਅਪਾਰ ਅਨੂਪ (ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ)	੮-੦੦
ਕਤਕ ਕੂੰਜਾਂ	੧੦-੦੦
ਅਨਿਕ ਬਿਸਥਾਰ	੧੦-੦੦

ਡਾ: ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਲਿਖਤ

ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਅਸਲੇ ਤੇ ਉਹਲੇ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਔਖੇ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ੧੦-੦੦

ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਲਿਖਤ

ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਲਿਖਤ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਵਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤਾ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਅਜ ਤਕ ਟੈਕਸਟ-ਬੁਕ ਲਗੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮਹਾਂ ਨਾਚ	੬-੦੦
ਬੰਦਰਗਾਹ	....

ਰਣਜੋਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਲਿਖਤ

ਬਿਖੜੀ ਘਾਟੀ—ਧਾਰਮਿਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦ ਸੁੰਦਰ ਬਗੀਚਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਰੁਬਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕੁੰਡਲੀ ਪੇਸ਼ ਹਨ। ਸੁੰਦਰ ਕਾਗਜ਼,ਸੁੰਦਰ ਜਿਲਦ ਵਿਚ ੧੬

ਸੁਤੇ ਸਿਧ—੧੦੦ ਗਜ਼ਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰ ਜੁਝਾਰੂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆ ਦਾ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ੧:

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ—ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847

www.AKJ.Org

ਕਤਿਕਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਦੋਸੁ ਨ ਕਾਹੂ ਜੋਗੁ ॥ ਪਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭੁਲਿਆਂ ਵਿਆਪਨਿ ਸਭੇ ਰੋਗ ॥ ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ ਲਗਨਿ ਜਨਮ ਵਿਜੋਗ ॥ ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਉੜੇ ਹੋਇ ਗਏ ਜਿਤੜੇ ਮਾਇਆ ਭੋਗ ॥ ਵਿਚੁ ਨ ਕੋਈ ਕਰਿ ਸਕੈ ਕਿਸਥੈ ਰੋਵਹਿ ਰੋਜ ॥ ਕੀਤਾ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਵਈ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗ ॥ ਵਡਭਾਗੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਉਤਰਹਿ ਸਭਿ ਬਿਓਗ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖਿ ਲੇਹਿ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਬੰਦੀ ਮੋਚ ॥ ਕਤਿਕ ਹੋਵੈ ਸਾਧ ਸੰਗੁ ਬਿਨਸਹਿ ਸਭੇ ਸੋਚ ॥ ੯ ॥

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

ਪਾ: ੪ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੧੨ ਅਕਤੂਬਰ
ਪਾ: ੮ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੯ ਅਕਤੂਬਰ
ਪਾ: ੭ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੧੯ ਅਕਤੂਬਰ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਗਦੀ ਨੰਦੇੜ	੨੬ ਅਕਤੂਬਰ
ਪਾ: ੧੦ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ	੨੮ ਅਕਤੂਬਰ
ਜਨਮ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਜਨਮ ਅਸ਼ਟਮੀ	੨ ਅਕਤੂਬਰ
ਦੁਸਹਿਰਾ	੪ ਅਕਤੂਬਰ
ਮੁਹੱਰਮ (ਤਾਜ਼ੀਏ)	੬ ਅਕਤੂਬਰ
ਜਨਮ ਰਿਸ਼ੀ ਬਾਲਮੀਕ	੯ ਅਕਤੂਬਰ
ਦੀਵਾਲੀ	੨੪ ਅਕਤੂਬਰ
ਟਿੱਕਾ ਭਾਈ ਦੂਜ	੨੬ ਅਕਤੂਬਰ

ਅਮਰ ਗੁਰ-ਰਿਸ਼ਮਾਂ

ਪ੍ਰਿੰ: ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ "ਅਮਰ ਗੁਰ-ਰਿਸ਼ਮਾਂ" ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ-ਸਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਤੇ ਸੁਆਦਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਠਕ ਦਾ ਸੀਸ ਅਦਬ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਜਿਲਦ ੬-੦੦

ਕਲਗੀ ਦੀਆਂ ਅਣੀਆਂ

ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੧
ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੫
ਸੰਮਤ ਖਾਲਸਾ	੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੬

ਅਕਤੂਬਰ ੮੪
OCTOBER 84

ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ਕਤਕ	੧੬ ਅਕਤੂਬਰ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੯ ਅਕਤੂਬਰ
ਮਸਿਆ	੨੪ ਅਕਤੂਬਰ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਕਤਕ	੨੩ ਅਕਤੂਬਰ

ਐਤ SUNDAY	✽	੭ ੨੨ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੩	੧੪ ੨੯ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੪	੨੧ ੬ ਕਤਕ ਕ:ਵ: ੧੧-੧੨	੨੮ ੧੩ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੪-੫
ਸੋਮ MONDAY	੧ ੧੬ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੭	੮ ੨੩ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੪	੧੫ ੩੦ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੫	੨੨ ੭ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ੧੩	੨੯ ੧੪ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੬
ਮੰਗਲ TUESDAY	੨ ੧੭ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੮	੯ ੨੪ ਅਸੂ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੬ ੧ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ ੬	੨੩ ੮ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵ: ੧੪	੩੦ ੧੫ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੭
ਬੁਧ WEDNESDAY	੩ ੧੮ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੯	੧੦ ੨੫ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੧	੧੭ ੨ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ ੭	੨੪ ੯ ਕਤਕ ਮਸਿਆ	੩੧ ੧੬ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੮
ਵੀਰ THURSDAY	੪ ੧੯ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੦	੧੧ ੨੬ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੧	੧੮ ੩ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ ੮	੨੫ ੧੦ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੧	✽
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੫ ੨੦ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੧	੧੨ ੨੭ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੨	੧੯ ੪ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵਦੀ ੯	੨੬ ੧੧ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੨	✽
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੬ ੨੧ ਅਸੂ ਅਸੂ ਸੁਦੀ ੧੨	੧੩ ੨੮ ਅਸੂ ਕਤਕ ਵਦੀ ੩	੨੦ ੫ ਕਤਕ ਕਤਕ ਵ: ੧੦	੨੭ ੧੨ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੩	✽

ਸੋਚੀਆਂ ਦਾ ਫ਼ਾਰਮ

ਲੇਖਕ—ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ 'ਵਾਸਨ'

ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਇਕ ਉਜੜੇ ਨੌਜੁਆਨ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪ, ਦਰਦਨਾਕ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ-ਭਰੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਸਦਕਾ ਵਾਲ ਵਾਲ ਬਚ ਕੇ, ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਟਾਈਟਲ ਤੇ ਜਿਲਦ, ਮੁੱਲ ੧੨-੦੦

ਸਬਰ ਦੇ ਘੁੱਟ

ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਵਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਇਕ ਸੁਗਾਤ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭੰਨਿਆ, ਸਗੋਂ ਕਰਾਰੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਵੀ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਜਿਲਦ ੭-੦੦

ਉਲਫ਼ਤ ਗਜ਼ਲਾਂ

(ਜਥੇਦਾਰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਲਫ਼ਤ)

ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ੧੦੧ ਗਜ਼ਲਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਰੰਗ ਥਾਂ-ਪਰ-ਥਾਂ ਫੁਟ ਫੁਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਜਿਲਦ ੩-੫੦

ਸੂਫ਼ੀ ਡਿਉਢਾਂ

(ਸ: ਨਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੂਫ਼ੀ)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿਚ ਧ੍ਰੂਹ ਪਾਣ ਵਾਲਾ ਰਸ ਹੈ। ਖਿਆਲ ਸਰਲ, ਵਾਕਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਵਿਚਾਰ ਸਵੱਛ ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਠੋਸ ਹਨ। ਸਜਿਲਦ ੩-੫੦

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ

ਸ: ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ ਦੀ, ਪਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਭਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਖੋਜ-ਪੂਰਤ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਸਚਿੱਤਰ ੫-੦੦

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ— ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847

www.AKJ.Org

ਮੰਘਿਰਿ ਮਾਹਿ ਸੁਹੰਦੀਆ ਹਰਿ ਪਿਰ ਸੰਗਿ
ਠੜੀਆਹ ॥ ਤਿਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਕਿਆ ਗਣੀ ਜਿ
ਾਹਿਬਿ ਮੇਲੜੀਆਹ ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ
ਮ ਸਿਉ ਸੰਗਿ ਸਾਧ ਸਹੇਲੜੀਆਹ ॥ ਸਾਧ
ਗ਼ਾ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੇ ਰਹਨਿ ਇਕੇਲੜੀਆਹ ॥
ਨ ਦੁਖੁ ਨ ਕਬਹੂ ਉਤਰੈ ਸੇ ਜਮ ਕੈ ਵਸਿ
ੜੀਆਹ ॥ ਜਿਨੀ ਰਾਵਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਸੇ
ਸਨਿ ਨਿਤ ਖੜੀਆਹ ॥ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ
ਰਿ ਕੰਠਿ ਤਿਨਾ ਜੜੀਆਹ ॥ ਨਾਨਕ ਬਾਂਛੈ
ੜਿ ਤਿਨ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣੀ ਦਰਿ ਪੜੀਆਹ ॥
ਘਿਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਣਾ ਬਹੁੜਿ ਨ
ਨਮੜੀਆਹ ॥ ੧੦ ॥

ਗੁਰਪੁਰਬ,ਛੁਟੀਆਂ ਤੇ ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ

: ੧ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੮ ਨਵੰਬਰ
: ੧੦ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨੫ ਨਵੰਬਰ
: ੯ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ (ਸ਼ਹੀਦੀ)	੨੭ ਨਵੰਬਰ
ਨਊ ਪੰਜਾਬ ਡੇ	੧ ਨਵੰਬਰ
ਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੫੧੬ ਸ਼ੁਰੂ	੮ ਨਵੰਬਰ

ਾਦੀ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਲਵਾੜਾ ਲਿਖਤ

ਸਹਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਲੋਕ ਤੇ ਗਾਥਾ ਸਟੀਕ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਲਗ-ਮਾਤਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਸਕ੍ਰਿਤੀ ਸਲੋਕਾਂ ਤੇ ਗਾਥਾ ਦਾ ਬੜਾ ਸਰਲ ਤੇ ੰਤੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ। ਭੇਟਾ ੩)

ਬਾਣੀ ਮ: ੯ ਸਟੀਕ

ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਦ-ਅਰਥ ਅਤੇ ਸਮੁਚੇ ਅਰਥ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਲ ਬਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਢੁਕਵੇਂ ਥਵੇਂ ਤੇ ਸੁਖੈਨ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਵੀਂ ਐ: ੫)

ਜੀਵਨ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਸਾਖੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਰ ਹੈ। ਸਫੇ ੧੯੨, ਭੇਟਾ ੩-੦੦

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੧
ਸੰ:ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੫-੧੬
ਸੰਮਤ ਖਾਲਸਾ	੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੬

ਨਵੰਬਰ ੮੪
NOVEMBER 84

ਸੰਗਰਾਂਦ ਮਘਰ	੧੫ ਨਵੰਬਰ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੮ ਨਵੰਬਰ
ਮਸਿਆ	੨੨ ਨਵੰਬਰ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਮਘਰ	੨੨ ਨਵੰਬਰ

ਐਤ SUNDAY		੪ ੨੦ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੧	੧੧ ੨੭ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੩	੧੮ ੪ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵ: ੧੦	੨੫ ੧੧ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੩
ਸੋਮ MONDAY		੫ ੨੧ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੨	੧੨ ੨੮ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੪	੧੯ ੫ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵ: ੧੧	੨੬ ੧੨ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੪
ਮੰਗਲ TUESDAY		੬ ੨੨ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੩	੧੩ ੨੯ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੫	੨੦ ੬ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵ: ੧੨	੨੭ ੧੩ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੫
ਬੁਧ WEDNESDAY		੭ ੨੩ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੪	੧੪ ੩੦ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੬	੨੧ ੭ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵ: ੧੩	੨੮ ੧੪ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੬
ਵੀਰ THURSDAY	੧ ੧੭ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੮	੮ ੨੪ ਕਤਕ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੫ ੧ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵਦੀ ੭	੨੨ ੮ ਮਘਰ ਵ:੧੪,ਮਸਿਆ	੨੯ ੧੫ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੭
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY	੨ ੧੮ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੯	੯ ੨੫ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੧	੧੬ ੨ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵਦੀ ੮	੨੩ ੯ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੧	੩੦ ੧੬ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੮
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੩ ੧੯ ਕਤਕ ਕਤਕ ਸੁ: ੧੦	੧੦ ੨੬ ਕਤਕ ਮਘਰ ਵਦੀ ੨	੧੭ ੩ ਮਘਰ ਮਘਰ ਵਦੀ ੯	੨੪ ੧੦ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੨	

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫ਼ੀਰ ਲਿਖਤ

ਸਫ਼ੀਰ ਅਗਰਗਾਮੀ ਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਨਾਲ ਹਮ-ਕਲਾਮ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਕਵੀ ਹੈ। ਸਫ਼ੀਰ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਾਵਿ-ਰਾਣੀ ਗਾ ਰਹੀ ਹੈ ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਅਨੰ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ ਕੁ ਪੁਸਤਕਾਂ ਇਹ ਹਨ—

ਅਪਾਰ ਅਨੂਪ (ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ)	੮-੦੦
ਕਤਕ ਕੂੰਜਾਂ	੧੦-੦੦
ਅਨਿਕ ਬਿਸਥਾਰ	੧੦-੦੦

ਡਾ: ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ ਲਿਖਤ

ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਅਸਲੇ ਤੇ ਉਹਲੇ ਵਿਚ ਨਵੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਔਖੇ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ੧੦-੦੦

ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਲਿਖਤ

ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਬਾਵਾ ਬਲਵੰ ਲਿਖਤ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਵਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤਾ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆ ਉਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਅਜ ਤਕ ਟੈਕਸਟ-ਬੁਕ ਲਗੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮਹਾਂ ਨਾਚ	੬-੦੦
ਬੰਦਰਗਾਹ	....

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਲਿਖਤ

ਬਿਖੜੀ ਘਾਟੀ—ਧਾਰਮਿਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦ ਸੁੰਦਰ ਬਗੀਚਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਰੁਬਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕੁੰਡਲੀ ਪੇਸ਼ ਹਨ। ਸੁੰਦਰ ਕਾਗਜ਼,ਸੁੰਦਰ ਜਿਲਦ ਵਿਚ ੧੬

ਸੁਤੇ ਸਿਧ—੧੦੦ ਗਜ਼ਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰ ਜੁਝਾਰੂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆ ਦਾ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ੧

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ—**ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847**

www.AKJ.Org

ਪੌਖਿ ਤੁਖਾਰੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਕੰਠਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਨਾਹੁ ॥ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਦਰਸਨਿ ਲਗੜਾ ਸਾਹੁ ॥ ਓਟ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਸੇਵਾ ਸੁਆਮੀ ਲਾਹੁ ॥ ਬਿਖਿਆ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਗੁਣ ਗਾਹੁ ॥ ਜਹ ਤੇ ਉਪਜੀ ਤਹ ਮਿਲੀ ਸਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਮਾਹੁ ॥ ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਵਿਛੁੜੀਆਹੁ ॥ ਬਾਰਿ ਜਾਉ ਲਖ ਬੇਰੀਆ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਅਗਮ ਅਗਾਹੁ ॥ ਸਰਮ ਪਈ ਨਾਰਾਇਣੈ ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਪਈਆਹੁ ॥ ਪੋਖੁ ਸੁੋਹੰਦਾ ਸਰਬ ਸੁਖ ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥ ੧੧ ॥

ਗੁਰਪੁਰਬ, ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ

ਪਾ: ੧੦ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੨੯ ਦਸੰਬਰ
ਸ਼ਹੀਦੀ ਵਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ (ਚਮਕੌਰ)	੨੨ ਦਸੰਬਰ
ਸ਼ਹੀਦੀ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ (ਸਰਹੰਦ)	੨੭ ਦਸੰਬਰ
ਈਦੁਲ ਮੌਲਾਦ (ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਵਫ਼ਾਤ)	੬ ਦਸੰਬਰ
ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ਡੇ	੨੫ ਦਸੰਬਰ
ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਛੁਟੀ	੩੧ ਦਸੰਬਰ

SRI GURU TEGH BAHADUR
LIFE HISTORY & HYMNS

By :—S. Harbans Singh Doabia

Original Panjabi & Hindi Translation & Transliteration

Life, Hymns and Teaching of Sri Guru Tegh Bahadur have been dealt in three separate parts.

Pages 284, Excellent get-up

Paper back Rs. 8/- Deluxe 13/50

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੌ ਸਾਖੀ

ਪ੍ਰੋ: ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਜੀ ਨੇ ੮-੧੦ ਪੁਰਾਤਨ ਖਰੜਿਆਂ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ੫੦ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸੌ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਪਖਾਂ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਨੇ ੨੫੬, ਮੁਲ ੨੦)

ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮੀ	੨੦੪੧
ਸ: ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ	੫੧੬
ਸੰਮਤ ਖ਼ਾਲਸਾ	੨੮੬
ਸੰਮਤ ਸ਼ਾਕਾ	੧੯੦੬

ਦਸੰਬਰ ੮੪
DECEMBER 84

ਸੰਗਰਾਂਦ ਪੋਹ	੧੫ ਦਸੰਬਰ
ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੮ ਦਸੰਬਰ
ਮਸਿਆ	੨੨ ਦਸੰਬਰ
ਸ਼ਾਕਾ ੧ ਪੋਹ	੨੨ ਦਸੰਬਰ

ਐਤ SUNDAY	੩੦ ੧੬ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੮	੨ ੧੮ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁ: ੧੦	੯ ੨੫ ਮਘਰ ਪੋਹ ਵਦੀ ੧	੧੬ ੨ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵ: ੮-੯	੨੩ ੯ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੧
ਸੋਮ MONDAY	੩੧ ੧੭ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੯	੩ ੧੯ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁ: ੧੦	੧੦ ੨੬ ਮਘਰ ਪੋਹ ਵਦੀ ੨	੧੭ ੩ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵਦੀ ੧੦	੨੪ ੧੦ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੨
ਮੰਗਲ TUESDAY		੪ ੨੦ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁ: ੧੧	੧੧ ੨੭ ਮਘਰ ਪੋਹ ਵਦੀ ੩	੧੮ ੪ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵਦੀ ੧੧	੨੫ ੧੧ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੩
ਬੁਧ WEDNESDAY		੫ ੨੧ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁ: ੧੨	੧੨ ੨੮ ਮਘਰ ਪੋਹ ਵਦੀ ੪	੧੯ ੫ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵਦੀ ੧੨	੨੬ ੧੨ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੪
ਵੀਰ THURSDAY		੬ ੨੨ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁ: ੧੩	੧੩ ੨੯ ਮਘਰ ਪੋਹ ਵਦੀ ੫	੨੦ ੬ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵਦੀ ੧੩	੨੭ ੧੩ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੫
ਸ਼ੁਕਰ FRIDAY		੭ ੨੩ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁ: ੧੪	੧੪ ੩੦ ਮਘਰ ਪੋਹ ਵਦੀ ੬	੨੧ ੭ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵਦੀ ੧੪	੨੮ ੧੪ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੬
ਸ਼ਨੀ SATURDAY	੧ ੧੭ ਮਘਰ ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੯	੮ ੨੪ ਮਘਰ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ	੧੫ ੧ ਪੋਹ ਪੋਹ ਵਦੀ ੭	੨੨ ੮ ਪੋਹ ਮਸਿਆ	੨੯ ੧੫ ਪੋਹ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ੭

ਬਲੁ ਹੋਆ ਬੰਧਨ ਛੁਟੇ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵਖ ਵਖ ਪਖਾਂ ਤੋਂ ਬੜੇ ਸੁਖੈਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ੧੦ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲਿਖਣ ਢੰਗ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਇੰਨੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਸਤਕ ਅਗੇ ਅਗੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭੇਟਾ ੨੦)

ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਹੋਈ

ਨਰਿੰਜਨ ਤਸਨੀਮ ਨੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਇਕ ਬੀਤੇ ਯੁਗ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਜਗਾਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੋ-ਤੋਰ ਚਲਣ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਰੀ ਹੈ।

ਬੀਤੇ ਯੁਗ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਲਈ ਅਜ ਹੀ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੋ। ਭੇਟਾ ੧੧-੦੦

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਮਾਸ ਸ਼ਰਾਬ

ਸ: ਜੇ.ਪੀ. ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਸ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਿਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕੀ ਥਾਂ ਹੈ? ਸਜਿਲਦ ੫ ਰੁਪਏ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਖਿਆ ਕੋਸ਼

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਇਸ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਜਿਲਦ ੩-੦੦

ਪੁਸਤਕਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ—ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਫ਼ੋਨ : 51847

www.AKJ.Org

ਭਾ: ਸਾ: ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਠ-ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਸਕੀਮ

ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਲੜੀਦਾਰ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਪਾਠ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟੋ ਘਟ ੩੦ ਪੰਨੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣੀ ਲੋੜੀਦੀ ਹੈ। ਪਾਠ ਦੀ ਸਪੀਡ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਧ ਉਚਾਰਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ, ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ ਵਿਚ ਪੂਰੇ, ੨੫ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਰਖ਼ਾਸਤਾਂ ੩੦ ਦਸੰਬਰ ੮੩ ਤਕ ਭਾਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ੧੨੬ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਸਪਤਮੀ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ, ੯ ਜਨਵਰੀ ੧੯੮੩ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ (ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ) ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਤੇ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਮੇਂ ਜਨਮ-ਤ੍ਰੀਕ ਲਈ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਆਦਿ ਦਾ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸਜਣ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਵਸੂਲ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਥੇਦਾਰ, ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਹਾਲੈਂਡ ਵਿਚ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰਪੁਰਬ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਭਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਡਡਲੀ ਯੂ.ਕੇ. ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰਦਵਾਰਾ, 2 DE, Wetering Dwaars St 36, Amsterdam, Holland (ਹਾਲੈਂਡ) ਵਿਚ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸ਼ਵ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ੧੩ ਤੋਂ ੧੫ ਜਨਵਰੀ ਤਕ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੁਛ ਗਿਛ : ਭਾਈ ਸੁਚਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਥੇਦਾਰ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਹਾਲੈਂਡ, ਫ਼ੋਨ 020-836441

ਯੂ. ਕੇ. (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਵਿਖੇ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ

ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਡੱਡਲੀ ਵਲੋਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ 14 ਜਨਵਰੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ ਨਵਾਂ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਡੱਡਲੀ (Off, Tower St. Dudley, U.K.) ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੁਛ ਗਿਛ : ਭਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੱਡਲੀ ਫੋਨ 0384-237341

ਸਿੱਖ : ਇਕ ਵਖਰੀ ਕੌਮ—'ਸੂਰਾ' ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਅੰਕ ੧੨੬ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੇਟ (12 ਦਸੰਬਰ) ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਕ ਹੁਣ ਤਕ ਸਭ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਜ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਭੇਟਾ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਹੈ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ 15 ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲੜੀਦਾਰ ਸਰੂਪ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਇਸ ਨਾਂ ਦਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਕਐਡਰਨ ਲੀਡਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਤ ਛਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਸਪਤਮੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮੇਂ ਲਾਗਤ ਮਾਤਰ ਭੇਟਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ।

'ਸੂਰਾ' ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਮਾਨਤੀ ਲਾਈਫ਼ ਮੈਂਬਰ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ੭੫੦/-ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਵਲੋਂ ਡੇਢ ਡੇਢ ਸੌ ਰੁਪਏ ਪੁਜੇ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਬਣਵਾਈ ਗਈ ਸਭ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਐਫ.ਡੀ. ਦਾ ਨੰਬਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :—

੫੪੯੦੭੨/੮੭੪/੮੩ ਮਿਤੀ ੨੪.੧੨.੮੩ ਰਕਮ ੨੫੫੦/-ਰੁਪਏ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਹਰੀ ਨਗਰ ੬੧੯੫, ਸ: ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ੬੧੯੬, ਸ: ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਜ ੬੧੯੭, ਸ: ਨਿਰਲੇਪ ਸਿੰਘ ੬੧੯੮, ਸ: ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ੬੧੯੯, Sqn. Ldr. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ੬੨੦੦, ਸ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ ੨੨੧੬/੬੨੦੧, ਸ: ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ੬੨੦੨, ਸ: ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ੬੨੦੩, ਐਸ.ਐਸ. ਦੂਆ ੬੨੦੪, ਬੀਬੀ ਰੰਜੀਤ ਕੌਰ ੬੨੦੫, ਸ: ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰੇ ਵਾਲੇ ੬੨੦੬, ਬੀਬੀ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ੬੨੦੭।

ਲਾਕਟ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਬਾਬਾ ਭੌੜੀ ਵਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ ਵਲੋਂ ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਕੂਚਾ ਚਤਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ੧. ੨. ੮੪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ।
ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ : 51847 ਘਰ 43094

www.AKJ.Org

ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਸਤਮੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ

ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ੮ ਤੋਂ ੧੧ ਜਨਵਰੀ ੮੪ ਬੁਧਵਾਰ ਸਵੇਰ ਤਕ—ਵੇਰਵਾ ਸੂਰਾ ਦਸੰਬਰ ੮੩ ਵਿਚ ਵੇਖੋ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਤੇ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨ

ਦਾਸ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਖੇ ੨੨ ਜਨਵਰੀ ਐਤਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪੈਣਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਦੁਪਹਿਰ ਤਕ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨ ਹੋਣਗੇ। ਆਇ ਦੀਦਾਰ ਬਖਸ਼ੋ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰ-ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋੜੋ ਜੀ।

ਦਾਸਰਾ—ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ (ਮਾਸਟਰ), ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਰੋਡ, ਨੇੜੇ ਚੂੰਗੀ (ਤਿਬੜੀ ਰੋਡ), ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

ਪਿੰਡ ਨੈਨੇਕੋਟ (ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਤੇ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨ

ਭਾਈ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹ ਨੈਨੇਕੋਟ (ਨੇੜੇ ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ) ਵਿਖੇ ੫ ਫ਼ਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪੈਣਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਕੀਰਤਨ-ਅਖਾੜੇ ਜੁੜਨਗੇ। ਆਇ ਜੁੜੋ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬਖਸ਼ੋ ਜੀ।

ਪਿੰਡ ਜੰਡਿਆਲੀ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੋਡ) ਵਿਖੇ ਮਾਸਕ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ

ਮਾਸਟਰ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹ ਪਿੰਡ ਜੰਡਿਆਲੀ (ਨੇੜੇ ਕੁਹਾੜਾ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੋਡ ਤੇ ੨੭ ਜਨਵਰੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ ਹੋਣਗੇ। ਆਇ ਜੁੜੋ ਤੇ ਲਾਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ।

ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ

ਧਰਮ-ਰਖਿਅਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੁਸਾਂਝ ਰੋਡ, ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ—ਵੀਰਵਾਰ ੨੬ ਜਨਵਰੀ ਸਵੇਰੇ ੫ ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਅਰੰਭ, ੨੭ ਜਨਵਰੀ ਸ਼ਾਮ ਤੋਂ ੧੦ ਅਖੰਡਕੀਰਤਨ ਭਾਈ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਓਵਰਸੀਅਰ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹ ਬਸਤੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ, ੨੮ ਜਨਵਰੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ੫ ਵਜੇ ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ, ਉਪਰੰਤ ੧੧-੩੦ ਤਕ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਚਾਰ (ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਸਮਾਪਤੀ)। ਪੁਛ ਗਿਛ—ਭਾਈ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰੇ ਵਾਲੇ, ਪੁਰਾਣਾ ਮੋਗਾ

ਪਿੰਡ ਮੁਲਾਂਪੁਰ ਗਰੀਬ ਦਾਸ (ਨੇੜੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਵਿਖੇ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ

ਗਿਆਨੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਕਟਰੀ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਖਰੜ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹ ਪਿੰਡ ਮੁਲਾਂਪੁਰ ਗਰੀਬਦਾਸ ਵਿਖੇ ੨੮ ਜਨਵਰੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਇ ਜੁੜੋ ਜੀ। ਪਿੰਡ ਲਈ ਬਸਾਂ ਕੁਰਾਲੀ, ਖਰੜ ਅਤੇ ਹਰ ਅਧੇ ਘੰਟੇ ਪਿਛੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਮਨੌਲੀ (ਖਰੜ) ਵਿਖੇ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ

ਦਾਸ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਖੇ ੧੧ ਫ਼ਰਵਰੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਇ ਦੀਦਾਰ ਬਖਸ਼ੋ ਜੀ। ਮਨੌਲੀ ਲਈ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ੧੭ ਸੈਕਟਰ ਬਸ ਸਟੈਂਡ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ੫-੪੦ ਨੂੰ ਚਲਦੀ ਹੈ।

ਦਾਸਰਾ—ਬਚਿੱਤ ਸਿੰਘ (ਗਿਆਨੀ), ਪਿੰਡ ਮਨੌਲੀ, ਤਸੀਲ ਖਰੜ (ਰੋਪੜ)

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਾਸਕ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ

੧੯੭੮ ਵੈਸਾਖੀ ਤੋਂ ਅਜ ਤਕ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ ੧੪ ਜਨਵਰੀ ੧੯੮੪ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਲਾਗੇ ਝੂੰਡੇ ਬੁੰਗੇ ਉਪਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਏ ਜੁੜੋ ਜੀ।

'ਸੂਰਾ' ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ, ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

www.AKJ.Org